

ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΑΔΕΛΦΕΣ

ΑΝΤΟΝ ΤΣΕΧΩΦ

ΔΡΑΜΑ ΣΕ ΤΕΣΣΕΡΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ

ΤΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΖΟΡΩΦ, Αντρέι Σεργκέγεβιτς.

ΝΑΤΑΣΣΑ, Νατάλια Ιβάνοβνα, μνηστή του, ύστερα γυναίκα του

ΟΛΓΑ

ΜΑΣΣΑ

ΕΙΡΗΝΑ, αδελφές του

ΚΟΥΛΙΓΚΙΝ, Φιόντορ Ηλίτς, Καθηγητής Γυμνασίου, σύζυγος της Μάσσας

ΒΕΡΣΙΝΙΝ, Αλεξάντρ Ιγνάτιεβιτς, αντισυνταγματάρχης, διοικητής Πυροβολαρχίας

ΤΟΥΖΕΜΠΑΧ, Νικολάι Αβόβιτς, βαρόνος, υπολοχαγός

ΣΑΛΙΟΝΙΥ, Βασίλη Βασίλιεβιτς, λοχαγός επιτελείου

ΤΣΕΜΠΟΥΤΙΚΙΝ, Ιβάν Ρομάνιτς, στρατιωτικός γιατρός

ΦΕΝΤΟΤΙΚ, Αλεξέι Πετρόβιτς, ανθυπολοχαγός

PONTE, Βλαντίμιρ Κάρλοβιτς, ανθυπολοχαγός

ΦΕΡΑΠΟΝΤ, γερο-φύλακας, στην έδρα του Επαρχιακού Συμβουλίου

ΑΝΦΙΣΣΑ, η παραμάννα, γριά ογδόντα χρονών

Το έργο διαδραματίζεται σε μια επαρχιακή πόλη της Ρωσίας γύρω στα 1900

ΠΡΑΞΗ ΠΡΩΤΗ

Στο σπίτι των Πραζόρωφ. Ένα μεγάλο σαλόνι με κολόνες. Στο βάθος, ανάμεσα από τις κολόνες, φαίνεται μια άλλη μεγάλη σάλα. Μεσημέρι. Μέρα ηλιόλουστη. Στη μέσα σάλα ετοιμάζουν το τραπέζι για πρόγευμα. Η Όλγα, με μπλε σκούρα στολή καθηγήτριας του Γυμνασίου, διορθώνει σχολικά τετράδια, πότε καθιστή και πότε όρθια. Η Μάσσα, με μαύρο φόρεμα και το καπέλο στα γόνατά της, κάθεται και διαβάζει ένα βιβλίο. Η Ειρήνα, με άσπρο φόρεμα, στέκει παρέκει βυθισμένη σε σκέψεις.

ΟΛΓΑ: Ο πατέρας πέθανε πριν ένα χρόνο, ακριβώς σαν σήμερα στις πέντε του Μάη, τη μέρα της γιορτής σου, Ειρήνα. Έκανε κρύο πολύ τότε, έριχνε χιόνι. Εγώ ένιωθα πως δε θα μπορούσα να το βαστάξω... Κι εσύ είχες λιποθυμήσει κι ήσουνα χλωμή, σαν πεθαμένη. Όμως να, πέρασε ένας χρόνος, και το ξαναθυμόμαστε πια χωρίς πόνο. Εσύ φόρεσες τ' άσπρα σου και το προσωπάκι σου λάμπει. *(το ρολόι χτυπάει δώδεκα)* Και τότε χτυπούσε το ρολόι. *(Παύση)* Θυμάμαι όταν σηκώσανε

τον πατέρα... έπαιζε μουσική, και στο νεκροταφείο πέφτανε κανονιές. Ήτανε στρατηγός και διοικητής Ταξιαρχίας. Κι όμως δεν ήρθε πολύς κόσμος στην κηδεία. Έβρεχε πολύ. Μια βαριά βροχή και...

ΕΙΡΗΝΑ: Τι τα ξαναθυμόμαστε ολ' αυτά; *(Ο Βαρόνος του Τούζεμπαχ, ο Τσεμπουτίκιν κι ο Σαλιόνιω παρουσιάζονται στη μέσα σάλα, κοντά στο τραπέζι)*

ΟΛΓΑ: Σήμερα κάνει ζέστη. Μπορούμε να 'χουμε τα παράθυρα ανοιχτά. Κι όμως οι σημύδες ακόμα δε βγάλανε φύλλα. Ο πατέρας είχε αναλάβει εδώ την διοίκηση της Ταξιαρχίας, πριν έντεκα χρόνια, και ήρθαμε δω τότε όλοι μαζί απ' τη Μόσχα. Θυμάμαι καλά, τέτοια εποχή στη Μόσχα, στις αρχές του Μάη, όλα ήταν ανθισμένα. Έκανε ζέστη και όλα ήταν λουσμένα στου ήλιου το φως. Πέρασαν έντεκα χρόνια από τότε, κι όμως τα θυμάμαι αυτά σαν να φύγαμε χθες! Ω! Θεέ μου! Ξύπνησα σήμερα το πρωί κι αντίκρισα όλο αυτό το φως, είδα την άνοιξη, κι η χαρά πλημμύρισε την καρδιά μου! Κι ένιωσα μια τέτοια λαχτάρα να ξαναγυρίσω στο σπίτι μας!

ΤΣΕΜΠΟΥΤΙΚΙΝ: Αμ δε!

ΤΟΥΖΕΜΠΑΧ: Κουταμάρες βέβαια! *(Η Μάσσα διαβάζοντας αφηρημένη το βιβλίο σιγοσφυρίζει ένα τραγούδι.)*

ΟΛΓΑ: Μη σφυρίζεις, Μάσσα! Πώς μπορείς; *(Παύση)* Με το να 'μαι όλη μέρα στο σχολείο κι ύστερα να τρέχω για ιδιαίτερα μαθήματα ως αργά το βράδυ, έχω διαρκώς πονοκέφαλο και κάνω τέτοιες σκεψεις σαν να 'χω πια γερασει. Κι αλήθεια, σ' αυτά τα τέσσερα χρόνια που δουλεύω στο Γυμνάσιο, κάθε μέρα που περνάει νιώθω στάλα στάλα τα νιάτα μου και τις δυνάμεις μου να σβήνουν. Και μέσα μου μεγαλώνει και δυναμώνει μονάχα ένα όνειρο...

ΕΙΡΗΝΑ: Να γυρίσουμε στη Μόσχα! Να πουλήσουμε το σπίτι, να δώσουμε' ένα τέλος σ' όλα εδώ πέρα και δρόμο για τη Μόσχα!

ΟΛΓΑ: Ναι! Όσο πιο γρήγορα στη Μόσχα! *(Ο Τσεμπουτίκιν κι ο Τούζεμπαχ γελούν)*

ΕΙΡΗΝΑ: Ο αδελφός μας σίγουρα θα γίνει καθηγητής, μα δε θα μείνει εδώ με κανέναν τρόπο... Η μόνη δυσκολία είναι η καμμένη η Μάσσα. Η Μάσσα θα 'ρχεται κάθε χρόνο και θα περνά το καλοκαίρι στη Μόσχα. *(Η Μάσσα σιγοσφυρίζει ένα σκοπό.)*

ΕΙΡΗΝΑ: Πρώτα ο θεός, όλα θα πάνε καλά! *(Κοιτάζει έξω από το παράθυρο)* Τι ωραία μέρα σήμερα! Δεν ξέρω γιατί είμαι τόσο χαρούμενη! Το πρωί θυμήθηκα πως ήταν η γιορτή μου κι ένιωσα τέτοια χαρά... Θυμήθηκα τα παιδικά μου χρόνια, τότε που ζούσε ακόμα η μαμά, κι έκανα τόσες σκέψεις, τόσες ωραίες σκέψεις!

ΟΛΓΑ: Αλήθεια, σήμερα λάμπεις! Φαίνεσαι πιο όμορφη από κάθε άλλη φορά. Κι η Μάσσα είναι όμορφη. Ο Αντρέι μας θα 'ταν κι αυτός χαριτωμένος, μα άχυνε πολύ κι αυτό δεν του πάει. Εγώ πάλι γέρασα, αδυνάτισα πολύ... Ίσως γι' αυτό μ' εκνευρίζουν τα κορίτσια στο σχολείο. Σήμερα όμως που είμαι ελεύθερη, κι είμαι στο σπίτι μου, το κεφάλι μου δεν πονάει και νιώθω σαν να είμαι πιο νέα από χτες! Είμαι είκοσι οχτώ χρονών μονάχα. Όλα πάνε καλά, όλα δόξα τω θεώ - κι όμως, θαρρώ πως αν ήμουν παντρεμένη και καθόμουν όλη μέρα σπίτι μου, θα 'ταν ακόμα καλύτερα. *(Παύση)* Θ' αγαπούσα τον άντρα μου.

ΤΟΥΖΕΜΠΑΧ, στον Σαλιόνιω: Λέτε τόσες κουταμάρες. Βαριέται κανείς να σας ακούει.

(Μπαίνοντας στο σαλόνι) Ξέχασα να σας το πω: σήμερα θα σας κάνει επίσκεψη ο Βερσίνι, ο νέος διοικητής της Πυροβολαρχίας μας. *(Κάθεται στο πιάνο)*

ΟΛΓΑ: Ωραία, με πολλή ευχαρίστηση!

ΕΙΡΗΝΑ: Είναι γέρος;

ΤΟΥΖΕΜΠΑΧ: Όχι, όχι και τόσο. Σαράντα-σαράντα πέντε το πολύ. *(Παίζει σιγανά πιάνο.)*

Φαίνεται σοβαρός άνθρωπος. Δεν είναι κουτός, αυτό είναι βέβαιο. Μόνο που λέει πολλά...

ΕΙΡΗΝΑ: Α! Είναι ενδιαφέρον άνθρωπος;

ΤΟΥΖΕΜΠΑΧ: Ναι, αρκετά. Μόνο που έχει γυναίκα, πεθερά και δύο κοριτσάκια. Είναι παντρεμένος για δεύτερη φορά. Κάνει επισκέψεις και λέει παντού πως έχει γυναίκα και δυο κοριτσάκια. Θα σας το πει κι εσάς, χωρίς άλλο. Η γυναίκα του μοιάζει σαν μισότρελη, με μακριά πλεξούδα. Μεγαλοπιάνεται, φιλοσοφεί, και κάθε τόσο αποπειράται ν' αυτοκτονήσει, ίσως για να πικράνει τον άντρα της. Εγώ μια τέτοια γυναίκα θα την είχα παρατήσει από καιρό, όμως αυτός την υποφέρει και μονάχα παραπονιέται.

ΣΑΛΙΟΝΙΥ, μπαίνοντας στο σαλόνι με τον Τσεμπουτίκιν: Με το ένα χέρι σηκώνω μόνο είκοσι

πέντε οκάδες, με τα δυο χέρια μπορώ να σηκώσω ογδόντα-ενενήντα οκάδες. Απ' αυτό λοιπόν συμπεραίνω ότι δυο άντρες δεν είναι μόνο δυο φορές δυνατότεροι από έναν, αλλά, τρεις φορές και ακόμα περισσότερο...

ΤΣΕΜΠΟΥΤΙΚΙΝ, διαβάζοντας την εφημερίδα καθώς έρχεται: “Δια την πτώσιν των τριχών... Δύο γραμμάρια. ναφθαλίνης εντός φιάλης οινοπνεύματος! Αναμειγνύετε καλώς! Εντριβαί καθημερινώς!” (Το γράφει στο σημειωματάριό του) Στάσου να το γράψουμε. Μπα, όχι, δε βαριέσαι! Δεν έχει σημασία! (Στον Σαλιόνι) Λοιπόν, όπως σου έλεγα, από το φελλό του μπουκαλιού περνάτε ένα μικρό γυάλινο σωληνάκι. Παίρνετε, λοιπόν, κατόπιν μία πρέζα απ' αυτήν την κοινή στύψη και...

ΕΙΡΗΝΑ: Ιβάν Ρομάνιτς, χρυσέ μου Ιβάν Ρομάνιτς!

ΤΣΕΠΟΥΤΙΚΙΝ: Τι 'ναι μικρούλα μου, τι 'ναι χαρά μου!

ΕΙΡΗΝΑ: Πέστε μου, γιατί είμαι σήμερα τόσο ευτυχισμένη; Σαν να πετάω, κι από πάνω μου απλώνεται ο απέραντος γαλάζιος ουρανός και κάτι μεγάλα άσπρα πουλιά που πετάνε! Γιατί αυτό;

ΤΣΕΠΟΥΤΙΚΙΝ, της φιλάει τα δυο της χέρια τρυφερά: Άσπρο μου περιστεράκι!

ΕΙΡΗΝΑ: Όταν ξύπνησα σήμερα το πρωί, σηκώθηκα και πλύθηκα και ξαφνικά μου φάνηκε σαν να βλεπα τον κόσμο ολοκάθαρα, σαν να 'ξερα πώς πρέπει κανένας να ζει. Χρυσέ μου Ιβάν Ρομάνιτς τα ξέρω όλα! Ο άνθρωπος, όποιος και να 'ναι, πρέπει να δουλεύει, να μοχθεί με τον ιδρώτα του προσώπου του. Και μες στη δουλειά βρίσκεται το νόημα, ο σκοπός της ζωής του, η χαρά του! Τι ευχαρίστηση να 'ναι κανένας εργάτης, να σηκώνεται τα χαράματα και να σπάζει πέτρες στο δρόμο, ή ένας βοσκός ή ένας δάσκαλος που διδάσκει τα παιδιά ή ένας μηχανοδηγός στα τρένα! Ω θεέ μου, τι είναι ο άνθρωπος! Καλύτερα να 'ναι κανείς ένα βόδι, ένα ταπεινό άλογο και να δουλεύει, παρά μια γυναίκα που ξυπνά στις δώδεκα το μεσημέρι, πίνει τον καφέ στο κρεβάτι της και χάνει δυο ώρες στο ντύσιμό της... Ω, τι τρομερό που είναι! Σαν ένας, που όταν κάνει ζέστη ποθεί το νερό, έτσι κι εγώ ποθώ να δουλέψω! Κι αν δε σηκωθώ αύριο πρωί πρωί να πιάσω δουλειά, να μη με ξαναπείς φίλη σου Ιβάν Ρομάνιτς!

ΤΣΕΠΟΥΤΙΚΙΝ, τρυφερά: Δε θα σε ξαναπώ, δε θα σε ξαναπώ!

ΟΛΓΑ: Ο πατέρας μας έμαθε να ξυπνάμε στις εφτά το πρωί. Τώρα η Ειρήνα ξυπνάει στις εφτά, αλλά κάθεται στο κρεβάτι της τουλάχιστο ως τις εννιά κι όλο σκέφτεται... Κι έχει μια έκφραση τόσο σοβαρή!(Γελάει)

ΕΙΡΗΝΑ: Συνήθισες να με βλέπεις σαν κοριτσάκι, γι' αυτό σου φαίνεται παράξενο όταν με βλέπεις σοβαρή. Είμαι είκοσι χρονών!

ΤΟΥΖΕΜΠΑΧ: Ο πόθος για εργασία! Ω, θεέ μου, πόσο καλά το καταλαβαίνω αυτό! Δε δούλεψα ποτέ στη ζωή μου. Γεννήθηκα στην παγερή, την αργόσχολη Πετρούπολη σε μια οικογένεια που δεν ήξερε τι θα πει δουλειά, δε σκοτιζόταν για τίποτα. Θυμάμαι, όταν γύριζα στο σπίτι από το στρατό, ένας λακές μου 'βγαζε τις μπότες κι εγώ νευρίαζα εκείνη τη στιγμή, ενώ η μητέρα μου με κοίταζε με λατρεία κι απορούσε όταν οι άλλοι δεν έκαναν το ίδιο. Με προφυλάγανε από κάθε δουλειά. Αμφιβάλλω αν τελικά κατάφεραν να με προφυλάξουν, αμφιβάλλω! Η ώρα έφτασε! Μια χιονοστιβάδα κυλά κι έρχεται κατά πάνω μας, μια δυνατή ανεμομπόρα πλησιάζει... Είναι κιόλας κοντά μας κι όπου να 'ναι θα σαρώσει από την κοινωνία μας την τεμπελιά, την αδιαφορία, την αποστροφή μαφς προς την εργασία και τη σάπια πλήξη μας! Εγώ θα. Δουλέψω! Και σε καμιά εικοσιπενταριά - τριάντα. χρόνια., όλοι οι άνθρωποι θα δουλεύουν, όλοι!

ΤΣΕΜΠΟΥΤΙΚΙΝ: Εγώ δε θα. δουλέψω!

ΤΟΥΖΕΜΠΑΧ: Εσείς δε λογαριάζεστε

ΣΑΛΙΟΝΙΥ: Σε εικοσιπέντε χρόνια. εσείς δε θα. υπάρχετε, δόξα. τω θεώ. Σε δυο-τρία χρόνια ή εσείς θα τινάξετε τα πέταλα, αγγελούδι μου, ή εγώ θα. χάσω την υπομονή μου και θα.σας φυτέψω καμιά σφαίρα. στο κεφάλι. (Βγάζει ένα μπουκαλάκι με άρωμα από την τσέπη του και ραντίζει το στήθος και τα χέρια του)

ΤΣΕΜΠΟΥΤΙΚΙΝ, γελά: Κι εγώ, μα.την αλήθεια, δεν έκανα ποτέ μου τίποτα. Δεν κούνησα ούτε το δαχτυλάκι μου από τότε που τέλειωσα το Πανεπιστήμιο. Δε διάβασα. μήτε ένα. βιβλίο - διαβάζω μονάχα. εφημερίδες... (Τραβά μια άλλη εφημερίδα από την τσέπη του) Ορίστε! Ξέρω παραδείγματος χάριν από τις εφημερίδες, πως υπήρξε κάποιος διάσημος Ντομπρολιούμπωφ. Αλλά τι έγγραψε, αυτό δεν το ξέρω... Μόνο ο θεός το ξέρει... (Ακούγεται ένας χτύπος κάτω από το πάτωμα)Ορίστε... Με φωνάζουν από κάτω. Κάποιος θα. ήρθε σπίτι μου. Θα. γυρίσω αμέσως... Μιά στιγμούλα... (Βγαίνει

βιαστικός χαϊδεύοντας το γέني του)

ΕΙΡΗΝΑ: Κάτι σκαρφίστηκε πάλι!

ΤΟΥΖΕΜΠΑΧ: *Ναι, βγήκε με πολύ επίσημο ύφος...* Σίγουρα θα σας φέρει σε λίγο κανένα δώρο.

ΕΙΡΗΝΑ: Τι ενοχλητικός που είναι!

ΟΛΓΑ: *Ναι, είναι τρομερό...* Κάθε φορά κάνει και μια κουταμάρα!

ΜΑΣΣΑ: Πλάι στην ακροποταμιά, πράσινη βελανιδιά... Πάνω στη βελανιδιά, αλυσίδα. Κρεμαστή! Κι η αλυσίδα είναι χρυσή... *(Σηκώνεται σιγοτραγουδώντας)*

ΟΛΓΑ: Σήμερα, δεν είσαι πολύ χαρούμενη, Μάσσα. *(Η Μάσσα σιγοτραγουδώντας βάζει το καπέλο της)* Πού θα πας?

ΕΙΡΗΝΑ: Τι παράξενο!

ΤΟΥΖΕΜΠΑΧ: Έχετε γιορτή στο σπίτι κι εσείς φεύγετε;

ΜΑΣΣΑ: Δεν πειράζει... Θα 'ρθω το βράδυ. Αντίο χρυσό μου. *(Φιλιάει την Ειρήνα)* Ακόμα μια φορά σου εύχομαι χρόνια πολλά κι ευτυχισμένα. Τον καιρό που ζούσε ο μακαρίτης ο πατέρας, είχαμε πάντα στις γιορτές τριάντα-σαράντα αξιωματικούς. Γινότανε φασαρία... Φωνές... Σήμερα είμαστε μονάχα εμείς κι εμείς, κι είναι τόση ησυχία σαν να 'μαστε στην έρημο. Φεύγω. Δεν έχω κέφι σήμερα, είμαι στις κακές μου. Μη σε πειράζουν αυτά που λέω! *(Γελά μεσ' απ τα δάκρυά της)* Θα τα πούμε άλλη φορά! Για την ώρα αντίο χρυσό μου! Φεύγω!

ΕΙΡΗΝΑ, δυσανεκτή: *Αχ, μα γιατί, Γιατί;*

ΟΛΓΑ, δακρυσμένη: Εγώ σε καταλαβαίνω, Μάσσα

ΣΑΛΙΟΝΙΥ: Όταν ένας άντρας φιλοσοφεί, ακούς τέλος πάντων μια φιλοσοφία ή μια σοφιστεία. Αλλά όταν μια γυναίκα ή δυο γυναίκες φιλοσοφούνε, φέξε μου και γλίστρισσα.

ΜΑΣΣΑ: Τι θες να πεις μ' αυτό, τρομερέ άνθρωπε;

ΣΑΛΙΟΝΙΥ: Τίποτα. *"Κιχ δεν πρόκανε να πει γιατί η αρκούδα του 'χε πια ριχτεί!"* *(Παύση)*

ΜΑΣΣΑ, στην Όλγα, θυμωμένη: Πάψε να κλαουρίζεις!

(Μπαίνουν η Ανφίσσα και ο Φεραπόντ, φέρνοντας μια τούρτα.)

ΑΝΦΙΣΣΑ: Από δω, καλέ μου άνθρωπε. Πέρασε, τα παπούτσια σου είναι καθαρά. *(Στην Ειρήνα)* Από τη Νομαρχία, από τον Μιχαήλ Ιβάνιτς Πρωτοπόφ. Μια τούρτα.

ΕΙΡΗΝΑ: Ευχαριστώ. Να τον ευχαριστήσεις. *(Παίρνει την τούρτα)*

ΦΕΡΑΠΟΝΤ: Τι;

ΕΙΡΗΝΑ, πιο δυνατά: Να τον ευχαριστήσεις από μέρους μου!

ΟΛΓΑ: Χρυσή μου νταντά, δώσ' του λίγη τούρτα. Φεραπόντ, πήγαινε μαζί της, θα σου δώσει τούρτα.

ΦΕΡΑΠΟΝΤ: Ε;

ΑΝΦΙΣΣΑ: Έλα μαζί μου, Φεραπόντ Σπυρίντονιτς, έλα μαζί μου! *(Βγαίνει με τον Φεραπόντ)*

ΜΑΣΣΑ: Δεν τον χωνεύω αυτό τον Πρωτοπόφ, αυτό τον Μιχαήλ Ιβάνιτς ή Ποπάπιτς. Δε θα 'πρεπε να τον καλέσετε!

ΕΙΡΗΝΑ: Μα δεν τον προσκάλεσα.

ΜΑΣΣΑ: Πολύ καλά έκανες.

(Μπαίνει ο Τσεμπουτίκιν, τον ακολουθεί ορντινάτσα του κρατώντας ένα ασημένιο σαμοβάρι. Ένας ψίθυρος έκπληξης και δυσανεκτικότητας)

ΟΛΓΑ, σκεπάζει με τα χέρια της το πρόσωπό της: Ένα σαμοβάρι! Μη χειρότερα! *(Πηγαίνει μέσα στο τραπέζι)*

ΕΙΡΗΝΑ: Καλέ μου Ιβάν Ρομάνιτς, τι ειν' αυτά;

ΤΟΥΖΕΜΠΑΧ, γελά: Δε σας το 'λεγα!

ΜΑΣΣΑ: Ιβάν Ρομάνιτς, μα δεν ντρεπόσαστε;

ΤΣΕΜΠΟΥΤΙΚΙΝ: Αγαπημένες μου, καλές μου, είσατε η μόνη μου χαρά, ό,τι πολυτιμότερο έχω στον κόσμο. Σε λίγο θα γίνω εξήντα χρονών. Είμαι πια γέρος, ολομόναχος στον κόσμο, ένας άχρηστος γεροντάκος... Δεν υπάρχει τίποτα καλό μέσα μου, εκτός απ' αυτή την αγάπη μου για σας. Κι αν δεν ήσασταν εσείς θα 'χα πεθάνει εδώ και χρόνια. *(Στην Ειρήνα)* Αγαπημένο μου μικρό μου κοριτσάκι, σε ξέρω από τότε που ήσουνα μωρουδάκι. Σε κρατούσα στα χέρια μου/ Αγαπούσα την καλή σου μητερούλα...

ΕΙΡΗΝΑ: Μα γιατί τέτοια πολυέξοδα δώρα!

ΤΣΕΜΠΟΥΤΙΚΙΝ, *θυμωμένος και δακρυσμένος*: Πολυξόδα δώρα! Ε, δεν είμαστε καλά! (Στο στρατιώτη) Πήγαινε το εσύ μέσα το σαμοβάρι. (Περιγελαστικά.) Ακούς εκεί! Πολυξόδα δώρα! (Ο στρατιώτης πάει το σαμοβάρι στην τραπεζαρία)

ΑΝΦΙΣΣΑ, *διασχίζοντας τη σκηνή*: Αγαπημένες μου ήρθε κάποιος συνταγματάρχης, ξένος. Παιδιά μου, έβγαλε κιόλας το μαντύα του κι έρχεται μέσα. Ανήψουσκα, αγαπούλα μου, να τον δεχτείς και να του φερθείς ευγενικά (Καθώς βγαίνει) Κι είναι κιόλας ώρα του πρωινού! Δόξοι σοι ο θεός.

ΤΟΥΖΕΜΠΑΧ: Θα είναι ο Βερσίνιν! (Μπαίνει ο Βερσίνιν) Ο συνταγματάρχης Βερσίνιν!

ΒΕΡΣΙΝΙΝ, *στη Μάσσα και την Ειρήνα*: Έχω την τιμή να παρουσιαστώ: Βερσίνιν! Χαίρομαι πάρα πολύ που επιτέλους βρίσκομαι στο σπίτι σας. Πόσο μεγαλώσατε! Άι! Άι! Άι!

ΕΙΡΗΝΑ: Σας παρακαλώ καθίστε. Μας κάνετε μεγάλη ευχαρίστηση!

ΒΕΡΣΙΝΙΝ, *με ζωηρότητα*: Πόσο χαίρομαι, πόσο χαίρομαι! Μα είσατε θαρρώ, τρεις αδελφές! Θυμάμαι τρία κοριτσάκια. Δε θυμάμαι τα πρόσωπά σας, αλλά ο πατέρας σας, ο συνταγματάρχης Πραζόροφ, είχε τρία μικρά κοριτσάκια, τα θυμάμαι πολύ καλά! Τα είχα δει με τα μάτια μου! Πώς περνά ο καιρός! Άι! Άι! Άι, πόσο γρήγορα περνά!

ΤΟΥΖΕΜΠΑΧ: Ο Αλεξάντρ Ιγνάτιεβιτς είναι από τη Μόσχα.

ΕΙΡΗΝΑ: Από τη Μόσχα; Είστε από τη Μόσχα;

ΒΕΡΣΙΝΙΝ: Ναι. Ο πατέρας σας υπηρετούσε εκεί, διοικητής του Πυροβολικού. Εγώ ήμουν αξιωματικός στο ίδιο σύνταγμα. (Στη Μάσσα) Το πρόσωπό σας μου φαίνεται τώρα πως το θυμάμαι

ΜΑΣΣΑ: Εγώ δε σας θυμάμαι.

ΕΙΡΗΝΑ: Όλια, Όλια! (φωνάζει προς την τραπεζαρία) Όλια, έλα επιτέλους! (Η Όλια έρχεται μέσα από τη σάλα.) Από δω ο συνταγματάρχης Βερσίνιν. Είναι από τη Μόσχα.

ΒΕΡΣΙΝΙΝ: Α, να λοιπόν, εσείς πρέπει να είστε η Όλγα Σεργκεγεβνα. Κι εσείς η Μάσσα. Κι εσείς η Ειρήνα, η μικρότερη!

ΟΛΓΑ: Είστε από τη Μόσχα;

ΒΕΡΣΙΝΙΝ: Ναι. Σπούδασα στη Μόσχα. Άρχισα την υπηρεσία μου εκεί. Υπηρέτησα εκεί κάμποσα χρόνια και τώρα τελευταία μου ανέθεσαν τη διοίκηση Πυροβολαρχίας εδώ, και... Καθώς βλέπετε, ήρθα. Δε σας θυμάμαι πολύ καλά. Θυμάμαι τρεις αδελφές. Τον πατέρα σας όμως τον θυμάμαι πολύ καλά. Αν κλείσω τώρα τα μάτια μου, μπορώ να τον δω σαν να 'ναι ζωντανός. Στη Μόσχα ερχόμουν ταχτικά σπίτι σας...

ΟΛΓΑ: Θαρρούσα πως τους θυμάμαι όλους και τώρα μονομιάς!

ΒΕΡΣΙΝΙΝ: Λέγομαι Αλεξάντρ Ιγνάτιεβιτς.

ΕΙΡΗΝΑ: Αλεξάντρ Ιγνάτιεβιτς, και είστε από τη Μόσχα, ε; Τι έκπληξη!

ΟΛΓΑ: Ξέρετε, εμείς ετοιμαζόμαστε τώρα να πάμε εκεί!

ΕΙΡΗΝΑ: Ελπίζουμε να 'μασате εκεί κατά το φθινόπωρο. Είναι η πατρίδα μας. Εκεί γεννηθήκαμε. Στη Στάραγια Μπασμάναγια (Γελούν κι οι δυο τους ευτυχισμένες)

ΜΑΣΣΑ: Φαντάσου να δούμε, χωρίς να το περιμένουμε, ένα συντοπίτη μας... (Ζωηρά) Α, ναι! Τώρα θυμήθηκα! Όλια.. Θυμάσαι, Όλια, που μιλούσαμε συχνά για κάποιον ερωτοχτυπημένο συνταγματάρχη; Ήσασταν εκείνο τον καιρό ανθυπολοχαγός κι είχατε ερωτευτεί κάποια κοπέλα, αλλά δεν ξέρω γιατί, σας λέγανε όλοι ταγματάρχη για να σας πειράζουν.

ΒΕΡΣΙΝΙΝ, *γελάει*: Ναι, ναι, ακριβώς! Ο ερωτοχτυπημένος ταγματάρχης! Έτσι είναι!

ΜΑΣΣΑ: Μόνο που τότε δεν είχατε μουστάκι... Ω, πόσο μεγαλώσατε! (Μέσα από δάκρυα) Πώς μεγαλώσατε!

ΒΕΡΣΙΝΙΝ: Ναι, όταν με λέγανε ερωτοχτυπημένο ταγματάρχη, ήμουν νέος ακόμη, ήμουν ερωτευμένος. Τώρα άλλαξα!

ΟΛΓΑ: Μα δεν έχετε ούτε μια άσπρη τρίχα. Φαίνεστε μεγάλος, αλλά δεν είστε γέρος.

ΒΕΡΣΙΝΙΝ: Κι όμως, είμαι πια σαράντα τριών χρονών! Είναι πολύς καιρός που φύγατε από τη Μόσχα;

ΕΙΡΗΝΑ: Έντεκα χρόνια. Μα γιατί κλαις Μάσσα, τι παράξενη που είσαι! (Μέσα από δάκρυα) Να, θα με πάρουνε κι εμένα τα κλάματα!

ΜΑΣΣΑ: Μου πέρασε. Και σε ποια οδό μένατε;

ΒΕΡΣΙΝΙΝ: Μα στη Στάραγια Μπασμάναγια.

ΟΛΓΑ: Κι εμείς εκεί μέναμε!

ΒΕΡΣΙΝΙΝ: Έναν καιρό έμενα στην οδό Νυμέσκαγια. Από κει πήγαινα στην Κράσναγια, στο στρατόνα. Στο δρόμο υπάρχει ένα σκοτεινό γιοφύρι και το νερό που τρέχει από κάτω βουίζει. Σαν περνάει κανείς μονάχος από κει τον πιάνει μελαγχολία. *(Παύση)* Εδώ όμως, τι πλατύ, τι μεγαλόπρεπο ποτάμι! Ένα υπέροχο ποτάμι...

ΟΛΓΑ: Ναι, αλλά κάνει κρύο. Κάνει κρύο εδώ κι έχει και κουνούπια...

ΒΕΡΣΙΝΙΝ: Μα πώς αυτό; Έχετε δω ένα τόσο θαυμάσιο, υγιεινό ρούσικο κλίμα... Δάσος, ποταμό... Έχετε και σημύδες. Ωραίες, αγνές σημύδες! Τις αγαπώ περισσότερο απ' όλα τ' άλλα δέντρα! Είναι ευχάριστο να ζει κανείς εδώ. Το μόνο παράξενο είναι ότι ο σταθμός του σιδηροδρόμου απέχει περί τα είκοσι βέρστια. Και κανείς δεν ξέρει γιατί είναι τόσο μακριά.

ΣΑΛΙΟΝΙΥ: Εγώ ξέρω το γιατί. *(Όλοι τον κοιτάζουν)* Διότι αν ο σταθμός ήταν κοντά, δε θα 'τανε τόσο μακριά. Και μιας και είναι μακριά, θα πει πως δεν είναι κοντά! *(Μια αμήχανη σιωπή)*

ΤΟΥΖΕΜΠΑΧ: Του αρέσουν τ' αστεία του Βασίλη Βασίλιεβιτς.

ΟΛΓΑ: Τώρα σας θυμάμαι κι εγώ! Ναι, ναι, θυμάμαι!

ΒΕΡΣΙΝΙΝ: Ήξερα και τη μητέρα σας...

ΤΣΕΜΠΟΥΤΙΚΙΝ: Ήτανε σπουδαία γυναίκα, θεός χωρέσ' την.

ΕΙΡΗΝΑ: Η μητέρας είναι θαμμένη στη Μόσχα.

ΟΛΓΑ: Στο Νόβο-Ντέβιτσκο

ΜΑΣΣΑ: Θα το πιστέψετε, άρχισα κιόλας να ξεχνώ το πρόσωπό της. Έτσι θα πάνε να μας θυμούνται κι εμάς... Θα μας ξεχάσουν

ΒΕΡΣΙΝΙΝ: Ναι, θα μας ξεχάσουν. Αυτή είναι η μοίρα μας. Δε γίνεται διαφορετικά. Αυτό που μας φαίνεται σήμερα σπουδαίο, σοβαρό, πολύ σημαντικό, θα 'ρθει καιρός που θα ξεχαστεί ή θα μας φαίνεται ασήμαντο. *(Παύση)* Και το περίεργο είναι ότι εμείς είναι αδύνατο να ξέρουμε από τώρα τι θα λογαριάζει αργότερα σπουδαίο και υψηλό, και τι ποταπό και γελοίο. Μήπως οι ανακαλύψεις του Κοπέρνικου και του Κολόμβου, λόγου χάριν, δε θεωρηθήκανε άχρηστες και γελοίες στην εποχή του ενώ τα ανόητα γραψίματα μερικών τσαρλατάνων τα περνούσασα για μεγάλες αλήθειες; Το ίδιο μπορεί να συμβεί και με την τωρινή μας ζωή, που τη θεωρούμε τόσο σπουδαία. Με τον καιρό μπορεί να φανεί παράξενη, δυσάρεστη, όχι φρόνιμη, όχι τόσο αγνή, μπορεί ακόμα και αμαρτωλή!

ΤΟΥΖΕΜΠΑΧ: Ποιος ξέρει; Ίσως η εποχή μας να θεωρηθεί μια από τις μεγαλύτερες και να τη θυμούνται με σεβασμό. Σήμερα δεν υπάρχουν βασιανιστήρια, δεν υπάρχουν εκτελέσεις και επιδρομές... κι όμως πόσα βάσανα τραβάει ο κόσμος!

ΣΑΛΙΟΝΙΥ, με μια ψιλή φωνή: Κουκ-κουκ-κουκ! Του Βαρόνου μην του δώσεις κρέας και ψωμί, κι ασ' τονε μονάχα να φιλοσοφεί!

ΤΟΥΖΕΜΠΑΧ: Βασίλη Βασίλιεβιτς, σας παρακαλώ να μ' αφήσετε ήσυχο! *(Πηγαίνει σε μίαν άλλη καρέκλα)* Αυτό επιτέλους, καταντάει ενοχλητικό!

ΣΑΛΙΟΝΙΥ, με ψιλή φωνή: Κουκ-κουκ-κουκ!

ΤΟΥΖΕΜΠΑΧ, στον Βερσίνιν: Η δυστυχία που υπάρχει σήμερα -και υπάρχει πάρα πολύ- φανερώνει ωστόσο ότι κοινωνία μας έχει φτάσει σ' ένα υψηλό ηθικό επίπεδο που...

ΒΕΡΣΙΝΙΝ: Ναι, ναι, βέβαια...

ΤΣΕΜΠΟΥΤΙΚΙΝ: Είπατε πριν, Βαρόνε, πως η εποχή μας θα θεωρηθεί μεγάλη και υψηλή. Κι όμως οι άνθρωποι είναι τόσο μικροί! *(Σηκώνεται)* Για, δέστε τι μικρός που είμαι! Για να παρηγοριέμαι λοιπόν λέω πως η ζωή είναι μεγάλη και τρανή, αυτό είν' όλο!

(Ένα βιολί παίζει πίσω από τη σκηνή)

ΜΑΣΣΑ: Ο Αντρέι παίζει, ο αδελφός μας.

ΕΙΡΗΝΑ: Είναι ο επιστήμονας ης οικογένειας. Πάει για καθηγητής. Ο πατέρας ήτανε στρατιωτικός, αλλά ο γιος του διάλεξε την καριέρα του επιστήμονα.

ΜΑΣΣΑ: Ήτανε η επιθυμία του πατέρα.

ΟΛΓΑ: Σήμερα τον κοροϊδεύαμε. Φαίνεται πως είναι λιγάκι ερωτευμένος.

ΕΙΡΗΝΑ: Με μια δεσποινίδα από δω. Θα 'ρθει κι εκείνη σήμερα σπίτι μας χωρίς άλλο.

ΜΑΣΣΑ: Αχ, μα πώς ντύνεται! Τα φορέματά της δεν είναι μόνο ακαλαίσθητα και παλιάς μόδας, είναι απλούστατα ελεεινά! Φοράει μία αλλόκοτη παρδαλή κίτρινη φούστα, με μια φράντζα απαίσια κι ένα κόκκινο μπλουζάκι. Κι έχει κάτι μαγουλάκια χλωμά σαν ξεπλημένα! Ο Αντρέι δεν είναι

ερωτευμένος μαζί της, δεν μπορώ να το παραδεχτώ. Όσο να 'ναι, έχει κάποιο γούστο! Α μπα, το κάνει έτσι, γι' αστείο. Θέλει να μας πικάρει και μας κοροϊδεύει! Έμαθα χθες γι' αυτήν πως παντρεύεται τον Πρωτοπόπωφ, τον πρόεδρο του Επαρχιακού Συμβουλίου. Θα δείχνει πολύ καλά... (Στην πλαϊνή πόρτα, φωνάζει) Αντρέι, έλα δω μια στιγμή, χρυσέ μου... (Μπαίνει ο Αντρέι)

ΟΛΓΑ: Από δω ο αδερφός μου, Αντρέι Σεργκέιτς.

ΒΕΡΣΙΝΙΝ: Βερσίνιν.

ΑΝΤΡΕΪ: Πραζόροφ (σκουπίζει το ιδρωμένο πρόσωπό του) είστε ο νέος διοικητής της Πυροβολαρχίας μας;

ΟΛΓΑ: Φαντάσου, ο Αλεξάντρ Ιγνάτιεβιτς είναι από τη Μόσχα!

ΑΝΤΡΕΪ: Αλήθεια; Τα συγχαρητήριά μου. Τώρα οι αδελφές μου δεν πρόκειται να σας αφήσουν σε ησυχία!

ΒΕΡΣΙΝΙΝ: Μα κι εγώ ενόχλησα αρκετά τις αδελφές σας τόση ώρα.

ΕΙΡΗΝΑ: Κοιτάζτε μια ωραία κορνίζα που μου χάρισε ο Αντρέι. (Δείχνει ένα κάδρο) Την έφτιαξε μόνος του.

ΒΕΡΣΙΝΙΝ, κοιτάζοντας το κάδρο και μην ξέροντας τι να πει: Ναι, ναι... Είναι κάτι πολύ...

ΕΙΡΗΝΑ: Και την κορνίζα πάνω στο πιάνο εκείνος την έφτιαξε! (Ο Αντρέι τινάζει τα χέρια του εκνευρισμένος και πάει να φύγει)

ΟΛΓΑ: Είναι επιστήμονας, παίζει βιολί και μπορεί και σκαρώνει διάφοραπραματάκια! Είναι πολυτεχνίτης. Αντρέι, μη φεύγεις. Πάντα θέλει να μας το σκάει! Έλα δω! (Η Μάσσα και η Ειρήνα τον πιάνουν απ' τα χέρια και γελώντας το ξαναφέρνουν πίσω)

ΜΑΣΣΑ: Έλα, έλα!

ΑΝΤΡΕΪ: Αφήστε με σας παρακαλώ!

ΜΑΣΣΑ: Τι άξεστος που είσαι! Και τον Αλεξάντρ Ιγνάτιεβιτς τον φωνάζανε κάποτε ερωτοχτυπημένο ταγματάρχη, όμως εκείνος δε θύμωνε!

ΒΕΡΣΙΝΙΝ: Α, όχι, καθόλου!

ΜΑΣΣΑ: Κι εγώ θα 'θελα να βγάλω εσένα ερωτοχτυπημένο βιολιστή!

ΕΙΡΗΝΑ: Ή ερωτοχτυπημένο καθηγητή!

ΟΛΓΑ: Είναι ερωτοχτυπημένος! Ο Αντριούσσα είναι ερωτοχτυπημένος!

ΕΙΡΗΝΑ, χτυπάει τα χέρια της: Μπράβο! Μπράβο! Μπισ! Ο Αντριούσσα είναι ερωτοχτυπημένος!

ΤΣΕΜΠΟΥΤΙΚΙΝ, έρχεται πίσω από τον Αντρέι και τον πιανει από τη μέση: Ο πλάστης για τον έρωτα έπλασε την καρδιά μας! (Γελάει. Έπειτα κάθεται και διαβάζει την εφημερίδα που βγάζει από την τσέπη του)

ΑΝΤΡΕΪ: Ελάτε, φτάνει! Φτάνει! (Σκουπίζει το πρόσωπό του) Δεν έκλεισα μάτι όλη τη νύχτα και σήμερα δεν είμαι στις χαρές μου, όπως λένε. Διάβαζα ως τις τέσσερις, ύστερα ξάπλωσα μα που να με πάρει ο ύπνος. Σκεφτόμουν το ένα πράμα, σκεφτόμουν το άλλο... Κι εδώ ξέρετε ζημερώνει πολύ νωρίς... Ο ήλιος μπαίνει απ' όλες τις μεριές στην κάμαρά μου. Θέλω, όσο θα μείνω εδώ το καλοκαίρι, να μεταφράσω ένα βιβλίο απ' τα Αγγλικά ...

ΒΕΡΣΙΝΙΝ: Όστε ξέρετε Αγγλικά;

ΑΝΤΡΕΪ: Ναι. Ο πατέρας μας, θεός σωρέσ' την ψυχή του, μας τρέλαινε στο διάβασμα. Είναι γελοίο και κουτό, μα πρέπει να ομολογήσω, άρχισα να χοντραίνω μετά το θάνατό του. Πάχυνα τόσο πολύ μέσα σ' ένα χρόνο, σαν να λυτρώθηκα απ' το άγχος της μελέτης. Χάρη στον πατέρα μας, εγώ και οι αδελφές μου ξέρουμε Αγγλικά, Γαλλικά, Γερμανικά. Η Ειρήνα μάλιστα ξέρει και Ιταλικά! Αλλά πόσο ακριβά τα πληρώσαμε όλ' αυτά!

ΜΑΣΣΑ: Σ' αυτή την πόλη το να ξέρει κανείς τρεις γλώσσες είναι περιττή πολυτέλεια! Κι ούτε καν πολυτέλεια - ένα περιττό εξάρτημα, σαν ένα έκτο δάκτυλο. Ξέρουμε ένα σωρό πράγματα που είναι άχρηστα!

ΒΕΡΣΙΝΙΝ: Μα τι λέτε; (Γελάει) Ξέρετε ένα σωρό πράγματα που είναι άχρηστα; Δε νομίζω πως μπορεί να υπάρξει ένας τόπος τόσο πληκτικός και μελαγχολικός, που οι έξυπνοι και μορφωμένοι άνθρωποι να 'ναι άχρηστοι. Ας υποθέσουμε ότι ανάμεσα στις εκατό χιλιάδες κατοίκους που ζούνε σ' αυτήν την πόλη -που φυσικά είναι όλοι τους απαίδευτοι και καθυστερημένοι- υπάρχουν μόνο τρεις άνθρωποι σαν και σας. Δε χωρεί αμφιβολία πως εσείς, μόνοι σας, δε θα μπορούσατε να κατακτήσετε την αμόρφωτη μάζα που σας περιστοιχίζει. Λίγο λίγο, έτσι όπως θα κυλά η ζωή, θ'

αναγκαστείτε κι εσείς να υποχωρήσετε και να χαθείτε μέσα στο απέραντο πλήθος. Η ίδια η ζωή θα σας ρουφήξει αλλά θα 'χει πάρει από σας ό,τι καλύτερο έχετε. Δε θα σβήσετε χωρίς ν' αφήσετε πίσω σας ίχνη. Ύστερα από σας μπορεί να βγουν άλλοι έξι, ύστερα δώδεκα και πλήθος άλλοι, ωστόσο τέτοιοι σαν εσάς αποτελέσουνε τη πλειοψηφία. Σε διακόσια-τριακόσια χρόνια η ζωή επί της γης θα είναι αφάνταστα μεγαλειώδης! Ο άνθρωπος έχει ανάγκη από μια τέτοια ζωή και μόλο που ακόμα δεν υπάρχει, έχει χρέος να την προαισθάνεται, να την περιμένει, να την ονειρεύεται, να προετοιμάζεται γι' αυτήν. Γι' αυτό πρέπει να βλέπει και να ξέρει περισσότερα από όσα έβλεπαν και ήξεραν ο πατέρας του και ο παππούς του. *(Γελάει)* Κι εσείς παραπονιέστε πως ξέρετε ένα σωρό πράγματα που είναι άχρηστα;

ΜΑΣΣΑ, *βγάζει το καπέλο της*: Θα μείνω στο πρόγευμα!

ΕΙΡΗΝΑ, *μ' ένα στεναγμό*: Όλ' αυτά αλήθεια. θα 'πρεπε να τα γράψει κανείς!

(Ο Αντρέι έχει ξεγλιστρήσει χωρίς να τον καταλάβουν)

ΤΟΥΖΕΜΠΑΧ: Λέτε πως ύστερ' από πολλά χρόνια η ζωή θα γίνει ωραία και μεγαλειώδης. Αυτό είναι σωστό. Όμως για να συμμετέχουμε σ' αυτήν τώρα, έστω κι από μακριά, πρέπει να προετοιμαζόμαστε, πρέπει να δουλεύουμε!

ΒΕΡΣΙΝΙΝ, *σηκώνεται*: Ναι. Ω! Τι πολλά λουλούδια. που έχετε! *(Κοιτάζει γύρω)* Και τι ωραίο σπίτι! Σας ζηλεύω! Εγώ σ' όλη μου τη ζωή βολοδέρνω σε διάφορα. σπιτάκια με δυο καρέκλες, ένα ντιβάνι και σόμπες που καπνίζουνε. Αυτό που μου έλειπε πάντα στη ζωή μου ήταν ακριβώς τέτοια λουλούδια... *(Τρίβει τα χέρια του)* Αχ! Τι να γίνει...

ΤΟΥΖΕΜΠΑΧ: Ναι, πρέπει να δουλέψουμε! Χωρίς άλλο θα σκέφτεστε τώρα πως πάει, συγκινήθηκε αυτός ο Γερμαναράς. Αλιώς σας βεβαιώνω, στην τιμή μου, είμαι Ρώσος κι ούτε καν μπορώ να μιλήσω Γερμανικά. Ο πατέρας μου ήταν ορθόδοξος. *(Παύση)*

ΒΕΡΣΙΝΙΝ, *βηματίζει στη σκηνή*: Συχνά σκέφτομαι, τι θα γινόταν αν ξανάρχιζε κανείς τη ζωή του, και μάλιστα συνειδητά. Δηλαδή, αν μια ζωή που την έζησε πια. κανείς ήταν, όπως θα λέγαμε ένα προσχέδιο, ενώ η δεύτερη ζωή θα ήταν η οριστική της μορφή. Φαντάζομαι τότε, καθέννας από μας, θα προσπαθούσε πρώτ' απ' όλα να μην επαναλάβει τον παλιό του εαυτό, θα δημιουργούσε ένα διαφορετικό περιβάλλον για τη νέα ζωή του. Θα είχε ένα σπίτι σαν κι αυτό, με πολύ φως και με πολλά-πολλά λουλούδια, μία γυναίκα και δυο κοριτσάκια. Η γυναίκα μου είναι πολύ ::::θ;vIj ... και τα λοιπά και τα λοιπά, αλλ' αν ήτανε να ξανάφτιαχνα τη ζωή μου δε θα παντρευόμουνα, όχι, όχι! *(Μπαίνει ο Κουλίγκιν με επίσημη στολή καθηγητή)*

ΚΟΥΛΙΓΚΙΝ, *πλησιάζει την Ειρήνα*: Αγαπητή μου αδελφή, θα μου επιτρέψεις να σου πω τα χρόνια πολλά για την ονομαστική σου εορτή και με όλη μου την καρδιά να σου ευχηθώ καλήν υγεία και ό,τι άλλο μπορεί να επιθυμήσει μια κοπέλα της ηλικίας σου. Κι έπειτα να σου προσφέρω ως δώρο αυτό εδώ το βιβλιάρκι. *(δίνει ένα βιβλίο)* Την ιστορία του Γυμνασίου μας από πεντικονταετίας γραμμένη από μένα. Ένα ασήμαντο μικρό βιβλιάρκι, που το 'γραψα γιατί δεν είχα τίποτα καλύτερο να ωστόσο μπορείς να το διαβάσεις. Καλημέρα σας κύριοι. *(Στο Βερσίνιν)* Κουλίγκιν, καθηγητής του ενταύθα Γυμνασίου. *(στην Ειρήνα)* Μέσα σ' αυτό το βιβλίο θα βρεις τον κατάλογο των απόφοιτων του Γυμνασίου μας κατά τη διάρκεια τελευταίας πεντικονταετίας. Feci, quod potui, faciant meliora potentes! *(Φιλάει τη Μάσσα)*

ΕΙΡΗΝΑ: Μα.. Μου χαρίσατε ένα παρόμοιο βιβλίο το Πάσχα!

ΚΟΥΛΙΓΚΙΝ, *γελάει*: Αδύνατον! Τότε δωσ' το μου πίσω. Ή δωσ' το καλύτερα στο Συνταγματάρχη. Παρακαλώ δεχτείτε το Συνταγματάρχη μου. Καμιά μέρα που θα πλήττετε μπορείτε να το διαβάσετε.

ΒΕΡΣΙΝΙΝ: Ευχαριστώ. *(Ετοιμάζεται να φύγει)* Χάρηκα πάρα πολύ που έκανα τη γνωριμία σας!

ΟΛΓΑ: Μα τι, φεύγετε; Α, όχι, όχι!

ΕΙΡΗΝΑ: Θα προγευματίσετε μαζί μας! Σας παρακαλώ!

ΟΛΓΑ: Σας παρακαλούμε!

ΒΕΡΣΙΝΙΝ, *υποκλίνεται*: Μα μου φαίνεται πως έπεσα πάνω σε γιορτή! Με συγχωρείτε, δεν το 'ξερα και δε σας ευχήθηκα. *(Προχωρεί με την Όλγα στην τραπεζαρία)*

ΚΟΥΛΙΓΚΙΝ: Σήμερα, κύριοι, είναι ημέρα αργίας, ημέρα αναπαύσεως. Ας αναπαυθούμε λοιπόν και ας χαρούμε, ο καθένας μας συμφωνα με την ηλικία του και τη θέση του. Τα χαλιά. πρέπει να μαζευτούν και να φυλαχτούν ως το χειμώνα. Περσική σκόνη ή ναφθαλίνη. Οι Ρωμαίοι ήταν υγιείς

διότι ήξεραν πώς να εργάζονται και ήξεραν και πώς ν' αναπαύονται. Είχαν το mens sana in corpore sano. Η ζωή τους κυλούσε μέσα σε ορισμένα,καλούπια. Ο Διευθυντής μας λέει ότι το σπουδαιότερο πράγμα στη ζωή, είναι η φόρμα. Ό,τι χάνει τη φόρμα του, τελειώνει. Και στην καθημερινή μας ζωή το ίδιο συμβαίνει. *(Βάζει τα χέρια του γύρω στη μέση της Μάσσας, γελώντας)* Η Μάσσα μου με αγαπά., η γυναικουλα μου με αγαπά. Και οι κουρτίνες πρέπει να φυλαχτούν μαζί με τα χαλιά. Σήμερα είμαι χαρούμενος, έχω θαυμάσιο κέφι! Μάσσα, σήμερα στις τέσσερις το απόγευμα θα πάμε στο σπίτι του Γυμνασιάρχη. Διοργανώνεται εκεί ένας περίπατος των εκπαιδευτικών μετά των οικογενειών των.

ΜΑΣΣΑ: Εγώ δε θα 'ρθω!

ΚΟΥΛΙΓΚΙΝ, *λυπημένος:* Μάσσα, αγαπητή μου, γιατί;

ΜΑΣΣΑ: Θα τα πουμε αργότερα. *(Θυμωμένη)* Πολυ καλά,θα 'ρθω. Μονάχα άσε με ήσυχη, σε παρακαλώ! *(Ξεμακραίνει)*

ΚΟΥΛΙΓΚΙΝ: Έπειτα θα περάσουμε τη βραδιά. μας στου Γυμνασιάρχη. Αυτός ο άνθρωπος, παρ' όλη τη λεπτή κατάσταση της υγείας του, προσπαθεί πριν απ' όλα να είναι κοινωνικός. Υπέροχη, ευγενική προσωπικότης! Ένας θαυμάσιος άνθρωπος. Χτες, μετά τη συνεδρίαση μου λέει:

“Κουράστηκα, Φιόντορ Ηλίτς, κουράστηκα!” *(Κοιτάζει το ρολόι του τοίχου, έπειτα το δικό του)* Το ρολόι σας πηγαίνει επτά λεπτά.μπροστά. “Ναι”, μου λέει, “κουράστηκα!” *(Ηχοι βιολιού πίσω από τη σκηνή)*

ΟΛΓΑ: Περάστε στο τραπέζι σας παρακαλώ, έχουμε και τούρτα!

ΚΟΥΛΙΓΚΙΝ: Αχ, Όλγα, αγαπητή μου Όλγα! Χθες εργαζόμουν από το πρωί ως το βράδυ.

Παρακουράστηκα. Σήμερα όμως αισθάνομαι τόσο ευτυχισμένος! *(Προχωρεί στο τραπέζι μέσα στη σάλα)* Ω! Αγαπητή μου!

ΤΣΕΜΠΟΥΤΙΚΙΝ, *βάζει την εφημερίδα στην τσέπη του και χαϊδεύει το γένη του:* Και τούρτα!

Περίφημα!

ΜΑΣΣΑ, *στον Τσεμπουτίκιν, σοβαρά:* Μόνο το νου σας, σήμερα δε θα πιείτε! Τ' ακούτε; Σας κάνει κακό να πίνετε!

ΤΣΕΜΠΟΥΤΙΚΙΝ: Έλα τώρα! Αυτό ανήκει πια στο παρελθόν. Έω δυο χρόνια να μεθύσω! *(Νευρικά)* Κι έπειτα, καλό μου κορίτσι, τι σημασία έχει;

ΜΑΣΣΑ: Έχει δεν έχει σημασία,να μην τολμήσετε να πιείτε! Να μην τολμήσετε! *(Θυμωμένη, αλλά έτσι που να μην την ακούει ο άντρας της)* Πάλι - που να πάρει ο διάολος -πάλι πρέπει να- χάσω όλο το βράδυ στου Γυμνασιάρχη!

ΤΟΥΖΕΜΠΑΧ: Εγώ στη θέση σας δε θα πήγαινα. Απλούστατα.

ΤΣΙΠΟΥΤΙΚΙΝ: Μην πας ψυχούλα μου.

ΜΑΣΣΑ: Ναι, μάλιστα, μην πας! Είναι μια ζωή ελεεινή, αβάσταχτη! *(Προχωρεί στη σάλα)*

ΤΣΙΠΟΥΤΙΚΙΝ, *την ακολουθεί:* Ελάτε, ελάτε!

ΣΑΛΙΟΝΙΥ, *πηγαίνοντας στη σάλα:* Κουκ, κουκ, κουκ!

ΤΟΥΖΕΜΠΑΧ: Φτάνει, Βασίλη Βασιλιεβιτς. Αφήστε με ήσυχο!

ΣΑΛΙΟΝΙΥ: Κουκ, κουκ, κουκ!

ΚΟΥΛΙΓΚΙΝ, *εύθυμα:* Εις υγείαν σας, Συνταγματάρχα μου! Είμαι δάσκαλος και μέλος της οικογενείας, ο σύζυγος της Μάσσας. Είναι αλήθεια πολυ ευγενική, πάρα πολυ ευγενική.

ΒΕΡΣΙΝΙΝ: Θα πω λίγη απ' αυτή τη σκούρα βότκα. Εις υγείαν. *(Στην Όλγα)* Είμαι τόσο ευτυχισμένος εδώ μαζί σας! *(Δεν απομένει κανείς στο σαλόνι εκτός από την Ειρήνα και τον Τούζεμπαχ)*

ΕΙΡΗΝΑ: Η Μάσσα δεν έχει κέφι σήμερα. Παντρεύτηκε στα δεκα οχτώ της χρόνια, τότε που νόμιζε πως αυτός ήταν ο εξυπνότερος άνθρωπος. Τώρα όμως δεν είναι το ίδιο. Είναι ο ευγενικότερος αλλά όχι κι ο εξυπνότερος.

ΟΛΓΑ, *ανυπόμονα:* Αντρέι, έλα επιτέλους!

ΑΝΤΡΕΪ, *πίσω από τη σκηνή:* Έρχομαι!*(Μπαίνει και πηγαίνει στο τραπέζι)*

ΤΟΥΖΕΜΠΑΧ: Τι σκέφτεστε;

ΕΙΡΗΝΑ: Τίποτα. Αυτός ο Σαλιόνιυ σας δε μ' αρέσει καθόλου, τον φοβάμαι. Λέει τόσες βλακειές!

ΤΟΥΖΕΜΠΑΧ: Είναι παράξενος άνθρωπος. Εγώ τον λυπάμαι και τον αντιπαθώ, πότερο όμως τον λυπάμαι. Μου φαίνεται πως είναι υποχονδριακός. Όταν είμαστε οι δυο μας μόνοι, είναι πολυ

έξυπνος και τρυφερός. Αλλά μέσα σε κόσμο γίνεται αγροίκος, έτοιμος για καβγά. Μη φεύγετε. Αφήστε πρώτα να καθίσουν στο τραπέζι. Αφήστε με να μείνω κοντά σας. Τι σκέφτεστε; *(Παύση)* Είστε είκοσι χρονών, εγώ δεν είμαι ακόμα τριάντα. Πόσα χρόνια έχουμε μπροστά μας! Μια ατέλειωη σειρά από μέρες γεμάτες από την αγάπη μου για σας!

ΕΙΡΗΝΑ: Νικολάι Λβόβιτς, μη μου μιλάτε γι' αγάπη!

ΤΟΥΖΕΜΠΑΧ, *χωρίς να την ακούσει:* Έχω μέσα μου τέτοια δίψα για τη ζωή, για τον αγώνα, για τη δουλειά. Και αυτή η δίψα μέσα στην ψυχή μου έσμιξε με την αγάπη μου για σας, Ειρήνα. Και μόνο γιατί είστε ωραία και η ζωή μου φαίνεται ωραία! Τι σκέφτεστε;

ΕΙΡΗΝΑ: Λέτε πως η ζωή είναι ωραία. Ναι, αλλά τι κι αν φαίνεται ωραία! Η ζωή για μας τις τρεις αδελφές δε στάθηκε ως τώρα ωραία. Μας έπνιξε, όπως τα λουλούδια πνίγονται από τ' αγριόχορτα. Δακρύζουν τα μάτια μου και δεν κάνει. *(Σκουπίζει γρήγορα τα δάκρμά της και χαμογελάει)* Πρέπει να δουλέψω, πρέπει να δουλέψω! Ο λόγος που είμαστε μελαγχολικοί και βλέπουμε τη ζωή τόσο σκοτεινή, είναι γιατί δεν ξέρουμε τι θα πει δουλειά. Γεννηθήκαμε από ανθρώπους που περιφρονούσαν τη δουλειά

(Μπαίνει η Νατάλια Ιβάνοβνα. Φοράει ένα ροζ φόρεμα με πράσινη ζώνη)

ΝΑΤΑΣΣΑ: Κάθισαν κιόλας στο τραπέζι. Άρρησα. *(Ρίχνει μια ματιά στον καθρέφτη)* Τα μαλλιά μου δεν είναι άσχημα. *(Βλέπει την Ειρήνα)* Ω, χρυσή μου Ειρήνα Σεργκέγεβνα, χρόνια πολλά! *(Της δίνει ένα ζωηρό και παρατεταμένο φιλί)* Έχετε βλέπω πολλούς επισκέπτες. Μα την αλήθεια ντρέπομαι. Καλημέρα Βαρώνε!

ΟΛΓΑ, *έρχεται στη σάλα:* Ω, να κι η Νατάλια Ιβάνοβνα! Καλώς ήρθατε χρυσή μου! *(Τη φιλάει)*

ΝΑΤΑΣΣΑ: Χρόνια πολλά, να τη χαίρεστε! Έχετε τόσο κόσμο! Ντρέπομαι φοβερά...

ΟΛΓΑ: Κουταμάρες, έχουμε μονάχα τους ανθρώπους μας. *(Χαμηλόφωνα και με ταραχή)* Βάλατε πράσινη ζώνη! Χρυσή μου, δεν είναι ωραίο!

ΝΑΤΑΣΣΑ: Γιατί; Φέρνει γρουσουζιά;

ΟΛΓΑ: Όχι, αλλά δεν ταιριάζει με το φόρεμά σου! Χτυπάει πολύ άσχημα!

ΝΑΤΑΣΣΑ, *κλαψιάρικα:* Αλήθεια; Μα ξέρετε δεν είναι πράσινη, είναι μάλλον σκοτωμένο χρώμα. *(Ακολουθεί την Όλγα στη σάλα. Κάθονται όλοι για να προγευματίσουν. Στο σαλόνι δεν απόμεινε κανείς)*

ΚΟΥΛΙΓΚΙΝ: Σου εύχομαι έναν καλό γαμπρό, Ειρήνα! Καιρός είναι να σκεφτείς και την παντρεία!

ΤΣΠΟΥΤΙΚΙΝ: Νατάλια Ιβάνοβνα, ελπίζω σύντομα ν' ακούμε και τους δικούς σας αρραβώνες!

ΚΟΥΛΙΓΚΙΝ: Η Νατάλια Ιβάνοβνα τον βρήκε κιόλας το γαμπρό!

ΜΑΣΣΑ, *χτυπώντας το πιάτο με το πιρούνι της:* Κυρίες και κύριοι, θέλω να πιω ένα ποτηράκι κρασί, να πάνε κάτω τα φαρμάκια!

ΚΟΥΛΙΓΚΙΝ: Μάσσα, θα σου βάλω μηδέν για τη διαγωγή σου!

ΒΕΡΣΙΝΙΝ: Νόστιμο αυτό το ποτό! Από τι είναι καμωμένο;

ΣΑΛΙΟΝΥ: Από κατσαρίδες!

ΕΙΡΗΝΑ, *με κλαψιάρικη φωνή:* Πουφ! πουφ! Αηδία!

ΟΛΓΑ: Στο δείπνο θα 'χουμε γαλοπούλα ψητή και μηλόπιτα. Δόξα τω θεώ, είμαι σπίτι όλη μέρα και θα 'μαι και το βράδυ. Λοιπόν κύριοι, το βράδυ θα ' ρθείτε, έτσι;

ΒΕΡΣΙΝΙΝ: Εμένα θα μου επιτρέψετε να ξανάρθω.

ΕΙΡΗΝΑ: Σας παρακαλώ!

ΝΑΤΑΣΣΑ: Εδώ δεν κάνουν τσιριμόνιες.

ΤΣΕΜΠΟΥΤΙΚΙΝ: Ο πλάστης για τον έρωτα έπλασε την καρδιά μας!

ΑΝΤΡΕΪ, *θυμωμένος:* Πάψτε λοιπόν! Δεν το βαρεθήκατε πια αυτό!

(Ο Φεντότικ και ο Ροντέ μπαίνουν κρατώντας ένα μεγάλο καλάθι λουλούδια)

ΦΕΝΤΟΤΙΚ: Ω, κάθισαν κιόλας να προγευματίσουν!

ΡΟΝΤΕ, *μιλάει δυνατά με παραφθορά του ρ:* Να προγευματίσουν; Α, ναι κάθισαν κιόλας να προγευματίσουν!

ΦΕΝΤΟΤΙΚ: Στάσου μια στιγμή! *(Τραβά μια φωτογραφία)* Μί:ι. Στάσου ακόμα. *(Τραβά κι άλλη φωτογραφία)* Δύο! Και τώρα εντάξει! *(Παίρνουν το καλάθι και προχωρούν στη σάλα. Τους υποδέχονται με μεγάλη φασαρία)*

PONTE, *δυνατά*: Χγόνια πολλά! Σας εύχομαι ό,τι ποθείτε! Ο καιγός είναι θαυμάσιος σήμερα, ωγαιότατος! Ήμουν το πγώι. εκδγομή με τα παιδιά του Γυμνασίου. Τους παγαδίοω μαθήματα γυμναστικής!

ΦΕΝΤΟΤΙΚ: Μην κινηθείτε, Ειρήνα Σεργκέγεβνα. Προσέχε! *(Της παίρνει φωτογραφία)* Σήμερα είστε υπέροχη! *(Βγάζει απ' την τσέπη του μια σβούρα)* Να και μια σβούρα! Βγάζει έναν ήχο καταπληκτικό!

ΕΙΡΗΝΑ: Α, τι ωραία!

ΜΑΣΣΑ: Πλάι στην ακροποταμιά, πράσινη βελανιδιά. Πάνω στη βελανιδιά, αλυσίδα κρεμαστή κι η αλυσίδα είναι χρυσή! *(Παραπονιάρικα)* Μα γιατί το λέω αυτό; Αυτή η φράση από το πρωί με κυνηγάει!

ΚΟΥΛΙΓΚΙΝ: Δεκατρείς στο τραπέζι!

PONTE: Δε φαντάζομαι να δίνετε σημασία σε τέτοιες πγολήψεις.

ΚΟΥΛΙΓΚΙΝ: Αφου είναι δεκατρείς στο τραπέζι, σημαίνει ότι κάποιος από μας είναι ερωτευμένος! Μήπως κατά τύχη είστε εσείς Ιβάν Ρομάντις; *(Γέλια)*

ΤΣΙΠΟΥΤΙΚΙΝ: Εγώ είμαι ένας γερο-κολασμένος. Αλλά γιατί η Νατάλια Ιβάνοβνα κοκκίνισε; Δε φαντάζομαι να ... *(Δυνατά γέλια. Η Νατάσσα φεύγει τρέχοντας από την τραπεζαρία κι έρχεται στο σαλόνι. Ο Αντρέι τρέχει πίσω της)*

ΑΝΤΡΕΪ: Έλα, μη δίνεις σημασία! Περίμενε μια στιγμή!! Στάσου σε παρακαλώ!

ΝΑΤΑΣΣΑ: Ντρέπομαι. Δεν ξέρω τι λόγο έχουνε να παίζουμε μαζί μου. Το ξέρω, δεν είναι σωστό που σηκώθηκα απ' το τραπέζι όμως δεν μπορώ πια. Δεν μπορώ. *(Σκεπάζει με τα χέρια της το πρόσωπό της)*

ΑΝΤΡΕΪ: Αγαπημένη μου, σε παρακαλώ, σε ικετεύω, μη συγχύζεσαι. Σε βεβαιώνω πως αστειεύονται, δεν το κάνουν από κακία. Αγαπημένη μου, γλυκιά μου, είναι όλοι τους ευγενικοί, καλόκαρδοι άνθρωποι και όλοι τους μας αγαπούν κι εμένα και σένα. Έλα δω στο παράθυρο, από δω δε μας βλέπουν! *(Κοιτάζει τριγύρω)*

ΝΑΤΑΣΣΑ: Είμαι τόσο ασυνήθιστη στον καλό κόσμο!

ΑΝΤΡΕΪ: Ω, νιάτα, χαριτωμένα, ωραία νιάτα! Αγαπημένη μου, γλυκιά μου, δεν πρέπει να στενοχωριέσαι! Πίστεψέ με, πίστεψέ με! Είμαι τόσο ευτυχισμένος. Η ψυχή μου είναι γεμάτη αγάπη και χαρά. Όχι, δε μας βλέπουν, δε μας βλέπουν! Γιατί, γιατί σ' αγαπώ! Πότε σε πρωτοαγάπησα; Ω, τίποτα δεν καταλαβαίνω! Γλυκιά μου, ακριβή μου, αγνή μου ψυχή, γίνε γυναίκα μου! Σ' αγαπώ... Σ' αγαπώ τόσο όσο ποτέ μου δεν αγαπήσα! *(Ένα φιλί)*
(Δυο αξιωματικοί μπαίνουν και βλέποντας το ζευγάρι να φιλιέται σταματούν κατάπληκτοι)

ΑΥΛΑΙΑ

ΠΡΑΞΗ ΔΕΥΤΕΡΗ

Ίδια σκηνή, όπως και στην πρώτη πράξη. Βράδυ - οχτώ η ώρα. Από το δρόμο πίσω από τη σκηνή ακούγονται απόμακροί ήχοι φουσαρμόνικας. Η σκηνή χωρίς φως. Η Νατάσσα /βάνοβνα μπαίνει Αμπα του σπιτιού, κρατώντας ένα κερι αναμμένο. Προχωρεί και κρατάει μπροστά στην πόρτα της κάμαρας του Αντρέι

ΝΑΤΑΣΣΑ: Αντριούσσα! Τι κάνεις; Διαβάζεις; Δεν πειράζει. Έτσι, ρώτησα. *(Προχωρεί σε μια άλλη πόρτα, την ανοίγει, κοιτάζει μέσα και ξανακλείνει)* Μπας κι αφήσανε κανένα φως...

ΑΝΤΡΕΪ, *μπαίνει μ' ένα βιβλίο στο χέρι*: Τι τρέχει Νατάσσα;

ΝΑΤΑΣΣΑ: Κοίταζα να δω μήπως αφήσανε κανένα φως αναμμένο. Είναι απόκριες, οι υπηρέτες δεν έχουνε το νου τους. Πρέπει κανείς να ξαγρυπνάει και να προσέχει μπας και συμβεί κανένα κακό. Χτες τα μεσάνυχτα περνούσα από την τραπεζαρία και είδα εκεί ένα κερι αναμμένο. Δεν μπόρεσα να μάθω ποιος το άναψε. *(Ακουμπά το κερι)* Τι ώρα είναι;

ΑΝΤΡΕΪ, *κοιτάζει το ρολόι του*: Οχτώ και τέταρτο

ΝΑΤΑΣΣΑ: Η Όλγα και η Ειρήνα δεν ήρθαν ακόμα. Δε γύρισαν. Οι καημενούλες, όλο δουλεύουν. Η Όλγα στο Εκπαιδευτικό Συμβούλιο κι η Ειρήνα στο Τηλεγραφείο. *(Αναστενάζει)* Σήμερα το πρωί λέω στην αδελφή σου: Πρόσεχε τον εαυτό σου, χρυσή μου Ειρήνα, της λέω, μα που να μ' ακούσει! Οχτώ και τέταρτο είπες; Φοβάμαι πως ο μπέμπης μας δεν είναι καθόλου καλά! Γιατί είναι έτσι παγωμένος; Χτες, είχε πυρετό και σήμερα είναι ολότελα παγωμένος. Πόσο φοβάμαι!

ΑΝΤΡΕΪ: Μη φοβάσαι, Νατάσσα. Το παιδί είναι μια χαρά.

ΝΑΤΑΣΣΑ: Όπως και να 'ναι, καλύτερα να προσέχουμε τη διαίτά του. Εγώ ανησυχώ. Και λέγανε πως απόψε κατά τις δέκα θα 'ρθουν οι μασκαράδες. Καλύτερα να μην έρθουν, Αντριούσσα, ε;

ΑΝΤΡΕΪ: Δεν ξέρω τι να σου πω. Μα θαρρώ πως τους καλέσανε!

ΝΑΤΑΣΣΑ: Ο μπέμπης μας ξύπνησε σήμερα το πρωί, με κοίταξε και ξαφνικά έσκασε ένα γελάκι. Φαίνεται πως με γνώρισε. «Καλημέρα μπεμπούλη μου» του λέω, «καλημέρα χρυσό μου, Κι αυτός μου χαμογέλασε. Τα παιδιά καταλαβαίνουνε, καταλαβαίνουνε πάρα πολύ. Έτσι λοιπόν, Αντριούσσα, θα τους πεις μην αφήσουνε τους μασκαράδες να μπούνε, ε;

ΑΝΤΡΕΪ, δισταχτικά: Αυτό θα το πουν οι αδελφές μου. Αυτές είναι νοικοκυρές εδώ μέσα!

ΝΑΤΑΣΣΑ: Ναι, θα το πω και σ' αυτές. Θα τους μιλήσω. Είναι τόσο καλές. *(Πάει να βγει)*

Παράγγειλα γιαούρτι για το δείπνο. Ο γιατρός είπε να τρως μονάχα γιαούρτι, αλλιώς δε θ' αδυνατήσεις. *(Σταματάει)* Ο μπέμπης είναι παγωμένος. Φοβάμαι πολύ, η κάμαρά του είναι πολύ ψυχρή. Θα 'πρεπε να τον βάλουμε σε κανένα άλλο δωμάτιο ώσπου να ζεσταθεί λιγάκι ο καιρός, Η κάμαρα της Ειρήνας -να πούμε- είναι ό,τι χρειάζεται για το παιδί. Δεν έχει υγρασία και ο ήλιος τη φωτίζει όλη μέρα. Πρέπει να το πω. Για την ώρα, εκείνη μπορεί να μένει με την Όλγα στην κάμαρά της. Έτσι κι αλλιώς λείπει όλη μέρα από το σπίτι και κοιμάται το βράδυ. *(Παύση)* Αντριούσσα, γιατί δε μιλάς;

ΑΝΤΡΕΪ: Τίποτα. Σκεφτόμουν... Κι έπειτα, δεν έχω τίποτα να πω.

ΝΑΤΑΣΣΑ: Ναι... Κάτι ήθελα να σου πω. Α, ναι! Ο Φεραπόντ ήρθε από το Συμβούλιο και σε ζητάει.

ΑΝΤΡΕΪ, χασμουριέται: Πες του να. 'ρθει μέσα

(Η Νατάσσα βγαίνει. Ο Αντρέι σκύβει στο κερύ που άφησε εκείνη κάπου εκεί αναμμένο και διαβάζει. Μπαίνει ο Φεραπόντ. Φοράει ένα παλιό παλτό με το γιακά σηκωμένο και κουκούλα που σκεπάζει τ' αυτιά του)

ΑΝΤΡΕΪ: Καλησπέρα., γεροντάκο μου, τι τρέχει;

ΦΕΡΑΠΟΝΤ: Ο Πρόεδρος σας στέλνει ένα βιβλίο και κάτι χαρτιά εδώ. Ορίστε. *(Του δίνει το βιβλίο κι ένα φάκελο)*

ΑΝΤΡΕΪ: Ευχαριστώ. Πολύ καλά. Μα, γιατί άργησες τόσο; Κοντεύει εννιά η ώρα

ΦΕΡΑΠΟΝΤ: Ε;

ΑΝΤΡΕΪ, δυνατώτερα: Λέω, γιατί άργησες να. 'ρθεις; Κοντεύει εννιά!

ΦΕΡΑΠΟΝΤ: Α, ναι, σωστά. Μα, εγώ ήρθα. πριν σκοτεινιάσει, αλλά δε μ' αφήνανε να.μπω. Ο αφέντης έχει δουλειά, μου είπανε. Ε, λοιπόν, μια και έχετε εσείς δουλειά εγώ δε βιάζομαι... *(Νομίζοντας πως κάτι τον ρώτησε ο Αντρέι)* Ε;

ΑΝΤΡΕΪ: Τίποτα. *(Ξεφυλλίζει το βιβλίο)* Αύριο είναι Παρασκευή. Δεν έχουμε συνεδρίαση, εγώ ωστόσο θα. 'ρθω και θα. δουλέψω. Στο σπίτι πλήττω! *(Παύση)* Αχ, καημένο μου γεροντάκο, τι παράξενη που είναι η ζωή. Πώς αλλάζει και μας ξεγελά! Σήμερα βαριόμουν -δεν είχα τίποτα να κάνω. Πήρα, λοιπόν, στα χέρια μου τούτο το βιβλίο -είναι παλιές σημειώσεις απ' το Πανεπιστήμιο- και με πήραν τα γέλια... Ω, θεέ μου! Είμαι ο ειδικός Γραμματέας του Επαρχιακού Συμβουλίου. Πρόεδρος είναι ο Πρωτοπόπωφ. Είμαι ο ειδικός Γραμματέας... Και το περισσότερο που μπορώ να ελπίζω, είναι να γίνω ένα μέλος του Συμβουλίου. Εγώ, μέλος του Επαρχιακού μας Συμβουλίου! Εγώ, που κάθε βράδυ ονειρευόμουν πως είμαι Καθηγητής στο Πανεπιστήμιο της Μόσχας, ένας διάσημος επιστήμονας που γι' αυτόν όλη η Ρωσία είναι περήφανη!

ΦΕΡΑΠΟΝΤ: Δεν ξέρω, κύριε... Δεν ακούω καλά.

ΑΝΤΡΕΪ: Αν άκουγες καλά δε θα σου μιλούσα. Έχω ανάγκη να κουβεντιάσω με κάποιον, όμως η γυναίκα μου δε με καταλαβαίνει. Τις αδελφές μου τις φοβάμαι. Φοβάμαι πως θα με κοροϊδέψουν, θα με προσβάλουν... Δεν πίνω, δε μ' αρέσουν οι ταβέρνες αλλά με πόση ευχαρίστηση θα καθόμουνα τώρα στο μεγάλο ζαχαροπλαστείο του Τεστώβ στη Μόσχα, καλέ μου γεροντάκο!

ΦΕΡΑΠΟΝΤ: Ένας εργολάβος έλεγε μια μέρα στη Νομαρχία πως στη Μόσχα κάτι έμποροι τρώγανε, λέει, τηγανίτες. Ένας από δαύτους έφαγε, λέει, καμιά σαρανταριά και φαίνεται πως το κακάρωσε. Τώρα, σαράντα έφαγε - πενήντα έφαγε, δεν το καλοθυμάμα

ΑΝΤΡΕΪ: Στη Μόσχα, κάθεσαι σε μια απέραντη αίθουσα εστιατορίου, δεν ξέρεις κανέναν και κανείς δε σε ξέρει, κι όμως δεν αισθάνεσαι ξένος... Ενώ εδώ, τους ξέρεις όλους, σε ξέρουνε όλοι κι όμως είσαι ξένος... Ξένος και ολομόναχος...

ΦΕΡΑΠΟΝΤ: Ε; *(Παύση)* Ο ίδιος πάλι εργολάβος έλεγε -μπορεί και να 'λεγε ψέματα- πως υπάρχει, λέει, ένα σκοινί τεζαρισμένο από τη μια άκρη της Μόσχας ως την άλλη

ΑΝΤΡΕΪ: Και γιατί;

ΦΕΡΑΠΟΝΤ: Δεν ξέρω, κύριε. Ο εργολάβος το 'λεγε

ΑΝΤΡΕΪ: Κουταμάρες. *(Διαβάζει)* Πήγες ποτέ σου στη Μόσχα;

ΦΕΡΑΠΟΝΤ, *ύστερα από παύση:* Όχι, δεν πήγα. Δε μ' αξίωσε ο Θεός. *(Παύση)* Να φύγω τώρα;

ΑΝΤΡΕΪ: Μπορείς να πηγαίνεις. Γεια σου. *(Ο Φεραπόντ βγαινει)* Γεια σου. *(Διαβάζει)* Πέραν αύριο το πρωί να πας κάτι έγγραφα... Πήγαινε... *(Παύση)* Α, έφυγε... *(Ηχος από κουδού, εξώπορτας)* Μάλιστα. Δουλειά κι αυτή! *(Τεντώνεται και πάε σουρνάμενος στην κάμαρά του)* *(Πίσω από τη σκηνή ακούγεται η παραμύνα που νανουρίζει το παιδί για να κοιμηθεί. Μπαίνουν η Μάσσα και ο Βερσίνιν. Όσο αυτοί κουβεντιάζουν, μια υπηρέτρια ανάβει τη λάμπα και τα κερλα στην τραπεζαρία)*

ΜΑΣΣΑ: Δεν ξέρω... *(Παύση)* Δεν ξέρω. Βέβαια η συνήθεια κάνει πολλά. Παραδείγματος χάριν, ύστερα από το θάνατο του πατέρα, για πολύν καιρό δεν μπορούσαμε να συνηθίσουμε σπίτι μας χωρίς ορντινάτσα. Αλλά εκτός από τη συνήθεια, νομίζω πως είναι κι ένα αίσθημα δικαιοσύνης που με κάνει να μιλάω έτσι. Ίσως να μη γίνεται αυτό σ' άλλα μέρη, στην πόλη μας όμως οι 7:ΙΟ καθώς πρέπει, οι πιο ευγενικοί και αξιόλογοι άνθρωποι, είναι στρατιωτικοί.

ΒΕΡΣΙΝΙΝ: Διψώ. Θα 'θελα λίγο τσάι

ΜΑΣΣΑ, *ρίχνει μια ματιά στο ρολόι:* Σε λίγο θα το φέρουν. Με παντρέψανε όταν ήμουν δεκαοχτώ χρονών. Φοβόμουνα τον άντρα μου, γιατί ήτανε δάσκαλος, κι εγώ μόλις είχα τελειώσει το Γυμνάσιο. Κείνο τον καιρό μου φαινότανε τρομερά σοφός, μυαλωμένος και σπουδαίος. Τώρα όμως δεν είναι το ίδιο, δυστυχώς...

ΒΕΡΣΙΝΙΝ: Ναι... Καταλαβαίνω...

ΜΑΣΣΑ: Και δε μιλώ για τον άντρα μου -εκείνον τον έχω συνηθίσει- αλλά γενικά, ανάμεσα στους πολίτες, υπάρχουνε τόσοι χυδαίοι, κακότροποι, αγροίκοι... Κι εμένα η χυδαιότητα μ' αναστατώνει και με πληγώνει. Υποφέρω όταν βλέπω έναν άνθρωπο να μην είναι όσο πρέπει λεπτός, να μην είναι όσο πρέπει ευγενικός, περιποιητικός. Κι όταν τυχαίνει να βρίσκομαι ανάμεσα σε δασκάλους, τους συναδέλφους του άντρα μου, υποφέρω φοβερά.

ΒΕΡΣΙΝΙΝ: Ναι, βέβαια... Μου φαίνεται ωστόσο πως δεν έχει να δείχνει αν είναι πολίτες ή στρατιωτικοί. Όλοι τους είναι το ίδιο, χωρίς κανένα ενδιαφέρον. Τουλάχιστο σ' αυτή την πόλη. Δεν υπάρχει διαφορά. Αν ακούσετε εδώ έναν οποιονδήποτε άνθρωπο της μορφωμένης τάξης, είτε πολίτη είτε στρατιωτικό, θα σας πει πως βασανίζεται με τη γυναίκα του, πως βασανίζεται με το σπίτι του, βασανίζεται με τα χτήματά του, βασανίζεται με τ' άλογά του... Ο Ρώσος έχει πάντα μια ιδιαίτερη κλίση στις υψηλές ιδέες, αλλά γιατί στη ζωή του να πέφτει πάντα τόσο χαμηλά; Γιατί αυτό, γιατί;

ΜΑΣΣΑ: Γιατί;

ΒΕΡΣΙΝΙΝ: Γιατί τα παιδιά του και η γυναίκα του τον βασανίζουν τόσο πολύ; Και γιατί τα παιδιά του και η γυναίκα του να βασανίζονται τόσο πολύ απ' αυτόν;

ΜΑΣΣΑ: Σήμερα είστε μάλλον στις κακές σας.

ΒΕΡΣΙΝΙΝ: Ίσως... Δεν έφαγα το μεσημέρι κι απ' το πρωί είμαι νηστικός. Η κόρη μου δεν είναι και τόσο καλά κι όταν κοριτσάκια μου είναι άρρωστα με πιάνει τρομερή ανησυχία, βασανίζει η συνείδησή μου γιατί τους έδωσα μια τέτοια μητέρα. Ω, αν τη βλέπατε σήμερα! Είναι ένα ελεεινό πλάσμα! Αρρήσιμα τον καβγά στις εφτά το πρωί και στις εννιά βρόντηξα την πόρτα πίσω μου κι έφυγα! *(Παύση)* Δε μιλώ γι' αυτά ποτέ. Περίεργο, μόνο σε σας λέω τα παράπονά μου. *(Της φιλάει το χέρι)* Μη θυμώνετε μαζί μου. Έξω από σας δεν έχω κανέναν... Κανέναν στον κόσμο... *(Παύση)*

ΜΑΣΣΑ: Τι θόρυβο που κάνει η σόμπα. Λίγο πριν πεθάνει ο πατέρας το φουγάρο βούιζε. Να, έτσι,

όπως τώρα

ΒΕΡΣΙΝΙΝ: Είστε προληπτική;

ΜΑΣΣΑ: Ναι.

ΒΕΡΣΙΝΙΝ: Τι παράξενο... *(Της φιλάει το χέρι)* Είστε θαυμάσια, μια υπέροχη γυναίκα. Θαυμάσια! Υπέροχη! Ε, 'σκοτεινά κι όμως εγώ βλέπω το φως στα μάτια σας!

ΜΑΣΣΑ, *πηγαίνει σε μια άλλη καρέκλα*: Εδώ είναι φωτεινό,ε;

ΒΕΡΣΙΝΙΝ: Αγαπώ, αγαπώ, αγαπώ... Αγαπώ τα μάτια σας. Τις κινήσεις σας, τα βλέπω στα όνειρά μου! Θαυμάσια, ασύγκριτη γυναίκα!

ΜΑΣΣΑ, *γελάει σιγά*: Όταν μου μιλάτε έτσι, δεν ξέρω γιατί γελάω, μόλο που φοβάμαι... Σας παρακαλώ, μην το ξαναπαίτε, αυτό... *(Με σιγανή φωνή)* Αν και μπορείτε να το ξαναπαίτε... Το ίδιο μου κάνει... *(Σκεπάζει με τα χέρια το πρόσωπό της)* Το ίδιο μου κάνει... Κάποιος έρχεται! Πείτε τίποτ' άλλο.

(Η Ειρήνα και ο Τούζεμπαχ μπαίνουν απ' την τραπεζαρία)

ΤΟΥΖΕΜΠΑΧ: Έχω ένα τριπλό επίθετο. Με λένε βαρόνο Τούζεμπαχ-Κρούε-Αλτσάουερ. Όμως είμαι Ρώσος και ορθόδοξος σαν κι εσάς. Δε μου 'μεινε τίποτα γερμανικό μέσα μου. Εκτός ίσως απ' την υπομονή και τη επιμονή, με τα οποία σας ενοχλώ. Σας συνοδεύω κάθε βράδυ

ΕΙΡΗΝΑ: Είμαι τόσο κουρασμένη...

ΤΟΥΖΕΜΠΑΧ: Και κάθε μέρα θα 'ρχομαι στο Τηλεγραφείο για να σας συνοδεύω στο σπίτι. Θα το κάνω αυτό δέκα, είκοσι χρόνια ώσπου να με διώξετε... *(Βλέποντας τη Μάσσα και τον Βερσίνιν, χαρούμενος)* Εσείς είστε; Καλησπέρα σας!

ΕΙΡΗΝΑ: Επιτέλους είμαι στο σπίτι! *(Στη Μάσσα)* Μια γυναίκα ήρθε προ ολίγου να τηλεγραφήσει στον αδελφό της στο Σαράτωβ, πως ο γιος της πέθανε σήμερα. Και της ήταν αδύνατο να θυμηθεί τη διεύθυνσή του. Το στείλε, λοιπόν, χωρίς διεύθυνση στο Σαράτωβ. Και να κλαίει όλη την ώρα. Κι εγώ της φέρθηκα ελεεινά, χωρίς κανένα λόγο. «Δεν έχω καιρό για χάσιμο!» της φώναζα. Ήτανε τόσο κουτό... Θα 'ρθουν απόψε οι μασκαράδες;

ΜΑΣΣΑ: Ναι

ΕΙΡΗΝΑ, *κάθεται σε μια πολυθρόνα*: Πρέπει να ξεκουραστώ. Κουράστηκα!

ΤΟΥΖΕΜΠΑΧ, *μ' ένα χαμόγελο*: Όταν γυρίζετε από το γραφείο μου φαίνεστε τόσο νέα και τόσο δυστυχισμένη... *(Παύση)*

ΕΙΡΗΝΑ: Κουράστηκα. Όχι, δε μ' αρέσει η δουλειά του Τηλεγραφείου, δε μ' αρέσει.

ΜΑΣΣΑ: Αδυνάτισες... *(Σφουρίζει)* Και ξανάνιωσες... Μοιάζεις στο πρόσωπο σαν αγοράκι.

ΤΟΥΖΕΜΠΑΧ: Είναι από τη χτενισιά.

ΕΙΡΗΝΑ: Πρέπει να βρω καμιάν άλλη δουλειά, αυτή δεν είναι για μένα. Ό,τι ποθούσα, ό,τι ονειρευόμουν, αυτό ίσα ίσα είναι που της λείπει. Είναι μια δουλειά χωρίς ποίηση, χωρίς νόημα *(Ένας χτύπος στο πάτωμα)* Θα 'ναι ο γιατρός που χτυπάει. *(Στον Τούζεμπαχ)* Χτυπήστε του εσείς, αγαπητέ μου. Εγώ δε μπορώ. Κουράστηκα! *(Ο Τούζεμπαχ χτυπάει το πάτωμα)*

ΕΙΡΗΝΑ: Σε λίγο θα 'ρθει. Πρέπει κάτι να κάνουμε γι' αυτό το ζήτημα. Ο γιατρός κι ο Αντρέι πήγαν χθες στη λέσχη κι έχασαν πάλι στα χαρτιά. Μου παν πως ο Αντρέι έχασε διακόσια ρούβλια!

ΜΑΣΣΑ, *αδιάφορη*: Τι να κάνουμε;

ΕΙΡΗΝΑ: Πριν δυο βδομάδες έχασε λεφτά, το Δεκέμβριο έχασε λεφτά. Μακάρι να προκόψει και να τα χάσει όλα. Τότε ίσως να φύγουμε απ' αυτό τον τόπο. Ω, θεέ μου, κάθε βράδυ ονειρεύομαι τη Μόσχα! Με πιάνει τρέλα... *(Γελάει)* Θα πάμε εκεί τον Ιούνιο, κι είναι ακόμα Φλεβάρης. Μάρτης, Απρίλης, Μάης... σχεδόν μισός χρόνος!

ΜΑΣΣΑ: Φτάνει να μη μάθει η Νατάσσα τις χασούρες του!

ΕΙΡΗΝΑ: Μου φαίνεται πως δεν πολυσκοτίζεται.

(Ο Τσεμπουτίκιν, που μόλις σηκώθηκε από τον ύπνο -είχε πλαγιάσει μετά το γεύμα- έρχεται μέσα στην τραπεζαρία χαϊδεύοντας το γένι του. Κάθεται κοντά στο τραπέζι και βγάζει από την τσέπη του μια εφημερίδα)

ΜΑΣΣΑ: Ορίστε... Θρονιάστηκε! Πλήρωσε το νοίκι του;

ΕΙΡΗΝΑ, *γελάει*: Όχι... Τώρα και οχτώ μήνες δεν έχει δώσει ούτε καπίκι. Φαίνεται πως το ξέχασε.

ΜΑΣΣΑ, *γελάει*: Τι επίσημα που κάθεται! *(Όλοι γελούν. Παύση)*

ΕΙΡΗΝΑ: Γιατί είστε τόσο σιωπηλός, Αλεξάντρ Ιγνατίεβιτς;

ΒΕΡΣΙΝΙΝ: Δεν ξέρω. Θέλω τσάι. Δίνω τη μισή μου ζωή για ένα φλιτζάνι τσάι. Από το πρωί δεν έφαγα τίποτα

ΤΣΕΜΠΟΥΤΙΚΙΝ: Ειρήνα Σεργκέγεβνα!

ΕΙΡΗΝΑ: Τι τρέχει;

ΤΣΕΜΠΟΥΤΙΚΙΝ: Έλα δω, venez ici. *(Η Ειρήνα πηγαίνει, κάθεται κοντά του στο τραπέζι)* Δεν μπορώ να κάνω χωρίς εσένα! *(Η Ειρήνα απλώνει τα χαρτιά για πασιέντσα)*

ΒΕΡΣΙΝΙΝ: Λοιπόν, μια και δε μας φέρνουν τσάι, ας φιλοσοφήσουμε λιγάκι

ΤΟΥΖΕΜΠΙΑΧ: Ελάτε... Για τι ζήτημα θα μιλήσουμε;

ΒΕΡΣΙΝΙΝ: Για τι ζήτημα; Ας ονειροπολήσουμε, λόγου χάρη, για αυτό που θα 'ρθει ύστερα από μας. Ύστερα από διακόσια-τρακόσια χρόνια

ΤΟΥΖΕΜΠΙΑΧ: Λοιπόν, ύστερ' από μας, οι άνθρωποι θα πετούν με αερόστατο, θα 'χουν αλλάξει τη μόδα στα σακάκια τους, θ' ανακαλύψουν ίσως την έκτη αίσθηση και θα την καλλιεργήσουν, όμως η ζωή θα μένει πάντα ίδια, δύσκολη, γεμάτη μυστήριο και ευτυχία. Ακόμα και σε χίλια χρόνια ο άνθρωπος θ' αναστενάζει όπως και τώρα. «Αχ, τι δύσκολη που είναι η ζωή!» Και ακριβώς όπως τώρα, θα φοβάται το θάνατο και δε θα τον επιθυμεί.

ΒΕΡΣΙΝΙΝ, *ύστερ' από λιγότερο στοχασμό:* Ε, λοιπόν, δεν ξέρω. Εγώ νομίζω πως όλα πάνω στη γη πρόκειται ν' αλλάξουν, σιγά σιγά, και μάλιστα άρχισαν κιόλας ν' αλλάζουν μπρος στα μάτια μας. Σε διακόσια-τριακόσια χρόνια, μπορεί και σε χίλια χρόνια -ο χρόνος δεν έχει σημασία- μια νέα, μια ευτυχισμένη, ζωή θα προβάλλει. Εμείς φυσικά δε θα την προφτάσουμε αυτή τη ζωή, όμως γι' αυτήν ζούμε σήμερα, γι' αυτήν δουλεύουμε, ναι, ναι, γι' αυτήν υποφέρουμε -τη δημιουργούμε! Και μονάχα σ' αυτό βρίσκεται ο σκοπός της ύπαρξής μας και η ευτυχία μας, αν αγαπάτε! *(Η Μάσσα γελάει σιγά)*

ΤΟΥΖΕΜΠΙΑΧ: Γιατί γελάτε;

ΜΑΣΣΑ: Δεν ξέρω. Σήμερα όλη μέρα γελάω.

ΒΕΡΣΙΝΙΝ: Σπούδασα στην ίδια σχολή που σπουδάσατε κι εσείς, δεν πήγα στη Στρατιωτική Ακαδημία. Διαβάζω πάρα πολύ, όμως δεν ξέρω να διαλέγω τα βιβλία μου και συχνά διαβάζω πράγματα που δε χρειάζονται. Κι όμως, όσο περισσότερο ζω, τόσα περισσότερα θέλω να μαθαίνω. Τα μαλλιά μου ασπρίζουν, κοντευω να γεράσω, κι όμως ξέρω τόσο λίγα, ω, τόσο λίγα! Μου φαίνεται ωστόσο πως το πιο σπουδαίο, το πιο ουσιαστικό το ξέρω - το ξέρω καλά. Πόσο θα 'θελα να σας αποδείξω πως ευτυχία δεν υπάρχει για μας, δεν μπορεί να υπάρξει και δε θα υπάρξει ποτέ... Έχουμε χρέος μονάχα να δουλέψουμε, να δουλέψουμε! Όσο για την ευτυχία, αυτή είναι μια κληρονομιά για τους μακρινούς απογόνους μας. *(Παύση)* Αν εγώ δεν τη γνωρίσω, τουλάχιστο θα τη γνωρίσουν οι απόγονοι των απογόνων μου. *(Ο Φεντότικ και ο Ροντέ παρουσιάζονται μέσα στη σάλα. Κάθονται και σιγοτραγουδούν παίζοντας κιθάρα)*

ΤΟΥΖΕΜΠΙΑΧ: Ωστε, κατά τη γνώμη σας, δεν πρέπει ούτε να ονειρευόμαστε την ευτυχία; Κι αν εγώ είμαι ευτυχισμένος;

ΒΕΡΣΙΝΙΝ: Όχι!

ΤΟΥΖΕΜΠΙΑΧ, *ανοίγει τα χέρια του γελώντας:* Ε, είναι φανερό πως δεν καταλαβαινόμαστε! Μα πώς να σας πείσω; *(Η Μάσσα γελάει σιγανά)*

ΤΟΥΖΕΜΠΙΑΧ, *τη δείχνει με το δάχτυλο:* Γελάτε, ε; *(Στον Βερσίνιν)* Όχι μόνον έπειτα από διακόσια-τριακόσια χρόνια, αλλά κι έπειτα από ένα εκατομμύριο χρόνια, η ζωή θα είναι ακριβώς η ίδια, όπως ήτανε πάντα. Η ζωή δεν αλλάζει. Μένει αμετάβλητη, ακολουθώντας δικούς της νόμους, τους οποίους εμείς δεν ξέρουμε και ούτε θα τους μάθουμε ποτέ. Τα αποδημητικά πουλιά, οι γερανοί, λόγου χάρη, πετάνε κι όλο πετάνε. Κι οποιεσδήποτε σκέψεις ανώτερες ή κατώτερες κι αν στριφογυρίζουν στα κεφάλια τους, θα εξακολουθούν πάντα να πετάνε, δίχως να ξέρουνε το που και το γιατί πετάνε και θα πετάνε, όσοι φιλόσοφοι κι αν ξεφυτρώσουν ανάμεσά τους. Ας φιλοσοφούν αυτοί όσο θέλουνε, φτάνει μονάχα να πετάνε...

ΜΑΣΣΑ: Κι όμως η ζωή έχει κάποιο νόημα!

ΤΟΥΖΕΜΠΙΑΧ: Νόημα; Ορίστε: χιονίζει. Τι νόημα υπάρχει σ' αυτό;

ΜΑΣΣΑ: Θαρρώ πως ο άνθρωπος πρέπει να πιστεύει και ν' αναζητά κάποια πίστη, αλλιώς η ζωή του είναι άδεια, ολότρελα άδεια. Να ζεις και να μην ξέρεις γιατί πετούν οι γερανοί, γιατί γεννιούνται τα παιδιά, γιατί υπάρχουν άστρα στον ουρανό! Πρέπει κανείς να ξέρει γιατί ζει, αλλιώς είναι όλα

κουταμάρες, χαμένος καιρός. *(Παύση)*

ΒΕΡΣΙΝΙΝ: Έπειτα, λυπάται κανείς που φεύγουν τα νιάτα.

ΜΑΣΣΑ: Ο Γκόγκολ λέει κάπου: «Βαριά η ζωή σ' αυτό τον κόσμο, κύριου»

ΤΟΥΖΕΜΠΑΧ: Κι εγώ λέω: Είναι δύσκολο να συνεννοηθεί κανείς μαζί σας, κύριοι! Άει στο καλό!

ΤΣΙΠΟΥΤΙΚΙΝ, *διαβάζοντας την εφημερίδα:* Ο Μπαλζάκ παντρεύτηκε στο Μπερντίτσεβ... *(Η Ειρήνα σιγοτραγουδάει)* Αλήθεια, πρέπει να το γράψω στο τεφτέρι αυτό *(Γράφει)* Ο Μπαλζάκ παντρεύτηκε στο Μπερντίτσεβ. *(Διαβάζει πάλι την εφημερίδα του)*

ΕΙΡΗΝΑ, *απλώνοντας τα χαρτιά για πασιέντσα, ονειροπόλα:* Ο Μπαλζάκ παντρεύτηκε στο Μπερντίτσεβ...

ΤΟΥΖΕΜΠΑΧ: Ο κύβος ερίφθει! Ξέρετε Μαρία Σεργκέγεβνα, υπέβαλα την παραίτησή μου.

ΜΑΣΣΑ: Ναι, έτσι άκουσα. Και δεν το βρίσκω καθόλου σωστό. Δε μ' αρέσουν οι πολίτες

ΤΟΥΖΕΜΠΑΧ: Δε βαριέστε... *(Σηκώνεται)* Και σαν στρατιωτικός δεν είμαι ωραίος. Εξάλλου τι σημασία έχει; Θα δουλέψω, έστω και για μια μέρα στη ζωή μου, έτσι που να γυρίσω σπίτι μου κατάκοπος το βράδυ, να πέσω πτώμα στο κρεβάτι μου και ν' αποκοιμηθώ αμέσως. *(Πηγαίνοντας προς τη σάλα)* Οι εργάτες τώρα θα κοιμούνται βαθιά!

ΦΕΝΤΟΤΙΚ, *στην Ειρήνα:* Τώρα που περνούσα από το χαρτοπωλείο Πίτσικωφ, σας αγόρασα τούτα τα χρωματιστά μολύβια. Ορίστε και μια ξύστρα.

ΕΙΡΗΝΑ: Συνηθίσατε να με μεταχειρίζεστε σαν να 'μαι κοριτσάκι. Όμως μεγάλωσα πια! *(Παίρνει τα μολύβια και την ξύστρα χαρούμενα)* Τι ωραία που είναι!

ΦΕΝΤΟΤΙΚ: Αγόρασα και για τον εαυτό μου αυτό το σουγιά. Κοιτάζτε... Από δω μια λεπίδα, εδώ άλλη λεπίδα. Εδώ μία τρίτη. Αυτό είναι για τ' αυτιά, κι αυτό εδώ είναι ψαλίδι. Και τούτο δω για να καθαρίζουνε τα νύχια.

ΡΟΝΤΕ, *δυνατά:* Γιατιγέ, πόσο χγονών είστε;

ΤΣΕΜΠΟΥΤΙΚΙΝ: Εγώ; Τριάντα Μο. *(Γέλια)*

ΦΕΝΤΟΤΙΚ: Θα σας δείξω μια άλλη πασιέντσα. *(Απλώνει τα χαρτιά)*

(Φέρνουν μέσα το σαμοβάρι. Η Ανφίσσα στέκει κοντά στο σαμοβάρι. Σε λίγο μπαίνει η Νατάσσα και ετοιμάζει το τραπέζι. Μπαίνει ο Σαλιόνι και αφού χαιρετήσει τους άλλους κάθεται στο τραπέζι)

ΒΕΡΣΙΝΙΝ: Μα τι αέρας που φυσάει!

ΜΑΣΣΑ: Ναι. Βαρέθηκα το χειμώνα. Έχω ξεχάσει πώς είναι το καλοκαίρι...

ΕΙΡΗΝΑ: Θα βγει η πασιέντσα... Θα πάμε στη Μόσχα!

ΦΕΝΤΟΤΙΚ: Όχι δε θα βγει. Βλέπετε το οχτώ είναι πάνω απ' το δύο μπαστούνι! *(Γελάει)* Αυτό σημαίνει πως δε θα πάτε στη Μόσχα!

ΤΣΕΜΠΟΥΤΙΚΙΝ, *διαβάζει από την εφημερίδα:* «Τσι-τσι-καρ... Η ιλαρά κάνει θραύση στην περιφέρεια»

ΑΝΦΙΣΣΑ, *προχωράει στη Μάσσα:* Μάσσα, έλα χρυσή μου πιεις το τσάι σου. *(Στον Βερσίνιν)*

Κοπιάστε, εξοχότατε. Συγχωρέστε με, ξεχνώ τ' όνομά σας.

ΜΑΣΣΑ: Φερ' το δω, νταντά, δεν έρχομαι κει.

ΕΙΡΗΝΑ: Νταντά!

ΑΝΦΙΣΣΑ: Έρχομαι!

ΝΑΤΑΣΣΑ, *στον Σαλιόνι:* Τα μωρά καταλαβαίνουνε πολύ καλά: «Καλημέρα, μπεμπούλι μου» του είπα, «καλημέρα, χρυσό μου. Κι εκείνος με κοίταξε έτσι, μ' έναν παράξενο τρόπο. Θαρρείς πως σας τα λέω αυτά γιατί είμαι μητέρα; Α μπα, όχι, σας βεβαιώνω. Είναι ένα καταπληκτικό παιδί!

ΣΑΛΙΟΝΙΥ: Αν αυτό το παιδί ήτανε δικό μου, θα το 'ψηνα στο τηγάνι και θα το 'τρωγα. *(Παίρνει το φλιτζάνι του και κάθεται σε μια γωνιά)*

ΝΑΤΑΣΣΑ, *σκεπάζοντας το πρόσωπό της με τα χέρια της:* Ω! βάνουσε, ανάγωγε άνθρωπε!

ΜΑΣΣΑ: Σαν είναι κανείς ευτυχισμένος δεν τον ενδιαφέρει αν είναι χειμώνας ή καλοκαίρι. Μου φαίνεται πως αν ζούσα στη Μόσχα, δε θα μ' ένοιαζε καθόλου τι καιρό κάνει.

ΒΕΡΣΙΝΙΝ: Τις προάλλες διάβαζα το ημερολόγιο ενός Γάλλου υπουργού. Το 'χει γράψει μέσα στη φυλακή. Ο υπουργός αυτός είχε καταδικαστεί για την υπόθεση του Παναμά. Με τι ευχαρίστηση λοιπόν και ενθουσιασμό περιγράφει τα πουλιά που βλέπει μέσα από το παράθυρο της φυλακής του, που πριν, όταν ήταν υπουργός, ποτέ δεν τα 'χε προσέξει. Βέβαια τώρα που είναι ελεύθερος, τα

πουλιά δεν τον ενδιαφέρουν περισσότερο από πρώτα. Κατά τον ίδιο τρόπο, δε θα σας ενδιαφέρει κι εσάς η Μόσχα όταν θα ζείτε εκεί. Δεν υπάρχει ευτυχία για μας κι ούτε θα υπάρξει. Θα την ποθούμε μονάχα!

ΤΟΥΖΕΜΠΑΧ, παίρνει ένα κουτί από το τραπέζι: Πού είναι λοιπόν τα σοκολατάκια;

ΕΙΡΗΝΑ: Τα 'φαγε ο Σαλιόνιω!

ΤΟΥΖΕΜΠΑΧ: Όλα;

ΑΝΦΙΣΣΑ, προσφέροντας τσάι: Ένα γράμμα για σας κυριε.

ΒΕΡΣΙΝΙΝ: Για μένα; (Παίρνει το γράμμα) Από την κόρη μου... (διαβάζει) Ναι, βέβαια. Με συγχωρείτε, Μαρία Σεργκέγεβνα, πρέπει να φύγω αμέσως. Δε θα πιω το τσάι μου. (Σηκώνεται παραγμένος.) Πάντα αυτές οι ιστορίες...

ΜΑΣΣΑ: Τι τρέχει; Είναι τίποτα μυστικό;

ΒΕΡΣΙΝΙΝ, χαμηλόφωνα: Η γυναίκα μου πήρε πάλι δηλητήριο. Πρέπει να φύγω. Θα φύγω χωρίς να με καταλάβουν. Είναι φοβερά δυσάρεστα ολ' αυτά. (Φιλάει το χέρι της Μάσσας) Γλυκιά μου, χρυσή μου, υπέροχη γυναίκα! Θα φύγω από δω χωρίς να με δούνε. (Βγαίνει)

ΑΝΦΙΣΣΑ: Πού πηγαίνετε; Κι εγώ του έφερα το τσάι του... άνθρωπος καλέ!

ΜΑΣΣΑ, θυμωμένη: Παράτα με. Με σησες! Δεν αφήνεις κανένα στην ησυχία του. (Προχωρεί με το φλιτζάνι της στο τραπέζι) Σε βαρέθηκα, άσε μ' ήσυχη!

ΑΝΦΙΣΣΑ: Μα γιατί θυμώνεις χρυσή μου; (Η φωνή του Αντρέι: «Ανφίσσα!»)

ΑΝΦΙΣΣΑ, τον μιμείται: «Ανφίσσα!» Κάθεται κεί μέσα... (Βγαίνει)

ΜΑΣΣΑ, στην τραπεζαρία κοντά στο τραπέζι, θυμωμένη: Κάντε μου τόπο! (Σπρώχνει τα χαρτιά στο τραπέζι) Πιάσατε όλο τραπέζι με τα χαρτιά σας! Πιέστε το τσάι σας!

ΕΙΡΗΝΑ: Τι κακιά που είσαι, Μάσσα!

ΜΑΣΣΑ: Αν είμαι κακιά μη μου μιλάτε! Πάντρε να με πειράζετε!

ΤΣΕΜΠΟΥΤΙΚΙΝ, γελώντας: Μην την πειράζετε, μην την πειράζετε...

ΜΑΣΣΑ: Είστε εξήντα χρονώ κι όλο σαγλαμαρίζετε σαν σχολιαρόπαιδο!

ΝΑΤΑΣΣΑ, αναστενάζει: Χρυσή μου Μάσσα, γιατί μεταχειρίζεσαι τέτοιες εκφράσεις; Με τέτοιο παρουσιαστικό, πιστεψέ με, θα ήσουν πολύ γοητευτική μέσα στα σαλόνια αν δεν είχες αυτήν την κακή συνήθεια να μιλάς έτσι. Je vous prie, pardonnez moi, Marie, mais vous avez des manieres un peu prossieres!

ΤΟΥΖΕΜΠΑΧ, πνίγοντας ένα γέλιο: Δώστε μου... Δώστε μου το... Θαρρώ πως εκεί είναι το κονιάκ.

ΝΑΤΑΣΣΑ: Il paraît que mon Bobik déjà ne dort pas, είναι ξυπνητός. Δεν είναι και πολύ καλά σήμερα. Πρέπει να πάω κοντά του, με συγχωρείτε. (Βγαίνει)

ΕΙΡΗΝΑ: Πού πήγε ο Αλεξάντρ Ιγνάτιεβιτς;

ΜΑΣΣΑ: Σπίτι του. Κάτι δυσάρεστο συνέβη πάλι με τη γυναίκα του.

ΤΟΥΖΕΜΠΑΧ, προχωρεί προς τον Σαλιόνιω, με ένα караφάκι κονιάκ στο χέρι: Εσείς όλο κάθεστε μονάχος. Σκέφτεστε, και τι σκέφτεστε κανείς δεν μπορεί να καταλάβει. Ελάτε, λοιπόν, να τα ξαναφτιάξουμε. Ας πιούμε λίγο κονιάκ. (Πίνουν) Απόψε θα υποχρεωθώ πάλι να παίζω πιάνο όλη νύχτα. Και σίγουρα θα παίζω κάθε λογής σαγλαμάρες. Τι να γίνει;

ΣΑΛΙΟΝΙΥ: Μα γιατί να τα ξαναφτιάξουμε; Εγώ δεν τσακώθηκα μαζί σας!

ΤΟΥΖΕΜΠΑΧ: Με κάνετε να νιώθω σαν να υπάρχει κάτι μεταξύ μας. Έχετε παράξενο χαρακτήρα, πρέπει να τ' ομολογήσετε!

ΣΑΛΙΟΝΙΥ, μιλάει με στόμφο: Είμαι ένας παράξενος, ποιος δεν είναι παράξενος; Μη χολοσκάς, Αλέκο!

ΤΟΥΖΕΜΠΑΧ: Μα τι σχέση έχει εδώ πέρ ο Αλέκος; (Παύση)

ΣΑΛΙΟΝΙΥ: Λοιπόν, σαν είμαι μόνος με κάποιον, τετ-α-τετ, είμαι πολύ εντάξει, όπως ο καθένας. Όταν όμως βρίσκομαι με κόσμο, γίνομαι μελαγχολικός και λέω κάθε λογής σαγλαμάρες. Όμως παρ' όλα αυτά είμαι πιο τίμιος, πιο ευγενικός από πολλούς πολλούς άλλους. Και αυτό μπορώ να σας το αποδείξω!

ΤΟΥΖΕΜΠΑΧ: Συχνά φουρκίζομαι μαζί σας, γιατί σαν είμαστε παρέα, εννοείτε να με προκαλείτε. Και όμως εγώ, δεν ξέρω γιατί, σας συμπαθώ. Ότι κι αν γίνει, απόψε θα μεθύσω. Ας πιούμε!

ΣΑΛΙΟΝΙΥ: Ας πιούμε! *(Πίνει)* Εναντίον σας, Βαρόνε, δεν είχα ποτέ μου τίποτα. Αλλά έχω ξέρετε το χαρακτήρα του Λέρμοντωφ. *(Με σιγανή φωνή)* Αλήθεια, του μοιάζω κιόλας καθώς λένε... *(Βγάζει ένα μπουκαλάκι με μυρωδιά και ραντίζει τα χέρια του)*

ΤΟΥΖΕΜΠΑΧ: Θα υποβάλλω παραίτηση! Μπάστα! Το σκέφτομαι εδώ και πέντε χρόνια, κι επιτέλους τ' αποφάσισα. Θα δουλέψω!

ΣΑΛΙΟΝΙΥ, ρητορικά: Μη χολοσκάς Αλέκο! Ξέχνα, ξέχνα τα όνειρά σου! *(Την ώρα που αυτοί μιλούν, ο Αντρέι έρχεται μ' ένα βιβλίο και κάθεται κοντά στο αναμμένο κερί)*

ΤΟΥΖΕΜΠΑΧ: Θα δουλέψω!

ΤΣΕΜΠΟΥΤΙΚΙΝ, προχωρώντας στο σαλόνι με την Ειρήνα: Λοιπόν που λες, τα φαγητά τους ήτανε γνήσια καυκασιανά. Κρεμμυδόσουπα και κρέας “τσεχαρτμά”

ΣΑΛΙΟΝΙΥ: Η “τσερεμσά” δεν είναι κρέας, είναι χορταρικό. Κάτι σαν το δικό μας κρεμμύδι.

ΤΣΕΜΠΟΥΤΙΚΙΝ: Όχι, άγγελέ μου, η “τσεχαρτμά” δεν είναι κρεμμύδι είναι αρνί κοκκινιστό!

ΣΑΛΙΟΝΙΥ: Εγώ σας λέω πως η “τσερεμσά” είναι κρεμμύδι!

ΤΣΕΜΠΟΥΤΙΚΙΝ: Κι εγώ σου λέω πως η “τσεχαρτμά” είναι αρνί κοκκινιστό!

ΣΑΛΙΟΝΙΥ: Κι εγώ σου λέω πως η “τσερεμσά” είναι κρεμμύδι!

ΤΣΕΜΠΟΥΤΙΚΙΝ: Μα τι κάθομαι τώρα και τσακόνομαι μαζί σας! Εσείς ούτε στον Καύκασο πήγατε ποτέ ούτε φάγατε ποτέ σας “τσεχαρτμά”!

ΣΑΛΙΟΝΙΥ: Δεν έφαγα ποτέ μου γιατί δεν μπορώ να την υποφέρω. Η “τσερεμσά” βρωμάει σαν σκόρδο!

ΑΝΤΡΕΪ, παρακλητικά: Φτάνει πια κύριοι, σας παρακαλώ!

ΤΟΥΖΕΜΠΑΧ: Πότε θα 'ρθουν οι μασκαράδες;

ΕΙΡΗΝΑ: Μας υποσχέθηκαν πως θα 'ρθουν κατά τις εννιά. Δηλαδή σε λίγο θα 'ναι δω.

ΤΟΥΖΕΜΠΑΧ, αγκαλιάζει τον Αντρέι και τραγουδάει: Μπαλκόνι μου καφασωτόη...

ΑΝΤΡΕΪ, χορεύει και τραγουδάει: Με την τριανταφυλλιά σου...

ΤΣΕΜΠΟΥΤΙΚΙΝ, χορεύει: Και με την κοπελιά σου! *(Γέλια)*

ΤΟΥΖΕΜΠΑΧ, φιλάει τον Αντρέι: Να πάρει ο διάολος! Ελάτε να πιούμε! Αντριούσσα, ελάτε να πιούμε σταυρωτά. Στην παντοτινή μας φιλία. Αντριούσσα, θα 'ρθω κι εγώ μαζί σου στη Μόσχα, στο Πανεπιστήμιο!

ΣΑΛΙΟΝΙΥ: Σε ποιο; Στη Μόσχα υπάρχουν δυο Πανεπιστήμια.

ΑΝΤΡΕΪ: Στη Μόσχα υπάρχει ένα μόνο Πανεπιστήμιο

ΣΑΛΙΟΝΙΥ: Κι εγώ σας λέω πως υπάρχουν δυο!

ΑΝΤΡΕΪ: Ε, δεν π'ά να 'ναι και τρία! Τόσο το καλύτερο!

ΣΑΛΙΟΝΙΥ: Η Μόσχα έχει δυο Πανεπιστήμια! *(Μουρμουρίζει και ξεφυσάει)* Η Μόσχα έχει δυο Πανεπιστήμια: το παλιό και το καινούργιο. Κι αν δεν έχετε όρεξη να μ' ακούτε, αν αυτά που σας λέω σας χτυπούν στα νεύρα, μπορώ να σωπάσω! Μπορώ ακόμα να πάω και σε άλλο δωμάτιο!

(Βγαίνει από μια πόρτα)

ΤΟΥΖΕΜΠΑΧ: Μπράβο! Μπράβο! *(Γελάει)* Φίλοι μου, αρχίστε. Θα καθίσω να παίξω! Αστείος άνθρωπος αυτός ο Σαλιόνιυ... *(Κάθεται στο πιάνο και παίζει ένα βαλς)*

ΜΑΣΣΑ, χορεύει μόνη της βαλς: Ο Βαρόνος είναι μεθυσμένος! Ο Βαρόνος είναι μεθυσμένος! *(Μπαίνει η Νατάσσα)*

ΝΑΤΑΣΣΑ, στον Τσεμπουτίκιν: Ιβάν Ρομάνιτς! *(Λέει κάτι στ' αντί του Τσεμπουτίκιν κι ύστερα βγαίνει σιγοπερπατώντας. Ο Τσεμπουτίκιν ακουμπάει στον ώμο του Τούζεμπαχ και κάτι ψιθυρίζει)*

ΕΙΡΗΝΑ: Τι τρέχει;

ΤΣΕΜΠΟΥΤΙΚΙΝ: Είναι ώρα να φεύγουμε. Καληνύχτα σας!

ΤΟΥΖΕΜΠΑΧ: Καληνύχτα σας. Είναι ώρα να φεύγουμε

ΕΙΡΗΝΑ: Μα για σταθείτε... Και οι μασκαράδες;

ΑΝΤΡΕΪ, σε αμηχανία: Οι μασκαράδες δε θα 'ρθουν. Ξέρεις, Ειρήνα, η Νατάσσα λέει πως ο μπέμπης είναι λιγάκι αδιάθετος... ~ ... Αλήθεια, εγώ δεν ξέρω, δε μου πέφτει λόγος

ΕΙΡΗΝΑ, κουνάει τους ώμους της: Ο μπέμπης είναι αδιάθετος!

ΜΑΣΣΑ: Τι να γίνει; Δεν είναι η πρώτη φορά! Πριν μας διώξουν πρέπει να φεύγουμε. *(Στην Ειρήνα)* Δεν είναι άρρωστος ο μπέμπης, αυτή η ίδια είναι! *(Χτυπάει με το χέρι της το μέτωπό της)*

Να! Εδώ! Μικροαστή! *(Ο Αντρέι προχωρεί προς την πόρτα δεξιά στην κάμαρά του κι ο Τσεμπουτίκιν*

τον ακολουθεί. Στη σάλα μέσα αποχαιρετιούνται)

ΦΕΝΤΟΤΙΚ: Τι κρίμα! Είχα σκοπό να περάσουμε τη βραδιά μας εδώ, αλλά, βέβαια, αφού το παιδί είναι άρρωστο... Θα του φέρω αύριο ένα παιχνιδάκι!

ΡΟΝΤΕ, δυνατά: Κι εγώ σήμερα πήγα έναν υπνάκο μετά το φαγητό, γιατί νόμιζα πως θα χογεύω όλη νύχτα... Κι ακόμα είναι εννέα η ώρα. Πω! Πω!

ΜΑΣΣΑ: Πάμε στο δρόμο, εκεί μπορούμε να μιλήσουμε. Θα δούμε τι θα φτιάξουμε.

(Φωνές από «Γεια σας», «Καληνύχτα σας». Ακούγεται το εύθυμο γέλιο του Τούζεμπαχ. Όλοι βγαίνουν. Η Ανφίσσα και η υπηρέτρια συγγυρίζουν το τραπέζι και σβήνουν τα φώτα. Ακούγεται η φωνή της παραμάνας που νανουρίζει. Μπαίνουν σιγά ο Αντρέι, με το καπέλο και παλτό κι ο Τσεμπουτίκιν)

ΤΣΕΜΠΟΥΤΙΚΙΝ: Δεν πρόφτασα να παντρευτώ, γιατί η ζωή μου πέρασε σαν αστραπή και γιατί ήμουνα σφόδρα ερωτευμένος με τη μητέρα σου, που ήταν παντρεμένη.

ΑΝΤΡΕΪ: Δεν πρέπει να παντρεύεται κανείς. Δεν πρέπει. Ο γάμος είναι το πιο ανιαρό πράγμα!

ΤΣΕΜΠΟΥΤΙΚΙΝ: Έτσι είναι. Πολύ σωστά. Αλλά τι γίνεται με τη μοναξιά; Όσο και να φιλοσοφείς, μικρέ μου, η μοναξιά είναι, φοβερό πράγμα. Αλλά δε βαριέσαι, καλό μου παιδί, τι σημασία έχει;

ΑΝΤΡΕΪ: Πρέπει να βιαστούμε.

ΤΣΕΜΠΟΥΤΙΚΙΝ: Τι ανάγκη να βιαστείς. Έχουμε μπόλικο καιρό

ΑΝΤΡΕΪ: Φοβάμαι μήπως με σταματήσει η γυναίκα μου.

ΤΣΕΜΠΟΥΤΙΚΙΝ: Α!

ΑΝΤΡΕΪ: Απόψε δε θα παίξω. Θα κάτσω μονάχα και θα κοιτάζω. Δεν αισθάνομαι καλά! Τι να κάνω Ιβάν Ρομανιτς, έχω δύσπνοια

ΤΣΕΜΠΟΥΤΙΚΙΝ: Τι με ρωτάς; Δε θυμάμαι τίποτα, καλό μου παιδί.. Δεν ξέρω...

ΑΝΤΡΕΪ: Πάμε από την κουζίνα. *(Βγαίνουν)*

(Χτυπάει ένα κουδούνι, έπειτα ζαναχτυπάει. Ακούγονται απ' έξω φωνές και γέλια)

ΕΙΡΗΝΑ, μπαίνει: Τι είναι;

ΑΝΦΙΣΣΑ, ψιθυριστά: Ήρθαν οι μασκαράδες! *(Το κουδούνι χτυπάει)*

ΕΙΡΗΝΑ: Καλή μου νταντά, πες τους πως δεν είναι κανένας στο σπίτι. Ας μας συγχωρέσουν.

(Η Ανφίσσα βγαίνει. Η Ειρήνα πηγαиноέρχεται στην κάμαρα συλλογισμένη. Είναι εκνευρισμένη. Μπαίνει ο Σαλιόνι)

ΣΑΛΙΟΝΙΥ, σε αμηχανία: Δεν είναι κανένας εδώ; Πού πήγανε;

ΕΙΡΗΝΑ: Πάνε σπίτι τους

ΣΑΛΙΟΝΙΥ: Παράξενο! Είσαστε μόνη εδώ;

ΕΙΡΗΝΑ: Ναι. *(Παύση)* Καληνύχτα!

ΣΑΛΙΟΝΙΥ: Φέρθηκα άπρεπα, ασυλλόγιστα πριν λίγη ώρα. Όμως εσείς δεν είστε σαν τους άλλους, είστε αγνή, ανώτερη, εσείς βλέπετε την αλήθεια. Μονάχα εσείς μπορείτε να με νιώσετε.

Σας αγαπώ, σας αγαπώ βαθιά, απέραντα!

ΕΙΡΗΝΑ: Καληνύχτα. Πηγαίνετε!

ΣΑΛΙΟΝΙΥ: Δεν μπορώ να ζήσω χωρίς εσάς. *(Τρέχει από πίσω)* Λατρεία μου! *(Μέσα από δάκρυα)*

Ω, ευτυχία μου! Τι υπέροχα, τι εξάισια μάτια! Τέτοια μάτια δεν τα 'χω ξαναδεί σε γυναίκα!

ΕΙΡΗΝΑ, ψυχρά: Πάνπτε, Βασίλη Βασιλιεβιτς!

ΣΑΛΙΟΝΙΥ: Πρώτη φορά μιλώ έτσι για τον έρωτά μου! Νιώθω να μη βρίσκομαι στη γη, μα σε κάποιο άλλον πλανήτη! *(Τρίβει το μέτωπό του)* Αλλά δε βαριέσαι! Με το στανιό δε μπορεί ν' αγαπηθεί κανείς, φυσικά. Αλλά δεν πρέπει να υπάρχουν κι ευτυχισμένοι αντεραστές... Δε θα υπάρξουν! Παίρνω όρκο σ' ό,τι έχω ιερό. Θα σκοτώσω κάθε αντεραστή! Ω, εξάισιο πλάσμα!

(Η Νατάσσα περνά κρατώντας ένα κερύ, προχωρεί, ανοίγει μιο πόρτα και κοιτάζει μέσα, ύστερα μια άλλη, και τέλος περνάει στην πόρτα που μπάζει στην κάμαρα του άντρα της)

ΝΑΤΑΣΣΑ: Ο Αντρέι είναι μέσα... Πρέπει να τον αφήσουμε να διαβάσει. Με συγχωρείτε Βασίλη Βασιλιεβιτς, δεν το 'ξερα πως είστε δω. Και είμαι με τη νυχτική μου.

ΣΑΛΙΟΝΙΥ: Δε μ' ενδιαφέρει! Χαίρετε! *(Βγαίνει)*

ΝΑΤΑΣΣΑ: Είσαι κουρασμένη! Φτωχό μου, μικρό μου κοριτσάκι *(Φιλεί την Ειρήνα)* Πρέπει να πας να πλαγιασείς νωρίς.

ΕΙΡΗΝΑ: Ο μπέμπης κοιμάται;

ΝΑΤΑΣΣΑ: Κοιμάται, μα δεν κοιμάται ήσυχα. Αλήθεια χρυσό μου, ήθελα κάτι να σου πω, μα πότε λείπεις εσύ και πότε εγώ δεν έχω καιρό... Ξέρεις, μου φαίνεται πως η κάμαρα του μπέμπη είναι ψυχρή κι έχει υγρασία. Και η κάμαρά σου είναι τόσο καλή για το παιδί. Γλυκιά μου, καλούλα μου, θα μπορούσες να μετακομίσεις προσωρινά στην κάμαρα της Όλιας;

ΕΙΡΗΝΑ, σαν να μην καταλαβαίνει: Πού; *(Ακούγεται μια τρόικα, που σταματά στην πόρτα του σπιτιού)*

ΝΑΤΑΣΣΑ: Θα μπορούσες εσύ να μείνεις για λίγον καιρό στην κάμαρα της Όλιας και να βάλουμε τον μπέμπη στη δικιά σου; Είναι τόσο χαριτωμένο μωρουδάκι! Του 'λεγα σήμερα: «Μπέμπη μου, είσαι δικός μου, δικός μου!» Κι εκείνος με κοίταζε έτσι με τα γλυκά του τα ματάκια! *(Το κουδούνι χτυπάει)* Η Όλια θα 'ναι. Πόσο άργησε! *(Μπαίνει η Καμαριέρα, πλησιάζει τη Νατάσσα και της μιθυρίζει κάτι στ' αυτί)*

ΝΑΤΑΣΣΑ: Ο Πρωτοπόπωφ! Τι παράξενος άνθρωπος! Ήρθε ο Πρωτοπόπωφ και θέλει λέει να πάω μια βόλτα μαζί του με τρόικα! *(Γελάει)* Τι παράξενοι που είναι οι άντρες! *(Κουδούνι)* Κάποιος ήρθε... Λες να πάω για κανένα τεταρτάκι; *(Στην υπηρέτρια)* Πες του πως έρχομαι... *(Κουδούνι)* Άκου! Τώρα θα 'ναι η Όλια... *(Βγαίνει. Η καμαριέρα βγαίνει γρήγορα. Η Ειρήνα κάθεται συλλογισμένη. Μπαίνουν ο Κουλίγκιν, η Όλγα και ο Βερσίνιν)*

ΚΟΥΛΙΓΚΙΝ: Μπα! Τι έκπληξη! Και λέγανε πως απόψε θα 'χαμε βεγγέρα!

ΒΕΡΣΙΝΙΝ: Τι παράξενο! Όταν έφυγα πριν από μισή ώρα, περίμεναν όλοι τους μασκαράδες...

ΕΙΡΗΝΑ: Έφυγαν όλοι.

ΚΟΥΛΙΓΚΙΝ: Έφυγε κι η Μάσσα; Πού πήγε; Και ο Πρωτοπόπωφ περιμένει κάτω με την τρόικα. Ποιόν περιμένει;

ΕΙΡΗΝΑ: Αφήστε τις ερωτήσεις! Κουράστηκα!

ΚΟΥΛΙΓΚΙΝ: Αχ, εσύ, μικρή ναζιάρα!

ΟΛΓΑ: Μόλις τέλειωσε η συνεδρίαση. Είμαι τόσο κουρασμένη. Η διευθύντριά μας είναι άρρωστη κι έπρεπε να πάρω τη θέση της. Το κεφάλι μου. Το κεφάλι μου πονάει, το κεφάλι μου! *(κάθεται)* Ο Αντρέι έχασε χτες στα χαρτιά διακόσια ρούβλια. Όλη η πόλη μιλάει γι' αυτό!

ΚΟΥΛΙΓΚΙΝ: Ναι, κι εγώ κουράστηκα μ' αυτή τη συνεδρίαση

ΒΕΡΣΙΝΙΝ: Η γυναίκα μου βάλθηκε πάλι να με τρομάξει. Πήγε πριν λίγο να φαρμακωθεί. Τώρα είναι καλά. Είμαι ευχαριστημένος. Ησύχασα τώρα. Δηλαδή πρέπει να φεύγουμε; Πολύ λυπάμαι! Επιτρέψτε μου να σας ευχηθώ ό,τι ποθείται... Φιόντορ Ηλίτς, δεν έρχεστε να πάμε πουθενά μαζί! Δεν μπορώ να μείνω σπίτι. Μου είναι εντελώς αδύνατο. Πάμε;

ΚΟΥΛΙΓΚΙΝ: Είμαι κουρασμένος. Δε θα ' ρθω. *(Σηκώνεται)* Κουράστηκα. Η γυναίκα μου πήγε σπίτι;

ΕΙΡΗΝΑ: Μου φαίνεται.

ΚΟΥΛΙΓΚΙΝ, φιλάει το χέρι της Ειρήνας: Καληνύχτα ... Αύριο όλη μέρα και μεθαύριο ανάπαυση! Όνειρα γλυκά! *(Προχωρεί)* Είχα όρεξη για τσάι. Λογάριαζα να περάσω τη βραδιά με ευχάριστη συντροφιά. Ο fallacem hominum spem! Αιτιατική μετ' επιφωνήματος...

ΒΕΡΣΙΝΙΝ: Ωραία, τότε λοιπόν φεύγω μόνος. *(Βγαίνει με τον Κουλίγκιν σφυρίζοντας)*

ΟΛΓΑ: Το κεφάλι μου πονάει! Αχ, πώς πονάει το κεφάλι μου! Αντρέι έχασε στα χαρτιά... Όλη η πόλη μιλάει γι' αυτό... Πάω να πλαγιάσω. *(Προχωρεί)* Αύριο είμαι ελεύθερη! Ω, θεέ μου, τι ευχάριστο! Αύριο ελεύθερη, μεθαύριο ελεύθερη! Το κεφάλι μου πονάει. Αχ, το κεφάλι μου. *(Βγαίνει)*

ΕΙΡΗΝΑ, μόνη: Φύγανε όλοι, δεν έμεινε κανένας. *(Η φουσαρμόνικα παίζει στο δρόμο. Η παραμάννα νανουρίζει)*

ΝΑΤΑΣΣΑ, με γούνινο παλτό και καλπάκι, έρχεται από τη σάλα, η καμαριέρα την ακολουθεί: Θα γυρίσω σε μια ώρα. Θα πάω μία βολτίτσα μονάχα. *(Βγαίνει)*

ΕΙΡΗΝΑ, που απόμεινε ολομόναχη, μ' απελπισία: Στη Μόσχα! Στη Μόσχα! Στη Μόσχα!

ΑΥΛΑΙΑ

ΠΡΑΞΗ ΤΡΙΤΗ

Η κρεβατοκάμαρα της Όλγας και της Ειρήνας. Δεξιά κι αριστερά κρεβάτια με παραβάν. Τρεις η ώρα τη νύχτα. Πίσω από τη σκηνή χτυπάει το καμπανάκι της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας. Μια πυρκαγιά έχει ανάψει στην πόλη εδώ και κάμποση ώρα. Είναι φανερό πως μέσα στο σπίτι κανείς δεν πλάγιασε ακόμα. Η Μάσσα είναι ξαπλωμένη στον καναπέ ντυμένη όπως πάντα στα μαύρα. Μπαίνουν η Όλγα και η Ανφίσσα

ΑΝΦΙΣΣΑ: Κάθονται τώρα κάτω από τη σκάλα. «Κοπιάστε απάνω», τους λέω, «δεν κάνει να κάθεστε δω πέρα» Κι εκείνες όλο κλαίνε. «Δεν ξέρουμε πού είναι ο μπαμπάς», μου λένε, «Κι αν κάηκε στην πυρκαγιά;» Άκου λόγια! Κι ένα σωρό άλλοι μαζεμένοι στην αυλή. Οι κακόμοιροι... Κι όλοι τους είναι μισόγυμνοι!

ΟΛΓΑ, *βγάζοντας διάφορα ρούχα από μια ντουλάπα:* Να, πάρε αυτό το ρούχο... να κι αυτό... Κι αυτή τη ζακέτα. Να κι αυτή τη φούστα, νταντά... Ύψιστε κύριε! Τι ήταν αυτό... Η πάροδος Κιρσανωφ κάηκε απ' την μιαν άκρη της ως στην άλλη, έτσι φαίνεται... Πάρε και τούτο... Κι αυτό... *(Της πετάει τα ρούχα στην αγκαλιά της)* Στην οικογένεια του Βερσίνιν πήρανε μια τέτοια λαχτάρα, οι κακόμοιροι! Το σπίτι τους παραλίγο να πιάσει φωτιά! Ας ξενυχτήσουν εδώ απόψε, δεν πρέπει να τους αφήσουμε να πάνε σπίτι τους... Του καημένου του Φεντότικ του κάηκαν όλα. Τίποτα δεν τ' απόμεινε!

ΑΝΦΙΣΣΑ: Όλια χρυσή μου, φώναξε κάλλιο τον Φεραπόντ, δεν αντέχω να τα σηκώνω μόνη μου όλα τούτα.

ΟΛΓΑ, *χτυπάει το κουδούνι:* Ποιος ν' ακούσει τώρα! *(Πάει στην πόρτα)* Ας έρθει λοιπόν κάποιος απάνω, όποιος και να 'ναι *(Από την ανοιχτή πόρτα διακρίνεται ένα παράθυρο κόκκινο από τις φλόγες. Ακούγεται η Πυροσβεστική Υπηρεσία που περνά έξω απ' το σπίτι)*

ΟΛΓΑ: Τι φοβερό! Τι φρίκη, θεέ μου! *(Μπαίνει ο Φεραπόντ)* Να, πάρε αυτά. Πήγαινε τα κάτω. Τα κορίτσια το Καλοτίλιν είναι κάτω, στη σκάλα. Δωσ' τους τα. Να, δωσ' τους κι αυτά!

ΦΕΡΑΠΟΝΤ: Στους ορισμούς σας. Και στα 1812 έτσι καιγόταν κι η Μόσχα! Θεέ και Κύριε! Κι οι Φραντσέζοι τότε τα χρειαστήκανε!

ΟΛΓΑ: Έλα, πήγαινε τώρα.

ΦΕΡΑΠΟΝΤ: Στους ορισμούς σας! *(Βγαίνει)*

ΟΛΓΑ: Χρυσή μου νταντά, να τους τα μοιράσεις όλα. Εμάς δε μας χρειάζεται τίποτα, δωσ' τα όλα! Κουράστηκα, δεν μπορώ να σταθώ στα πόδια μου. Δεν πρέπει ν' αφήσουμε τους Βερσίνιν να γυρίσουνε σπίτι τους. Τα κοριτσάκια θα πλαγιάσουν στη τραπεζαρία κι ο Αλεξάντρ Ιγνάτιεβιτς κάτω στου Βαρόνου. Ο Φεντότικ μπορεί να κοιμηθεί κι αυτός στου Βαρόνου ή να πλαγιάσει στο σαλόνι μας. Κι ο γιατρός είναι μεθυσμένος, φοβερά μεθυσμένος, λες και το κάνει επίτηδες; Αδύνατο να μείνει κανείς μαζί του. Η γυναίκα του Βερσίνιν μπορεί να πλαγιάσει κι αυτή στην τραπεζαρία

ΑΝΦΙΣΣΑ, *αποκαμωμένη:* Όλια χρυσή μου, μη με διώξετε, μη με διώξετε!

ΟΛΓΑ: Τι κουταμάρες είν' αυτές, νταντά. Κανείς δε σε διώχνει!

ΑΝΦΙΣΣΑ, *γέρνει το κεφάλι της στο στήθος της Όλγας:* Γλυκιά μου, χρυσή μου, εγώ δουλεύω, κάνω ό,τι μπορώ. Μα αρχίζω πια να γερνάω. Όλοι σας μπορείτε να μου πείτε: «Ξεφορτώσου μας». Και πού θα πάω εγώ η δόλια; Πού; Είμαι πια ογδόντα χρονώ-ογδόντα ένα!

ΟΛΓΑ: Κάτσε καλή μου νταντά! Φτωχούλα μου, είσαι κουρασμένη... *(Τη βάζει να καθίσει)* Έλα, ξεκουράσου καλή μου, χρυσή μου παραμάννα... Τι χλωμή που είσαι! *(Μπαίνει η Νατάσσα)*

ΝΑΤΑΣΣΑ: Κάτω λένε πως πρέπει αμέσως να οργανώσουμε μια ~-:τιτροπ+; βοήθειας για τους πυροπαθείς. Τι λέτε; Δεν είναι άσχημη ιδέα! Πρέπει όσο μπορεί κανείς να βοηθάει τους φτωχούς. Είναι το καθήκον των πλουσίων. Ο μπέμπης και η μπεμπούλα μου, η Σόφοτσκο, κοιμούνται, σαν να μη συμβαίνει τίποτα. Έχουμε τόσον κόσμο! Όπου και να πάει κανείς το σπίτι είναι γεμάτο. Και στην πόλη σέρνεται η γρίπη -φοβούμαι τόσο μην κολλήσουν τα παιδιά!

ΟΛΓΑ, *χωρίς να την ακούει:* Απ' αυτήν την κάμαρα δε φαίνεται η πυρκαγιά. Είναι ήσυχα εδώ.

ΝΑΤΑΣΣΑ: Να. Αχ, θαρρώ πως τα μαλλιά μου είν' αχτένιστα! *(κοιτάζει τον καθρέφτη)* Λένε πως πάχυνα... Δεν είν' αλήθεια, καθόλου! Η Μάσσα κοιμάται. Κουράσηκε η φτωχιά... *(Στην Ανφίσσα,*

ψυχρά) Πώς τολμάς εσύ να κάθεται μπροστά μου; Σήκω απάνω! Ξεκουμπίσου από δω! (*Η Αντίσσια βγαίνει. Παύση*) Τι την κρατάς εδώ αυτήν την παλιόγρια; Δεν το καταλαβαίνεις;

ΟΛΓΑ, σατισμένη: Με συγχωρείς, μα κι εγώ δεν καταλαβαίνω!

ΝΑΤΑΣΣΑ: Τι μας χρειάζεται εδώ; Είναι χωριάτισσα, πρέπει να πάει στο χωριό. Εσύ την κακομαθαίνεις! Εμένα μ' αρέσει η -<-r; στο σπίτι! Οι περιττοί να λείπουν από δω μέσα! (*Της χαϊδεύει το μάγουλο*) Καλέ εσύ είσαι κουρασμένη; Φτωχούλα μου! Η Διευθύντριά μας κουράστηκε! Αλήθεια, όταν μεγαλώσει η Σόφοτσα μου κι αρχίσει να πηγαίνει στο Γυμνάσιο, θα σε φοβάμαι!

ΟΛΓΑ: Δε θα γίνω ποτέ Διευθύντρια!

ΝΑΤΑΣΣΑ: Θα σε εκλέξουν, Όλιουτσα, αυτό είναι βέβαιο.

ΟΛΓΑ: Θ' αρνηθώ! Δεν μπορώ. Είναι πάνω από τις δυνάμεις μου. (*Πίνει νερό*) Φέρθηκες τόσο βάνουσα στην νταντά πριν από λίγο. Με συγχωρείς, αλλά τέτοια συμπεριφορά απέναντί της δεν την αντέχω. Πονάει η ψυχή μου!

ΝΑΤΑΣΣΑ, παραγμένη: Συγχώρεσέ με Όλια, συγχώρεσέ με. Δεν ήθελα να σε πικράνω. (*Η Μάσσα σηκώνεται, παίρνει το μαξιλάρι της και βγαίνει τρομερά θυμωμένη*)

ΟΛΓΑ: Πρέπει να με νιώσεις, αγαπητή μου. Εμείς μπορεί ν' ανατραφήκαμε αλλιώς. Αυτό δεν μπορώ να το υποφέρω! Τέτοια συμπεριφορά με πνίγει εμένα, με κάνει ν' αρρωσταίνω! Με κάνει ίσα ίσα να χάνω το ηθικό μου!

ΝΑΤΑΣΣΑ: Συγχώρεσέ με, συγχώρεσέ με! (*Τη φιλάει*)

ΟΛΓΑ: Η παραμικρή αγένεια, ένας άπρεπος λόγος, με κάνει άνω-κάτω!

ΝΑΤΑΣΣΑ: Συχνά λέω πράγματα που δεν πρέπει, αυτό είν' αλήθεια. Μα κι εσύ πρέπει να το παραδεχτείς, χρυσή μου, πως αυτή η γριά θα μπορούσε να 'μενε στο χωριό της.

ΟΛΓΑ: Την έχουμε κοντά μας τριάντα χρόνια!

ΝΑΤΑΣΣΑ: Τώρα όμως δεν μπορεί πια να δουλέψει. Ή εγώ δεν καταλαβαίνω ή εσύ δε θέλεις να καταλάβεις. Είναι ανίκανη για δουλειά! Ή θα κοιμάται ή θα κάθεται!

ΟΛΓΑ: Ωραία, ασ' την να κάθεται!

ΝΑΤΑΣΣΑ, έκπληκτη: Τι θα πει να κάθεται; Αφού είναι υπηρέτρια! (*Μεσ' από τα δάκρυα*) Δε σε καταλαβαίνω, Όλια... Έχω νταντά, παραμάννα, έχουμε καμαριέρα, μαγείρισσα. Τι τη θέλουμε αυτή τη γριά; Τι μας χρειάζεται; (*Το καμπανάκι της Πυροσβεστικής χτυπάει πίσω από τη σκηνή*)

ΟΛΓΑ: Τούτη τη νύχτα γέρασα δέκα χρόνια!

ΝΑΤΑΣΣΑ: Πρέπει να συνεννοηθούμε, Όλια. Εσύ 'σαι στο Γυμνάσιο, εγώ στο σπίτι. Εσύ έχεις τα μαθήματά σου, εγώ κοιτάζω το νοικοκυριό. Κι όταν εγώ λέω κάτι για τους υπηρέτες, ξέρω γιατί το λέω. Εγώ ξέρω γιατί το λέω! Αυτή η παλιοκλέφτρα, η παλιοστρίγγλα... (*Χτυπάει το πόδι της*) Αυτή η παλιόγρια θα ξεκουμπιστεί από το σπίτι αύριο κιόλας! Και σου απαγορεύω να με νευριάζεις! Στο απογορεύω! (*Νιώθοντας πως παραπήρε φόρα*) Αλήθεια, Όλια, αν σε μετακομίσεις στο κάτω διαμέρισμα, ολοένα θα τσακωνόμαστε. Είναι τρομερό! (*Μπαίνει ο Κουλίγκιν*)

ΚΟΥΛΙΓΚΙΝ: Πού είναι η Μάσσα; Είναι ώρα πια να πάμε σπίτι. Η πυρκαγιά λένε πως άρχισε να κοπάζει. (*Τεντώνεται*) Κήκε μονάχα ένα τετράγωνο. Κι όμως φυσούσε ένας αέρας... Στην αρχή έλεγε κανείς πως όλη η πόλη θα γινόταν παρανάλωμα του πυρός. (*Κάθεται*) Είμαι κατάκοπος. Όλια, αγαπητή μου, σκέφτομαι συχνά πως αν δεν ήταν η Μάσσα, θα παντρευόμουν εσένα, Όλια. Είσαι τόσο καλή! Α! Είμαι πτώμα από την κούραση. (*Αφουγκράζεται*)

ΟΛΓΑ: Τι είν' αυτό;

ΚΟΥΛΙΓΚΙΝ: Δυστυχώς θα 'ναι ο γιατρός που το 'ριξε πάλι στο πιτό. Είναι στουπί στο μεθύσι. Λες και το κοενει επίτηδες. (*Σηκώνεται*) Νάτος, θαρρώ πως έρχεται κατά δω. Τον ακούτε; Να, αυτός είναι, έρχεται. (*Γελά*) Τι άνθρωπος αλήθεια! Εγώ θα κρυφτώ εδώ! (*Πηγαίνει στην ντουλάπα και κρύβεται στη γωνιά*) Βρε το μασκαρά το γιατρό!

ΟΛΓΑ: Δυο χρόνια είχε να μεθύσει και τώρα τον έπιασε. (*Τραβιέται με τη Νατάσσα στο βάθος της κάμαρας, μπαίνει ο Τσεμπουτίκιν. Περπατά σταθερά, όχι μεθυσμένα. Προχωρεί μέσα στην κάμαρα, σταματάει, κοιτάζει γύρω, έπειτα πηγαίνει στο λαβομάνο και πλένει τα χέρια του*)

ΤΣΕΜΠΟΥΤΙΚΙΝ, σκυθρωπά: Να τους πάρει όλους ο διάολος! Ο διάολος! Θαρρούνε πως είμαι γιατρός, πως ξέρω να γιατρεύω όλες τις αρρώστιες. Κι εγώ, μα την αλήθεια, δεν ξέρω τίποτα! Όσα ήξερα τα ξέχασα όλα. Δε θυμάμαι τίποτα! Απολύτως τίποτα! (*Η Όλια κι η Νατάσσα βγαίνουν από τη σκηνή χωρίς εκείνος να τις καταλάβει*) Ας πάνε όλοι στο διάολο... Την περασμένη Τετάρτη,

έκανα θεραπεία σε κάποια γυναίκα στο Ζάσεπ. Πέθανε. Και πέθανε από δικό μου λάθος. Μάλιστα... Πριν είκοσι πέντε χρόνια κάτι ήξερα, μα τώρα δε θυμάμαι τίποτα, τίποτα! Μπορεί να μην είμαι καν άνθρωπος, παρά μονάχα καμώνομαι πως έχω χέρια, πόδια, κεφάλι. Μπορεί κίόλας να μην υπάρχω διόλου και μονάχα φαντάζομαι πως περπατάω, τρώγω, κοιμούμαι... *(Κλαίει)* Αχ, ας ήτανε να μην υπάρχω! *(Παύει να κλαίει. Σκυθρωπά)* Άει στο διάολο! Προχτές στη λέσχη γινότανε κουβέντα για τον Σαϊζπηρ, για τον Βολταίρο... Δι'έχω διαβάσει τίποτα, μα τίποτα δικό τους κι όμως καμωνόμουνα σαν να τους είχα διαβάσει. Το ίδιο έκαναν κι οι άλλοι. Τι προστυχιά! Τι εξευτελισμός! Ήρθε στο νου μου κείνη η γυναίκα που την πέθανα την Τετάρτη. Τα θυμήθηκα όλα κι ένιωσα τόση αηδία... σιχαμάρα... Πήγα λοιπόν και τα κοπάνησα! *(Μπαίνουν η Ειρήνα, ο Βερσίνιν κι ο Τούζεμπαχ. Ο Τούζεμπαχ φοράει μια μοντέρνα καινούργια πολιτική φορεσιά)*

ΕΙΡΗΝΑ: Ας κάτσουμε δω. Εδώ δε θα 'ρθει κανένας

ΒΕΡΣΙΝΙΝ: Αν δεν ήταν οι στρατιώτες, ολόκληρη η πόλη θα καιγόταν. Σπουδαία παλικάρια! *(Τρίβει μ' ευχαρίστηση τα χέρια του)* Χρυσά παιδιά! Λεβεντόπαιδα!

ΚΟΥΛΙΓΚΙΝ, *πάει κοντά τους:* Τι ώρα έχετε;

ΤΟΥΖΕΜΠΑΧ: Κοντεύει τέσσερις. Αρχισε να χαράζει

ΕΙΡΗΝΑ: Κάθονται όλοι στην τραπεζαρία. Κανείς δεν το 'χει στο νου του να φύγει. Και κείνος ο φίλος σας ο Σαλιόνι, κάθεται ;ωτός εκεί πέρα. *(Στον Τσεμπουτίκιν)* Γιατρέ, δεν πάτε καλύτερα να κοιμηθείτε;

ΤΣΕΜΠΟΥΤΙΚΙΝ: Δεν πειράζει. Ευχαριστώ. *(Χτενίζει το γέني του)*

ΚΟΥΛΙΓΚΙΝ, *γελάει:* Τα κοπανήσατε λοιπόν πάλι, Ιβάν Ρομάνιτς! *(Τον χτυπάει στον ώμο)* Μπράβο! In vino veritas, έλεγαν οι Αρχαίοι!

ΤΟΥΖΕΜΠΑΧ: Όλοι με παρακαλούν να οργανώσουμε μια συναυλία υπέρ των πυροπαθών

ΕΙΡΗΝΑ: Ουφ, ποιος θα κάτσει τώρα να...

ΤΟΥΖΕΜΠΑΧ: Δεν είναι δύσκολο να γίνει. Φτάνει να θέλουμε. Η Μαρία Σεργκέγεβνα, κατά τη γνώμη μου, παίζει θαυμάσιο πιάνο!

ΚΟΥΛΙΓΚΙΝ: Ναι, ναι, παίζει περίφημα!

ΕΙΡΗΝΑ: Το 'χει ξεχάσει. Έχει να παίζει τρία χρόνια, μπορεί και τέσσερα.

ΤΟΥΖΕΜΠΑΧ: Εδώ δεν υπάρχει κανένας που να νιώθει από μουσική. Ούτε ψυχή. Όμως εγώ καταλαβαίνω και σας βεβαιώνω στο λόγο της τιμής μου, πως η Μαρία Σεργκέγεβνα παίζει υπέροχα -έχει πραγματικό ταλέντο μπορώ να πω.

ΚΟΥΛΙΓΚΙΝ: Έχετε δίκιο, Βαρόνε. Την αγαπώ πάρα πολύ. Τη Μάσσα εννοώ. Είναι υπέροχη!

ΤΟΥΖΕΜΠΑΧ: Να μπορείς να παίζεις τόσο όμορφα και να ξέρεις ότι κανένας, μα κανένας δε σε νιώθει!

ΚΟΥΛΙΓΚΙΝ, *αναστενάζει:* Ναι, βέβαια... Μα θα 'ταν άραγε σωστό να πάρει μέρος σε μια συναυλία; *(Παύση)* Εγώ δεν ξέρω τίποτ' απ' αυτά τα πράγματα, φίλοι μου. Μπορεί βέβαια να είναι κάτι πάρα πολύ ωραίο... Αλλά, ξέρετε, μολονότι ο Διευθυντής μας είναι ένας θαυμάσιος άνθρωπος, πραγματικά ένας άνθρωπος εξαιρετος, πολύ έξυπνος, έχει ωστόσο κάτι περιέργες αντιλήψεις. Φυσικά αυτό δεν τον αφορά, ωστόσο, αν δε σας ταραίζει, θα του θέσω υπ' όψιν του αυτό το ζήτημα. *(Ο Τσεμπουτίκιν παίρνει ένα ρολόι από πορσελάνη και το περιεργάζεται)*

ΒΕΡΣΙΝΙΝ: Έγινα χάλια στην πυρκαγιά. Όλο μουντζούρες. *(Παύση)* Χτες άκουσα εντελώς τυχαία μιαν είδηση, πως τάχα η Ταξιαρχία μας πρόκειται να μετατεθεί. Άλλοι λένε στο Πόλαντ, άλλοι στην Τσιτά.

ΤΟΥΖΕΜΠΑΧ: Κι εγώ άκουσα να το λένε. Τι να γίνει; Τότε θα ερημωθεί ολότελα η πόλη!

ΕΙΡΗΝΑ: Κι εμείς... Θα φύγουμε!

ΤΣΕΜΠΟΥΤΙΚΙΝ, *του πέφτει το ρολόι και σπάζει:* Θρύψαλα *(Παύση. Όλοι είναι ζαφνιασμένοι και στεναχωρημένοι)*

ΚΟΥΛΙΓΚΙΝ, *μαζεύει τα κομμάτια:* Σπάσατε ένα τέτοιο πολύτιμο αντικείμενο! Α! Ιβάν Ρομάνιτς, θα σας βάλω μηδέν για τη διαγωγή σας!

ΕΙΡΗΝΑ: Ήτανε το ρολόι της μακαρίτισσας της μητέρας

ΤΣΕΜΠΟΥΤΙΚΙΝ: Μπορεί. Ε, λοιπόν, τι κι αν ήταν της μητέρας; Μπορεί και να μην το 'σπασα. Μπορεί να σας φαίνεται πως το 'σπασα. Μπορεί να μας φαίνεται πως υπάχουμε ενώ στην πραγματικότητα δεν υπάρχουμε καθόλου. Τίποτα δεν ξέρω. Κανείς δεν ξέρει τίποτα. *(Κοντά στην*

πόρτα) Τι με κοιτάτε; Η Νατάσσα φλερτάρει με τον Πρωτοπόπωφ, εσείς όμως δε βλέπετε τίποτα. Κάθεστε δω χάμω και δε βλέπετε τίποτα, ενώ η Νατάσσα φλερτάρει με τον Πρωτοπόπωφ!
(*Σιγοτραγουδεί*) «Αυτή η μέρα είναι για σένα» (*Βγαίνει*)

ΒΕΡΣΙΝΙΝ: Μάλιστα... (*Γελά*) Τι παράξενα που είναι όλα μα την αλήθεια. (*Παύση*) Όταν άρχισε η πυρκαγιά, έτρεξα γρήγορα στο σπίτι. Πλησιάζω, κοιτάζω, το σπίτι μας στέκει σώο και αβλαβές, εκτός κινδύνου. Όμως τα δυο κοριτσάκια μου στεκόντουσαν στο κατώφλι ολομόναχα, με τα νυχτικά τους. Η μητέρα τους δε φαινότανε πουθενά. Οι άνθρωποι ανάστατα άλογα, σκυλιά, τρέχανε δω και κει, και τα προσωπάκια των παιδιών μου γεμάτα φρίκη, αγωνία, ικεσία και δεν ξέρω τι άλλο. Μάτωσε η καρδιά μου όταν είδα τα μουτράκια τους. Θεέ μου, σκέφτηκα, τι άλλο ακόμα θα περάσουν αυτά τα παιδιά στο διάβα της ζωής τους; Τ' άρπαξα στην αγκαλιά μου, άρχισα να τρέχω κι ολοένα σκεφτόμουν το ίδιο πράμα: Τι άλλο ακόμα τους είναι γραφτό να τραβήξουν σε τούτο τον κόσμο. (*Παύση. Καμπανάκι*) Όταν έφτασα εδώ βρήκα τη μάνα τους να στριγγλίζει μανιασμένη. (*Η Μάσσα μπαίνει μ' ένα μαξιλάρι και κάθεται στον καναπέ*) Κι όταν τα κοριτσάκια μου στέκονταν εκεί στην εξώπορτα με τα νυχτικά τους, κι ο δρόμος ήταν κατακόκκινος από τις φλόγες της πυρκαγιάς και γινόταν όλη εκείνη η τρομερή αναστάτωση, σκέφτηκα πως κάτι παρόμοιο θα συνέβαινε κι άλλοτε, πριν από πολλά χρόνια, όταν άξαφνα έκανε επιδρομές ο εχθρός κι άρχιζε να λεηλατεί και να καίει. Κι όμως, στην ουσία, πόση διαφορά υπάρχει ανάμεσα σ' αυτό που γίνεται τώρα και σ' αυτό που γινόταν άλλοτε. Κι όταν περάσει ακόμα λίγος καιρός -άλλα διακόσια-τριακόσια χρόνια- οι άνθρωποι θα βλέπουν τη σημερινή ζωή μας με φρίκη και μ' ειρωνεία! Όλα τα τωρινά θα τους φαίνονται στραβά, αόριστα, άβολα και παράξενα. Α, τι υπέροχη ζωή που θα 'ναι τότε, τι θαυμάσια ζωή! (*Γελά*) Με συγχωρείτε, το 'ριξα πάλι στη φιλοσοφία! Επιτρέψτε μου να εξακολουθήσω. Έχω τρομερή επιθυμία να μιλώ για το μέλλον. Έχω κέφι αυτή τη στιγμή. (*Παύση*) Σαν να κοιμούνται όλοι! Λέω λοιπόν, τι ωραία που θα 'ναι τότε η ζωή! Μπορείτε να τη φανταστείτε; Τώρα εδώ στην πόλη μας υπάρχουν μονάχα τρεις σαν κι εσάς. Αλλά στις ερχόμενες γενιές θα 'ναι περισσότεροι, όλο και περισσότεροι, όλο και περισσότεροι... Και θα 'ρθει καιρός που όλα θ' αλλάξουν όπως εσείς θέλετε! Οι άνθρωποι θα ζουν με τον τρόπο που εσείς θέλετε! Κι έπειτα θα γεράσετε κι εσείς, θα ξεπεραστείτε, και θα γεννηθούν άλλοι άνθρωποι, που θα 'ναι καλύτεροι από σας! (*Γελά*) Απόψε έχω διαβολεμένο κέφι! Λαχταρώ να ζήσω, να ζήσω!
(*Τραγουδάει*) «Στην αγάτ: νιοί και γέροι είναι δοσμένοι, είναι δοσμένοι, είναι δοσμένοι!» (*Γελάει*)

ΜΑΣΣΑ: Τραμ, ταμ, ταμ!

ΒΕΡΣΙΝΙΝ: Ταμ, ταμ!

ΜΑΣΣΑ: Τρα, ρα, ρα!

ΒΕΡΣΙΝΙΝ: Τρα, τα, τα! (*Γελάει, μπαίνει ο Φεντότικ*)

ΦΕΝΤΟΤΙΚ, χορεύει: Στάχτη! Στάχτη! Ό,τι είχα και δεν είχα έγιναν στάχτη! (*Γέλια*)

ΕΙΡΗΝΑ: Μα ειν' αστειό αυτό; Κάηκαν όλα;

ΦΕΝΤΟΤΙΚ, γελάει: Όλα, όλα, ό,τι είχα! Δε μ' απόμεινε τίποτα! Η κιθάρα μου κάηκε, η φωτογραφική μηχανή κάηκε, όλα μου τα γράμματα. Και το λεύκωμα που ήθελα να σας κάνω δώρο, κάηκε κι αυτό! (*Μπαίνει ο Σαλιόνι*)

ΕΙΡΗΝΑ: Α, όχι, σας παρακαλώ, Βασίλη Βασίλιεβιτς, φύγετε! Δεν μπορείτε να μείνετε εδώ!

ΣΑΛΙΟΝΥ: Ο Βαρόνος πώς μένει; Εγώ γιατί δεν μπορώ;

ΒΕΡΣΙΝΙΝ: Αλήθεια, πρέπει να φεύγουμε. Πώς πάει η πυρκαγιά;

ΣΑΛΙΟΝΙΥ: Λένε πως κοντεύει να σβήσει. Όχι, δεν καταλαβαίνω, μα την αλήθεια, γιατί ο Βαρόνος μπορεί να μένει κι εγώ δεν μπορώ; (*Βγάζει το μπουκαλάκι με το άρωμα κι αρωματίζεται*)

ΒΕΡΣΙΝΙΝ: Τραμ-ταμ-ταμ!

ΜΑΣΣΑ: Τραμ-ταμ!

ΒΕΡΣΙΝΙΝ, γελάει. Στον Σαλιόνι: Πάμε στο σαλόνι

ΣΑΛΙΟΝΥ: Πολύ καλά! Αυτό το σημειώνουμε. Τη σχέση μου δε θα φωνάζω, τις πάπιες για να μην τρομάξω! (*Στον Τούζεμπαχ*) Κουκ-κουκ-κουκ! (*Βγαίνει μαζί με τον Βερσίνιν και τον Φεντότικ*)

ΕΙΡΗΝΑ: Μας γιόμισε μυρουδιές αυτός ο Σαλιονιού! (*Εκπληκτη*) Μπα! Ο Βαρόνος αποκοιμήκε! Βαρόνε! Βαρόνε! Βαρόνε!

ΤΟΥΖΕΜΠΑΧ, ξυπνώντας: Κουράσηκα μα την αλήθεια... Το εργοστάσιο κεραμοποιίας. Δεν παραμιλώ. Γρήγορα θα πιάσω δουλειά στο εργοστάσιο κεραμοποιίας. Έγινε κιόλας η σχετική

συζήτηση. *(Στην Ειρήνα, τρυφερά)* Είστε τόσο χλωμή, ωραία, γοητευτική... Μου φαίνεται πως η χλωμάδα σας φωτίζει το σκοτάδι. Είστε θλιμμένη, ανικανοποίητη από τη ζωή. Ω, ελάτε μαζί μου, πάμε να δουλέψουμε μαζί!

ΜΑΣΣΑ: Νικολάι Λβόβιτς, πηγαίνετε!

ΤΟΥΖΕΜΠΑΧ, *γελάει:* Α, είστε δω, δε σας είδα! *(Φιλάει το χέρι της Ειρήνας)* Χαίρετε. Φεύγω. Σας κοιτάζω τώρα και θυμάμαι πριν από καιρό, την ημέρα της γιορτής σας, που χαρούμενη και γεμάτη ζωή μιλούσατε για τη χαρά ης δουλειάς. Και η ευτυχισμένη ζωή που ονειρευόμουνα τότε! Πού είναι; Πού; *(Φιλάει το χέρι της)* Τα μάτια σας είναι δακρυσμένα. Πηγαίνετε να πλαγιάσετε, αρχίζει να χαράζει. Έρχεται η αυγή. Αν μου δίνετε το δικαίωμα να θυσιάσω και τη ζωή μου για σας!

ΜΑΣΣΑ: Νικολάι Λβόβιτς, σας είπα να πηγαίνετε! Επιτέλους!

ΤΟΥΖΕΜΠΑΧ: Φεύγω. *(Βγαίνει)*

ΜΑΣΣΑ, *ξαπλώνει:* Φιόντορ, κοιμάσαι;

ΚΟΥΛΙΓΚΙΝ: Ε;

ΜΑΣΣΑ: Καλύτερα να πας στο σπίτι.

ΚΟΥΛΙΓΚΙΝ: Αγαπημένη μου Μάσσα! Γλυκιά μου Μάσσα!

ΕΙΡΗΝΑ: Φένηα, είναι κουρασμένη. Άφησέ την ν' αναπαυτεί.

ΚΟΥΛΙΓΚΙΝ: Θα φύγω, αμέσως. Αγαπημένη μου γυναικούλα, ακριβή μου, μοναδική μου, σ' αγαπώ!

ΜΑΣΣΑ, *θυμωμένη:* Amo, amas, amat, amamus, amatis, amant!

ΚΟΥΛΙΓΚΙΝ, *γελάει:* Μα ναι, αλήθεια, είναι καταπληκτική! Είσαι γυναίκα μου επτά χρόνια, κι όμως νιώθω σαν να παντρευτήκαμε χτες. Στην τιμή μου! Είσαι μια θαυμάσια γυναίκα. Είμαι ευχαριστημένος, ευχαριστημένος, ευχαριστημένος!

ΜΑΣΣΑ: Βαρέθηκα, βαρέθηκα, βαρέθηκα! *(Ανασηκώνεται και μιλά καθιστή)* Και είναι και κάτι που δεν μπορεί να μου φύγει απ' το μυαλό. Είναι κάτι αφόρητο. Έχει καρφωθεί στο μυαλό μου! Δεν μπορώ, πρέπει να μιλήσω. Για τον Αντρέι θέλω να πω. Έβαλε τούτο το σπίτι υποθήκη στην Τράπεζα, κι η γυναίκα του άρπαξε όλα τα λεφτά, κι όμως το σπίτι αυτό δεν ανήκει μονάχα σ' αυτόν, ανήκει και στους τέσσερίς μας! Κι όφειλε να τι ξέρει αυτό, αν είναι άντρας καθώς πρέπει.

ΚΟΥΛΙΓΚΙΝ: Μα τι σκοτίζεσαι τώρα γι' αυτό, Μάσσα; Τι το θέλεις; Ο Αντριούσσα είναι καταχρεωμένος. Ας' τον να πάει στι καλό!

ΜΑΣΣΑ: Όπως και να 'ναι, είμαι αγανακτισμένη! *(Ξαπλώνει)*

ΚΟΥΛΙΓΚΙΝ: Δεν είμαστε φτωχοί. Εγώ δουλεύω, είμαι στο Γυμνάσιο. Δίνω και ιδιωτικά μαθήματα. Είμαι ένας τίμιος άνθρωπος. Ένας Άγιος! Omnia mea mecum porto, καθώς λένε

ΜΑΣΣΑ: Εγώ δε θέλω τίποτα. Όμως η αδικία με κάνει ν' αγανακτώ! *(Παύση)* Πήγαινε Φιόντορ.

ΚΟΥΛΙΓΚΙΝ, *τη φιλάει:* Είσαι κουρασμένη. Πλάγιασε μισή ωρίτσα. Εγώ θα μείνω και θα σε περιμένω. Κοιμήσου. *(Προχωρεί)* Ειμ' ευχαριστημένος, ευχαριστημένος, ευχαριστημένος! *(Βγαίνει)*

ΕΙΡΗΝΑ: Αλήθεια, πώς χάλασε ο Αντρέι μας! Πόσο γέρασε, αποβλακώθηκε πλάι σ' αυτήν τη γυναίκα. Κάποτε πάλευε να γίνει καθηγητής, και χθες καυχιότανε πως πέτυχε να γίνει μέλος του Επαρχιακού μας Συμβουλίου. Αυτός έγινε μέλος κι ο Πρωτοπόπωφ πρόεδρος. Όλη η πόλη μιλάει γι' αυτόν και τον κοροϊδεύουν κι ο μόνος που δε βλέπει και δεν ξέρει τίποτα ο ίδιος. Ορίστε, όλοι τρέξανε στην πυρκαγιά, αυτός κάζεται κλεισμένος στην κάμαρά του και καρφί δεν του καίγεται. Άλλο δεν κάνει παρά να γρατζουνάει το βιολί του. *(Υστερικά)* Ω, είναι τρομερό, τρομερό, τρομερό! *(Κλαίει)* Δεν μπορώ, δεν αντέχω άλλο, δεν μπορώ, δεν μπορώ! *(Η Όλγα μπαίνει. Πηγαίνει στο τραπέζακι της και το τακτοποιεί)*

ΕΙΡΗΝΑ, *κλαίει δυνατά:* Διώξτε με, διώξτε με, δεν αντέχω άλλο! Δεν αντέχω!

ΟΛΓΑ, *τρομαγμένη:* Τι τρέχει; Τι έχεις, αγαπούλα μου;

ΕΙΡΗΝΑ, *κλαίγοντας:* Πού; Πού πήγαν όλα; Πού είναι; Ω, θεέ μου, θεέ μου! Τα ξέχασα όλα, όλα! Όλα μεπερδεύονται μέσα στο μυαλό μου. Δε θυμάμαι πια πώς λένε Ιταλικά το παράθυρο, το ταβάνι. Όλα τα ξεχνάω. Κάθε μέρα ξεχνάω κι από κάτι, η ζωή φεύγει και ποτέ δε θα ξαναγυρίσει, κι εμείς ποτέ, ποτέ δε θα ξαναγυρίσουμε στη Μόσχα. Το νιώθω, ποτέ δε θα γυρίσουμε!

ΟΛΓΑ: Αγάπη μου, χρυσή μου!

ΕΙΡΗΝΑ, ησυχάζει: Ω, είμαι τόσο δυστυχισμένη. Δεν μπορώ να δουλέψω. Θα πάψω να δουλεύω. Φτάνει πια, φτάνει! Ήμουν υπάλληλος στο Τηλεγραφείο, τώρα δουλεύω στη Νομαρχία. Μισώ και περιφρονώ κάθε δουλειά που μου δίνουν να κάνω. Κοντεύω είκοσι τεσσάρων χρονών, δουλεύω τόσα χρόνια, το μυαλό μου στέγνωσε, αδυνάτησα, ασχήμυνα, γέρασα και τίποτα, -;~::~:οτα, καμιά ικανοποίηση. Κι ο καιρός περνάει, κι όσο περνάει ~ ;ρός τόσο νιώθει κανείς να ξεμακραίνει από την ωραία, από την πραγματική ζωή. Ξεμακραίνει, ξεμακραίνει, ώσπου χάνεται _i'7x στην άβυσσο. Είμαι τόσο απελπισμένη. Πώς ζω ακόμα, πώς δε σκοτώθηκα, δεν το καταλαβαίνω.

ΟΛΓΑ: Μην κλαις, κοριτσάκι μου, μην κλαις. Με κάνεις και υποφέρω.

ΕΙΡΗΝΑ: Δεν κλαίω, δεν κλαίω! Πάει, περάσε. Να, κοίτα, δεν κλαίω πια! Αρκετά! Αρκετά!

ΟΛΓΑ: Άκουσε χρυσή μου, σου μιλώ σαν αδελφή, σαν φίλη. Αν θέλεις άκουσε τη συμβουλή μου: Παντρέψου τον Βαρόνο. *(Η Ειρήνα σιγοκλαίει)* Κι έπειτα εσύ τον σέβεσαι και τον εκτιμάς τόσο πολύ! Είναι αλήθεια πως δεν είναι όμορφος, μα είναι τόσο τίμιος, τόσο αγνός. Δεν παντρεύεται κανείς μόνο από αγάπη, αλλά για να εκπληρώσει κι έναν προορισμό. Εγώ τουλάχιστον έτσι νομίζω. Και θα παντρευόμουνα χωρίς ν' αγαπήσω όποιον κι αν με ζητούσε, φτάνει να ήτανε τίμιος άνθρωπος. Θα παντρευόμουν ακόμα κι ένα γέρο!

ΕΙΡΗΝΑ: Όλο περίμενα πως θα γυρίζαμε στη Μόσχα κι εκεί θα συναντούσα τον άνθρωπο που θα μου ταίριαζε. Τον ονειρευόμουνα και τον αγαπούσα. Μα φαίνεται πως ήταν όλα κουταμάρες, κουταμάρες!

ΟΛΓΑ, αγκαλιάζει την αδελφή της: Αγαπημένη, γλυκιά μου αδελφούλα, τα καταλαβαίνω όλα. Όταν ο βαρόνος Νικολάι Λβόβιτς παράτησε το στρατό κι ήρθε δω με τα πολιτικά του, μου φάνηκε τόσο άσχημος που με πήραν τα κλάματα. Με ρώτησε: Γιατί κλαίτε; Πώς μπορούσα να του πω; Κι όμως, αν το 'φερνε ο θεός να σε παντρευτεί θα 'μουνα τόσο ευτυχισμένη. Αυτό, να ξέρεις, είναι άλλο πράμα, ολότελα άλλο πράμα. *(Η Νατάσσα μ' ένα κερύ στο χέρι μπαίνει από την πόρτα δεξιά και περνάει στην πόρτα αριστερά χωρίς να μιλήσει)*

ΜΑΣΣΑ, ανακάθεται: Πάει κι έρχεται, λες κι έχει βάλει αυτή την πυρκαγιά!

ΟΛΓΑ: Μάσσα, είσαι κουτή. Η πιο κουτή στην οικογένειά μας είσαι συ! Σε παρακαλώ, συγχώρα με! *(Παύση)*

ΜΑΣΣΑ: Θέλω να σας εξομολογηθώ το κρίμα μου, αγαπημένες μου αδελφές. Η ψυχή μου βασανίζεται. Θα το ομολογήσω σε σας και ποτέ σε κανέναν άλλον. Θα σας το πω τώρα, αμέσως. *(Σιγανά)* Είναι το μυστικό μου, αλλά εσείς πρέπει να τα μάθετε όλα. Δεν μπορώ πια να σωπάσω! *(Παύση)* Αγαπώ, αγαπώ... Αγαπώ αυτό τον άνθρωπο. Τον είδατε πριν από λίγο. Τι να σας το κρύβω; Αγαπώ τον Βερσίνιν!

ΟΛΓΑ, τρέχει πίσω από το παραβάν: Πάψε! Δε σ' ακούω! Δε σ' ακούω!

ΜΑΣΣΑ: Μα τι να κάνω; *(Πιάνει το κεφάλι της)* Στην αρχή μου φάνηκε παράξενος... Έπειτα άρχισα να τον λυπάμαι. Κι έπειτα τον αγάπησα. Τον αγάπησα για τη φωνή του, για τα λόγια του, για την κακοτυχιά του, για τα δυο του κοριτσάκια!

ΟΛΓΑ, πίσω απ' το παραβάν: Δε σ' ακούω, ό,τι κι αν λες δε σ' ακούω, ό,τι κουταμάρες κι αν λες δεν τις ακούω!

ΜΑΣΣΑ: Αχ, Όλια, είσαι κουτή. Τον αγαπώ! - αυτή είναι η μοίρα μου. Αυτό είναι το ριζικό μου! Κι αυτός μ' αγαπά! Είναι τρομαχτικά όλ' αυτά, δεν είναι; Είναι κακό αυτό; *(Πιάνει την Ειρήνα από το χέρι και την τραβά κοντά της)* Ω, αγαπημένη μου... Πώς θα περάσουμε τη ζωή μας, τι θ' απογίνουμε; Όταν χλευάζει κανείς ένα ρομάντζο του φαίνονται όλα τόσα γνώριμα, τόσο φυσικά! Όταν όμως αγαπάει κανείς ο ίδιος, τότε βλέπει πως δεν ζέρει τίποτα και πως πρέπει μοναχός του ο καθένας να βρίσκει τη λύση για τον εαυτό του. Αγαπημένες μου, καλές μου αδελφές, σας τα εξομολογήθηκα όλα και τώρα θα σωπάσω. Θα γίνω σαν τον τρελό τον Γκόγκολ. Σιωπή. Σιωπή. *(Μπαίνει ο Αντρέι και πίσω του ο Φεραπόντ)*

ΑΝΤΡΕΪ, θυμωμένος: Τι θέλεις λοιπόν; Δε σε καταλαβαίνω!

ΦΕΡΑΠΟΝΤ, στην είσοδο ανυπόμονα: Μα σας το 'πα δέκα φορές, Αντρέι Σεργκέιτς!

ΑΝΤΡΕΪ: Πρώτα πρώτα, δεν είμαι ο Αντρέι Σεργκέιτς αλλά η Εξοχότητά σας!

ΦΕΡΑΠΟΝΤ: Οι πυροσβέστες, Εξοχότατε, ζητάνε να τους επιτρέψετε να περνάνε μέσα από τον κήπο για να πάνε στο ποταμι. Αλλιώς, λέει, πρέπει να κάνουνε βόλτα και να γυρνάνε γύρω ,<!ρω σαν την άδικη κατάρα.

ΑΝΤΡΕΪ: Καλά. Πες τους, καλά! (Ο Φεραπόντ βγαίνει) Με σκότισαν! Πού είναι η Όλια; (Η Όλια βγαίνει από το παραβάν) Ήρθα να σου ζητήσω το κλειδί της ντουλάπας, έχασα το δικό μου. Εσύ έχεις ένα. Είναι ένα μικρό κλειδάκι. (Η Όλια βγάζει και του δίνει το κλειδί χωρίς να μιλήσει. Η Ειρήνα πάει πίσω από το δικό της παραβάν, παύση) Τι φοβερή πυρκαγιά! Τώρα άρχισε να σβήνει. Να πάρει η οργή. Με φούρκισε αυτός ο Φεραπόντ. Του 'πα και μια κουταμάρα: «Η Εξοχότητά σας!» (Παύση) Γιατί δε μιλάς Όλια; (Παύση) Είναι καιρός να παρατήσετε αυτές τις βλακειές και τα μούτρα χωρίς λόγο! Είσαι δω Μάσσα, κι εσύ Ειρήνα. Ωραία. Λοιπόν, ας εξηγηθούμε καθαρά και ξάστερα, μια για πάντα. Τι έχετε μαζί μου; Τι;

ΟΛΓΑ: Ας' τα Αντριούσσα. Θα τα πούμε αύριο. (Ταραγμένη) Τι μαρτυρική νύχτα!

ΑΝΤΡΕΪ, πολύ συγχυσμένος: Μην ταραζέστε! Εγώ σας ρωτάω μ' απόλυτη ψυχραιμία: Τι έχετε εναντίον μου; Πέστε το καθαρά!

Η ΦΩΝΗ ΤΟΥ ΒΕΡΣΙΝΙΝ, απ' έξω: Τρα-ταμ-ταμ!

ΜΑΣΣΑ, σηκώνεται. Δυνατά: Τρα-τα-τα! (Στην Όλια) Καληνύχτα Όλια. Ο θεός μαζί σου. (Πάει πίσω από το παραβάν και φιλά την Ειρήνα) Να κοιμηθείς ήσυχα! Καληνύχτα Αντρέι. Πήγαινε, είναι πολύ κουρασμένες. Θα τα πούμε αύριο. (Βγαίνει)

ΟΛΓΑ: Αλήθεια, Αντριούσσα, ας τ' αφήσουμε γι' αύριο. (Πάει πίσω από το παραβάν της) Είναι ώρα να κοιμηθούμε.

ΑΝΤΡΕΪ: Θα σας τα πω πρώτα και μετά θα φύγω. Αυτή τη στιγμή! Πρώτο: κάτι έχετε εναντίον της Νατάσσας, της γυναίκας μου, κι αυτό το παρατηρώ από την πρώτη μέρα που παντρεύτηκα. Η Νατάσσα είναι ένας θαυμάσιος άνθρωπος. Τίμια, ειλικρινής κι ευγενική. Αυτή είναι η γνώμη μου. Αγαπώ και σέβομαι τη γυναίκα μου, το καταλαβαίνετε; Τη σέβομαι και απαιτώ και από τους άλλους να τη σέβονται. Το ξαναλέω, είναι ένας ευγενικός και τίμιος άνθρωπος κι όλες οι αντιρρήσεις σας είναι απλώς καπρίτσια, και να με συμπαθάτε! (Παύση) Δεύτερο: Μου φαίνεται πως τα 'χετε μαζί μου, γιατί δεν έγινα καθηγητής και δεν ασχολούμαι με την επιστήμη. Είμαι στην υπηρεσία του Ζέμπτσοβο, είμαι μέλος του Επαρχιακού Συμβουλίου. Θεωρώ την υπηρεσία αυτή τόσο ιερή και τόσο υψηλή, όσο και την υπηρεσία στην επιστήμη. Είμαι μέλος του Επαρχιακού Συμβουλίου κι είμαι περήφανος γι' αυτό, αν θέλετε να ξέρετε! (Παύση) Τρίτο: Έχω να σας πω ότι έβαλα το σπίτι υποθήκη χωρίς τη συγκατάθεσή σας. Σ' αυτό βέβαια φταίω, και παρακαλώ να με συγχωρέσετε. Αναγκάστηκα όμως να το κάνω αυτό γιατί είχα χρέη. Τριάντα πέντε χιλιάδες. Δεν παίζω πια χαρτιά, από καιρό τα παράτησα! Αλλά το μόνο που μπορώ να πω για να δικαιολογηθώ είναι ότι εσείς, σαν κοπέλες ελεύθερες, έχετε μια σύνταξη. Ενώ εγώ δεν έχω καν ένα εισόδημα, εδώ που τα λέμε. (Παύση)

ΚΟΥΛΙΓΚΙΝ, από την πόρτα, ανήσυχος: Πού είναι η Μάσσα; Δεν είναι δω η Μάσσα; Παράξενο. (Βγαίνει)

ΑΝΤΡΕΪ: Δε μ' ακούνε. Η Νατάσσα είναι ένας υπέροχος και τίμιος άνθρωπος! (Περπατάει πάνω-κάτω στη σκηνή σιωπηλός, έπειτα σταματάει) Όταν την παντρεύομουν, νόμιζα πως θα 'μαστε ευτυχισμένοι. Όλοι ευτυχισμένοι. Όμως, θεέ μου. (Κλαίει) Αγαπημένες μου, καλές μου αδελφές, μην πιστεύετε αυτά που σας λέω, μην τα πιστεύετε! (Βγαίνει)

ΚΟΥΛΙΓΚΙΝ, από την πόρτα, ανήσυχος: Πού είναι η Μάσσα; Δεν είναι δω η Μάσσα; Περίεργο! (Βγαίνει) (Το καμπανάκι της πυροσβεστικής χτυπάει κάτω στο δρόμο. Η σκηνή μένει αδειανή)

ΕΙΡΗΝΑ, πίσω από το παραβάν: Όλια, ποιος χτυπάει το πάτωμα;

ΟΛΓΑ: Θα 'ναι ο Ιβάν Ρομάνιτς, ο γιατρός. Είναι μεθυσμένος

ΕΙΡΗΝΑ: Τι φοβερή νύχτα! (Παύση) Όλια! (Προβάλλει το κεφάλι της από το παραβάν) Τα 'μαθες; Την παίρνουνε από δω την Ταξιαρχία! Τη μεταφέρουνε κάπου αλλού, μακριά.

ΟΛΓΑ: Είναι διαδόσεις.

ΕΙΡΗΝΑ: Και τότε θα μείνουμε μονάχες. Όλια!

ΟΛΓΑ: Ναι;

ΕΙΡΗΝΑ: Καλή μου, χρυσή μου, σέβομαι τον Βαρόνο, τον εκτιμώ, είναι καλός άνθρωπος. Θα τον παντρευτώ. Όλια, δέχομαι να τον παντρευτώ. Μόνο ας πάμε στη Μόσχα! Δεν υπάρχει τίποτα καλύτερο στον κόσμο από τη Μόσχα! Ας πάμε, Όλια! Ας πάμε!

ΑΥΛΑΙΑ

ΠΡΑΞΗ ΤΕΤΑΡΤΗ

Γέρικος κήπος στο σπίτι των Πραζόρωφ. Ένας μακρύς δρόμος με δενδροστοιχία από έλατα. Στο βάθος διακρίνεται το ποτάμι. Στην αντίπερα όχθη του ποταμού φαίνεται το δάσος. Στα δεξιά της σκηνής βεράντα του σπιτιού. Ένα τραπέζι και πάνω σ' αυτό ποτήρια και μπουκάλες - είναι φανερό πως πίνανε σαμπάνια πριν από λίγο. Μεσημέρι - δώδεκα η ώρα. Κάθε τόσο διάφοροι διαβάτες περνούν μέσα από τον κήπο και τραβούν πέρα προς το ποτάμι. Περνούν πέντε στρατιώτες με γρήγορο βήμα. Ο Τσεμπουτίκιν, που σ' όλη την πράξη φαίνεται καλός και καταδεχτικός, κάθεται σε μια πολυθρόνα στον κήπο, σαν να περιμένει να τον καλέσουν. Φορεί στρατιωτικό πηλήκιο και κρατεί μπαστούνι. Η Ειρήνα, ο Κουλίγκιν με παράσημο στο στήθος και χωρίς μουστάκι, ο Τούζεμπαχ στέκονται στη βεράντα και αποχαιρετούν τον Φεντότικ και τον Ροντέ, που κατεβαίνουν τα σκαλοπάτια έτοιμοι να φύγουν. Και οι δυο αξιωματικοί φορούν στολή εκστρατείας

ΤΟΥΖΕΜΠΑΧ, φιλάει τον Φεντότικ: Είστε πολύ καλός! Περάσαμε τόσο ωραία μαζί. (Φιλάει τον Ροντέ) Ακόμα μια φορά. Στο καλό, αγαπητέ μου φίλε.

ΕΙΡΗΝΑ: Καλή αντάμωση!

ΦΕΝΤΟΤΙΚ: Όχι καλή αντάμωση. Χαίρετε για πάντα. Ποτέ πια δε θα ξαναϊδωθούμε!

ΚΟΥΛΙΓΚΙΝ: Ποιος ξέρει; (Σκουπίζει τα μάτια του, χαμογελά) Ορίστε, μ' επήραν τα κλάματα!

ΕΙΡΗΝΑ: Κάποτε θ' ανταμωθούμε...

ΦΕΝΤΟΤΙΚ: Πότε; Σε δέκα-δεκαπέντε χρόνια; Μα τότε ζήτημα να γνωρίσει ο ένας τον άλλον. Θα χαιρετιστούμε ψυχρά! (Τραβά μια φωτογραφία) Σταθείτε μια στιγμή. Ακόμα μια, την τελευταία!

ΡΟΝΤΕ, αγκαλιάζει τον Τούζεμπαχ: Δε θα ξαναϊδωθούμε ποτέ πια! (Φιλεί το χέρι της Ειρήνας) Σας ευχαριστώ για όλα, για όλα!

ΦΕΝΤΟΤΙΚ, συγκινημένος: Ω, μα στάσου, στάσου!

ΤΟΥΖΕΜΠΑΧ: Ο θεός να σώσει πάλι να συναντηθούμε. Να μας γράφετε. Θα περιμένουμε γράμμα σας.

ΡΟΝΤΕ, ρίχνει μια ματιά γύρω στον κήπο: Αντίο δέντγα! (Φωνάζει) Άουουου! (Παύση) Αντίο ηχώ!

ΚΟΥΛΙΓΚΙΝ: Καθόλου παράξενο να παντρευτείτε κει κάτω στην Πολωνία. Η Πολωνέζα γυναίκα σας θα σας σφίγγει στην αγκαλιά της και θα σας λέει: «Κοχάνε», «Κοχάνε!» (Γελάει)

ΦΕΝΤΟΤΙΚ, κοιτάζει το ρολόι του: Έχουμε ακόμα κάπου μια ώρα καιρό. Από την Πυροβολαρχία μας μονάχα ο Σαλιόνιου θα πάει με μαούνα. Εμείς οι άλλοι θα φύγουμε παρατεταγμένοι. Τρεις λόχοι της Πυροβολαρχίας φύγανε σήμερα, οι άλλοι τρεις φεύγουν αύριο και ύστερα γαλήνη και ησυχία θ' απλωθεί σ' αυτή την πόλη!

ΤΟΥΖΕΜΠΑΧ: Και τρομερή πλήξη επίσης!

ΡΟΝΤΕ: Μα πού είναι η Μαγία Σεγγκέγεβνα;

ΚΟΥΛΙΓΚΙΝ: Η Μάσσα είναι στον κήπο

ΦΕΝΤΟΤΙΚ: Πρέπει να την αποχαιρετήσουμε.

ΡΟΝΤΕ: Χαίγετε! Πγέπει να φεύγουμε, αλλιώς θα βάλω τα κλάματα. (Αγκαλιάζει γρήγορα τον Τούζεμπαχ και τον Κουλίγκιν και φιλάει το χέρι της Ειρήνας) Πεγάσαμε υπέγοχα εδώ!

ΦΕΝΤΟΤΙΚ, στον Κουλίγκιν: Ένα μικρό ενθύμιο για σας! Ένα σημειωματάριο με μολυβάκι. Θα τραβήξουμε από δω ίσια πέρα στο ποτάμι. (Καθώς φεύγουν κι οι δυο τους κοιτάζουν πίσω)

ΡΟΝΤΕ, φωνάζει: Άουου!

ΚΟΥΛΙΓΚΙΝ, φωνάζει: Στο καλό! Στο καλό! (ο Ροντέ και ο Φεντότικ συναντούν τη Μάσσα στο βάθος και την αποχαιρετούν. Εκείνη προχωρεί μαζί τους ώσπου χάνονται)

ΕΙΡΗΝΑ: Έφυγαν. (Κάθεται στο τελευταίο σκαλοπάτι της βεράντας)

ΤΣΕΜΠΟΥΤΙΚΙΝ: Εμένα ξέχασαν να μ' αποχαιρετήσουν

ΕΙΡΗΝΑ: Κι εσείς, πού τον είχατε το νου σας;

ΤΣΕΜΠΟΥΤΙΚΙΝ: Ε, κι εγώ ξεχνώ καμιά φορά. Αλλά θα τους ξαναδώ πολύ σύντομα. Αύριο φεύγω κι εγώ. Βέβαια, μια μέρα μου μένει ακόμα. Σ' ένα χρόνο αποστρατεύομαι. Θα ξαναγυρίσω

εδώ και θα περάσω το υπόλοιπο της ζωής μου κοντά σας. Ένας χρόνος μου μένει ακόμα να πάρω τη σύνταξή μου. *(Βάζει στην τσέπη του μια εφημερίδα και βγάζει μια άλλη)* Θα ξανάρθω εδώ κοντά σας και θ' αλλάξω τη ζωή μου ριζικά. Θα γίνω ήσυχος. Θεοφοβούμενος. Καθώς πρέπει.

ΕΙΡΗΝΑ: Ναι, έχεις ανάγκη ν' αλλάξεις τη ζωή σου, χρυσέ μου Ιβάν Ρομάνιτς. Πρέπει να την αλλάξεις.

ΤΣΕΠΟΥΤΙΚΙΝ: Μα ναι, το νιώθω. *(Σιγοτραγουδάει)* Ταραμπαμπούμ-μπι-α! Ταραμπαμπούμ-μπι-α!

ΚΟΥΛΙΓΚΙΝ: Ο Ιβάν Ρομάνιτς είναι αδιόρθωτος! Αδιόρθωτος!

ΤΣΕΠΟΥΤΙΚΙΝ: Εσείς θα 'πρεπε να μ' αναλάβετε. Τότε σίγουρα θα διορθωνόμουν!

ΕΙΡΗΝΑ: Ο Φιόντορ ξούρισε το μουστάκι του. Δεν μπορώ να τον βλέπω!

ΚΟΥΛΙΓΚΙΝ: Γιατί; Δε μου πάει;

ΤΣΕΠΟΥΤΙΚΙΝ: Θα σας έλεγα τώρα σαν τι μοιάζουν τα μούτρα σας, αλλά. βλέπετε, δεν μπορώ!

ΚΟΥΛΙΓΚΙΝ: Τι να γίνει; Είναι του συρμού -modus vivendi! Ο Γυμνασιάρχης μας ξούρισε το μουστάκι του! Το ίδιο έκανα κι εγώ, μόλις έγινα Επιθεωρητής. Δεν αρέσει σε κανέναν, το ξέρω, αλλά δε μ' ενδιαφέρει. Εγώ ειμ' ευχαριστημένος είτε με μουστάκι είτε με χωρίς μουστάκι είμαι το ίδιο ευχαριστημένος! *(Κάθεται, στο βάθος φαίνεται ο Αντρέι που τσουλάει ένα μωρουδιακό αμαξάκι)*

ΕΙΡΗΝΑ: Χρυσέ μου, Ιβάν Ρομάνιτς, είμαι τόσο ανήσυχη! Χτές ήσασταν κι εσείς εκεί στη Λεωφόρο. Πέστε μου, τι έγινε;

ΤΣΕΜΠΟΥΤΙΚΙΝ: Τι έγινε; Τίποτα. Μικροπράγματα. *(διαβάζει εφημερίδα)* Δεν έχει σημασία!

ΚΟΥΛΙΓΚΙΝ: Όλη η ιστορία είναι πως ο Σαλιονιύ και ο Βαρόνος συναντήθηκαν χτες στη Λεωφόρο, μπροστά στο θέατρο...

ΤΟΥΖΕΜΠΑΧ: Μα πάντε επιτέλους! Ω, μα την αλήθεια! *(Με μια κίνηση του χεριού του φεύγει και μπαίνει στο σπίτι)*

ΚΟΥΛΙΓΚΙΝ: Και μπροστά στο θέατρο... ο Σαλιόνιυ άρχισε να ενοχλεί τον Βαρόνο, ώσπου εκείνος δε βάσταζε και είπε κάτι προσβλητικό.

ΤΣΕΜΠΟΥΤΙΚΙΝ: Δεν ξέρω... Όλ' αυτά είναι κουταμάρες!

ΚΟΥΛΙΓΚΙΝ: Κάποτε ένας καθηγητής της Θεολογίας έγραψε στο τετράδιο εκθέσεων ενός μαθητού τη λέξη: “Κουταμάρες!” Ο μαθητής λοιπόν τη διάβαζε “κουκαμάρες” και νόμιζε πως ήτανε καμιά λέξη λατινική. *(Γελάει)* Πολύ αστείο! Ο Σαλιόνιυ θαρρώ ειπ' ερωτευμένος με την Ειρήνα και πως γι' αυτό μισεί τον Βαρόνο. Είναι ευνόητο. Η Ειρήνα είναι ωραία κοπέλα. Μοιάζει λιγάκι με τη Μάσσα. Είναι κι αυτή τύπος μελαγχολικός. *(Στην Ειρήνα)* Μόνο που ο δικός σου χαρακτήρας, Ειρήνα, είναι πιο μαλακός. Αλλά κι η Μάσσα έχει πολύ καλό χαρακτήρα. Την αγαπώ, την αγαπώ τη Μάσσα! *(Μια φωνή από το βάθος του κήπου, στα παρασκήνια: Φωνή: Άουου! Άουου!)*

ΕΙΡΗΝΑ, ανατριχιάζει: Το καθετί σήμερα με τρομάζει. *(Παύση)* Τα πράγματά μου είναι έτοιμα. Το απόγευμα θα στείλω τις βαλίτσες μου. Αύριο ο Βαρόνος κι εγώ θα παντρευτούμε. Θα φύγουμε αμέσως για το εργοστάσιο κεραμοποιίας, και από μεθαύριο εγώ θα πιάσω σουλειά στο σχολείο! Μια νέα ζωή αρχίζει. Ο θεός να με βοηθήσει! Τότε που πέρασα στις εξετάσεις για το πτυχίο της δασκάλας, ένιωθα τόσο ευτυχισμένο τον κόσμο μου που έκλαιγα από χαρά. *(Παύση)* Σε λίγο θα 'ρθει τ' αμάξι για τα πράγματά μου...

ΚΟΥΛΙΓΚΙΝ: Όλ' αυτά είναι πολύ ωραία αλλά δε μου φαίνονται σοβαρά. Όλο ιδέες και ελάχιστη σοβαρότητα. Τέλος πάντων, σου εύχομαι μ' όλη μου την καρδιά να ευτυχήσεις.

ΤΣΕΠΟΥΤΙΚΙΝ, με τρυφερότητα: Καλό μου κοριτσάκι, χρυσό μου παιδί. Θα φύγεις μακριά κι εγώ πια πού να σε φτάσω... Έμεινα πίσω, σαν αποδημητικό πουλί που γέρασε και δεν μπορεί πια να πετάξει. Πετάξτε εσείς καλές μου, πετάξτε με την βοήθεια του θεού! *(Παύση)* Κρίμα που ξυρίσατε το μουστάκι σας Φιοντόρ!

ΚΟΥΛΙΓΚΙΝ: Δε σταματάτε, λέω γω! *(Αναστενάζει)* Σήμερα λοιπόν φεύγουν οι στρατιωτικοί. Η ζωή εδώ πέρα θ' αρχίσει πάλι να κυλάει όπως πρώτα. Ό,τι κι αν λένε, όσα κι αν λένε, η Μάσσα είναι μια πιστή και καλή γυναίκα. Την αγαπώ πάρα πολύ! Ευγνωμονώ τη μοίρα μου... Καθένας με το ριζικό του. Υπάρχει εδώ κάποιος Κοζυριώφ -υπάλληλος στην Εφορία. Είμαστε συμμαθητές στο Γυμνάσιο, μα αυτόν τον απέβαλαν από την πέμπτη τάξη γιατί του ήταν αδύνατο να χωνέψει το ut consecutivum. Τώρα είναι σε μεγάλη φτώχεια, άρρωστος, και κάθε φορά που τον συναντώ του

λέω: «Γειά σου, ut consecutivum», «Ναι», μου λέει αυτός, «πολύ σωστά -ut consecutivum» και βήχει. Εμένα πάντως μ' ευνόησε η τύχη. Είμαι, ευτυχής. Κέρδισα μάλιστα και το παράσημο του Στανισλάβσκι δευτέρου βαθμού και διδάσκω σήμερα στους άλλους το ut consecutivum. Τώρα, βέβαια, εγώ είμαι έξυπνος άνθρωπος, έξυπνότερος από πολλούς άλλους. Όμως η ευτυχία δε βρίσκεται σ' αυτό. *(Ακούγεται από μέσα που παίζουν στο πιάνο την «Προσευχή τη Παρθένου»)*

ΕΙΡΗΝΑ: Παίζουν την «Προσευχή της Παρθένου». Από αυτό το βράδυ δε θ' ακούω πια αυτή τη μουσική. Μήτε θα ξαναδώ τον Πρωτοπόποφ. *(Παύση)* Ναι. Ο Πρωτοπόποφ κάθεται μέσα στη σάλα. Ήρθε πάλι σήμερα.

ΚΟΥΛΙΓΚΙΝ: Η Διευθύντριά μας δεν ήρθε ακόμη;

ΕΙΡΗΝΑ: Όχι. Έστειλαν να τη φωνάξουν. Αν ξέρατε πόσο βαρύ είναι για μένα να ζω εδώ μονάχη, χωρίς την Όλια... Τώρα που 'γινε Διευθύντρια περνάει όλη τη μέρα της στο Γυμνάσιο, έχει ένα σωρό δουλειές κι εγώ μένω μόνη. Πλήττω, δεν έχω τι να κάνω και μισώ την κάμαρα που κάθομαι. Το πήρα πια απόφαση, αφού δεν είναι το γραφτό μου να πάω στη Μόσχα, ας γίνει ό,τι γίνει... Τέτοια είν' η μοίρα μου. Τι να κάνεις; Όλα είναι θέλημα θεού, αυτή είν' η αλήθεια. Ο Νικολάι Λβόβιτς μου ξανάκανε πρόταση. Το καλοσκέφτηκα και πήρα την απόφαση. Είναι καλός άνθρωπος. Είναι απίστευτο, αλήθεια, πόσο καλός είναι. Κι ένιωσα ξαφνικά σαν να 'κανε φτερά η ψυχή μου. Ξανάσανα, έγινα χαρούμενη και μου' ρθε πάλι η όρεξη να δουλέψω. Να δουλέψω... Μόνο που κάτι έγινε χτες ... σαν κάποιο μυστήριο να κρέμεται από πάνω μου.

ΤΣΕΜΠΟΥΤΙΚΙΝ: Κουταμάρες! Κουταμάρες!

ΝΑΤΑΣΣΑ, από το παράθυρο: Η Διευθύντρια!

ΚΟΥΛΙΓΚΙΝ: Α, ήρθε η Διευθύντρισ! Πάμε μέσα. *(Μπαίνει στο σπίτι μαζί με την Ειρήνα)*

ΤΣΕΜΠΟΥΤΙΚΙΝ, διαβάζει την εφημερίδα και σιγοτραγουδά: Τάρα-μπα-μπουμ-μπι-α! Πήγα στην μπουμ-μπι-α! *(Η Μάσσα πλησιάζει. Στο βάθος ο Αντρέι τσουλάει το αμαξάκι)*

ΜΑΣΣΑ: Ορίστε, κάθεται δω και τρώει την ώρα του!

ΤΣΕΜΠΟΥΤΙΚΙΝ: Ε, κι έπειτα;

ΜΑΣΣΑ, κάθεται: Τίποτα. *(Παύση)* Αγαπούσατε τη μητέρα μου.

ΤΣΕΜΠΟΥΤΙΚΙΝ: Πολύ!

ΜΑΣΣΑ: Κι αυτή σας αγαπούσε;

ΤΣΕΜΠΟΥΤΙΚΙΝ, ύστερ' από παύση: Αυτό δεν το θυμάμαι

ΜΑΣΣΑ: Ήρθε ο άνθρωπός μου; *(Παύση)* Έτσι ρωτούσε κάποτε κι η μαγειρίσά μας, η Μάρθα, για το χωροφύλακά της; Ήρθε ο άνθρωπός μου;

ΤΣΕΜΠΟΥΤΙΚΙΝ: Όχι ακόμα

ΜΑΣΣΑ: Όταν παίρνεις την ευτυχία κομμάτι-κομμάτι, με δώσεις, κι ύστερα τη χάνεις, όπως τη χάνω εγώ, σιγά σιγά σκληραίνεις, γίνεσαι βάνανσος, κακός. *(Δείχνει το στήθος της)* Εδώ μέσα βράζω. *(Βλέποντας τον Αντρέι που τσουλάει τ' αμαξάκι)* Ορίστε, ο Αντρέι μας! Ο αδελφούλης μας! Πάνε όλες μας οι ελπίδες. Κάποτε χιλιάδες άνθρωποι σηκώνανε μια καμπάνα. Θυσιάσανε γι' αυτήν κόπους και λεφτά - και ξάφνου έπεσε και τσακίστηκε. Έτσι ξαφνικά, χωρίς λόγο κι αφορμή. Το ίδιο κι ο Αντρέι.

ΑΝΤΡΕΪ: Μα πότε επιτέλους θα ησυχάσουνε μέσα στο σπίτι; Κάνουνε τόση φασαρία!

ΤΣΕΜΠΟΥΤΙΚΙΝ: Πολύ σύντομα. *(Κοιτάζει το ρολόι του)* Το ρολόι μου είναι παλιό, με ξυπνητήρι. *(Το κουρντίζει. Το ρολόι χτυπάει)* Η πρώτη, η δεύτερη και η πέμπτη Πυροβολαρχία φεύγουνε στη μία. *(Παύση)* Εγώ φεύγω αύριο.

ΑΝΤΡΕΪ: Για πάντα;

ΤΣΕΜΠΟΥΤΙΚΙΝ: Δεν ξέρω... Μπορεί να γυρίσω σε κανένα χρόνο. Ο διάλογος ξέρει. Δε βαριέσαι! *(Ακούγεται από μακριά να παίζουν άρπα και βιολί)*

ΑΝΤΡΕΪ: Η πόλη θ' αδειάσει. Θα νεκρωθεί. *(Παύση)* Κάτι έγινε χτες κοντά στο θέατρο. Όλοι μιλούν γι' αυτό και μόνο εγώ δεν ξέρω τίποτα.

ΤΣΕΜΠΟΥΤΙΚΙΝ: Μπα! Τίποτα. Ανοησίες... Ο Σαλιόνιυ άρχισε να πειράζει τον Βαρόνο και κείνος έχασε την υπομονή του και τον έβρισε. Το αποτέλεσμα ήταν να καλέσει ο Σαλιόνιυ τον Βαρόνο σε μονομαχία. *(Κοιτάζει το ρολόι του)* Είναι ώρα μου φαίνεται. Θα γίνει στις δώδεκα και μισή στο δάσος, εκεί πέρα από το ποτάμι. Πιφ-παφ! *(Γελάει)* Ο Σαλιόνιυ φαντάζεται πως είναι ο Λέρμοντωφ, γράφει μάλιστα και στίχους! Ας αφήσουμε όμως τ' αστεία, αυτή είναι η τρίτη

μονομαχία του.

ΜΑΣΣΑ: Ποιανού;

ΤΣΕΜΠΟΤΤΙΚΙΝ: Του Σαλιόνιου.

ΜΑΣΣΑ: Και του Βαρόνου;

ΤΣΕΜΠΟΥΤΙΚΙΝ: Τι του Βαρόνου; *(Παύση)*

ΜΑΣΣΑ: Τα 'χω χαμένα. Εσείς όμως δε θα 'πρεπε να το επιτρέψετε. Μπορεί να τον πληγώσει τον Βαρόνο, ή ακόμη, να τον σκοτώσει.

ΤΣΕΜΠΟΤΤΙΚΙΝ: Ο Βαρόνος βέβαια είναι καλός άνθρωπος -αλλά ένας Βαρόνος περισσότερο, ένας λιγότερο τι σημασία έχει; Ας' τους! Δε βαριέσαι! *(Πέρα από τον κήπο κάποιος φωνάζει: «Άουου, άουου!»)* Καλά, περίμενε! Αυτός που φωνάζει είναι ο Σκβαρτσώφ, ο μάρτυρας. Είναι μέσα στη βάρκα. *(Παύση)*

ΑΝΤΡΕΪ: Κατά τη γνώμη μου, το να παίρνει κανείς μέρος σε μονομαχία ή και να παρίσταται σ' αυτήν, έστω και με την ιδιότητα του γιατρού, είναι απλούστατα ανήθικο.

ΤΣΕΜΠΟΥΤΙΚΙΝ: Όχι, έτσι φαίνεται μονάχα! Δεν υπάρχει τίποτα ανήθικο. Τίποτα δεν υπάρχει στον κόσμο. Εμείς δεν υπάρχουμε.

ΜΑΣΣΑ: Πώς μπορούν όλη μέρα να λένε, να λένε! *(Προχωρεί)* Ζει κανείς σ' ένα τέτοιο κλίμα, που απ' τη μια στιγμή στην άλλη μπορεί να χιονίσει και να πρέπει ν' ακούει κι όλες αυτές τις φλυαρίες *(Σταματάει)* Δεν πάω στο σπίτι μου είναι αφόρητα εκεί μέσα. Όταν έρθει ο Βερσίνιν φωνάξτε με... *(Προχωρεί προς τη δεντροστοιχία)* Φεύγουν κιόλας τ' αποδημητικά πουλιά. *(Ψάχνει με το βλέμμα της)* Κύκνοι ειν' αυτοί ή αγριόπαπιες; Αγαπημένα μου, ευτυχισμένα μου πουλιά! *(Βγαίνει)*

ΑΝΤΡΕΪ: Το σπίτι μας θ' αδειάσει. Οι αξιωματικοί φεύγουν, εσείς φεύγετε, η Ειρήνα παντρεύεται. Και θ' απομείνω εγώ στο σπίτι ολομόναχος.

ΤΣΕΜΠΟΥΤΙΚΙΝ: Και η γυναίκα σου; *(Μπαίνει ο Φεραπόντ κρατώντας έγγραφο)*

ΑΝΤΡΕΪ: Η γυναίκα μου είναι γυναίκα μου. Τίμια, ευγενική, καλή αν θέλετε, όμως υπάρχει κάτι μέσα της που την κατεβάξει στο επίπεδο ενός μικρού, τυφλού, αγκαθωτού ζώου. Μια φορά ανθρώπινο πλάσμα δεν είναι. Σας μιλώ σαν σε φίλο. Είστε ο μόνος άνθρωπος που μπορώ να του ανοίξω την καρδιά μου! Αγαπώ τη Νατάσσα, αυτό είναι αλήθεια, αλλά καμιά φορά μου φαίνεται τόσο φτηνή, τόσο χυδαία, που τα χάνω. Και δεν μπορώ να καταλάβω γιατί την αγαπώ ή τουλάχιστο γιατί την αγαπούσα!

ΤΣΕΜΠΟΥΤΙΚΙΝ, *σηκώνεται:* Άκουσε παιδί μου, εγώ φεύγω αύριο. Ίσως να μην ξαναϊδωθούμε ποτέ πια. Γι' αυτό θα σου δώσω μια συμβουλή. Βάλε το καπελάκι σου, με νιώθεις; Πάρε το μπαστούνι σου και φύγε. Φύγε, τράβα μακριά, και ρίξε πέτρα πίσω σου. Κι όσο μακρύτερα πας, τόσο καλύτερα για σένα. Πάλι... κάνε όπως θέλεις. Δε βαριέσαι! *(Ο Σαλιόνιου περνάει από το βάθος με δυο αξιωματικούς. Βλέποντας τον Τσεμπουτίκιν κοντοστέκεται. Οι αξιωματικοί φεύγουν)*

ΣΑΛΙΟΝΙΥ: Γιατρέ, είναι ώρα. Είναι δώδεκα και μισή. *(Χαιρετάει τον Αντρέι)*

ΤΣΕΜΠΟΥΤΙΚΙΝ: Αμέσως. Σας βαρέθηκα όλους! *(Στον Αντρέι)* Αν με ζητήσει κανείς, Αντριούσσα, πες του πως θα γυρίσω σε λιγάκι... *(Αναστενάζει)* Αχ, αχ, αχ!

ΣΑΛΙΟΝΙΥ: “Αλλάχ δεν πρόκανε να πει, γιατί η αρκούδα του 'χε πια ριχτεί!” *(Προχωρεί με το Γιατρό)* Τι βογγάς έτσι, γιατρέ μου;

ΤΣΕΜΠΟΥΤΙΚΙΝ: Α! τίποτα!

ΣΑΛΙΟΝΙΥ: Πώς αισθάνεσαι;

ΤΣΕΜΠΟΥΤΙΚΙΝ, *θυμωμένος:* Σαν λαδωμένος ποντικός

ΣΑΛΙΟΝΙΥ: Άδικα γέρο χολοσκάς. Δε θα του κάνω και τίποτα. Θα του ρίξω μονάχα όπως θα 'ριχνα σε μια μεκάτσα. *(Ραντίζει τα χέρια του)* Σήμερα άδειασα 6 μπουκαλάκια και ακόμα μυρίζουν. Τα χέρια μου ξέρετε μυρίζουν πτωμαϊνή. *(Παύση)* Μάλιστα... Θυμάστε το στίχο; “Κι αυτός μανιασμένος στην μπόρα παραδέρνει, σάμπως μες στην αντάρα γαλήνη τον προσμένει”;

ΤΣΕΜΠΟΥΤΙΚΙΝ: Μάλιστα. “Αλλάχ δεν πρόκανε να πει, γιατί η αρκούδα του 'χε πια ριχτεί!” *(Βγαίνει με τον Σαλιόνιου)* *(Ακούγονται φωνές: «Άουου, άουου» Μπαίνουν ο Αντρέι κι ο Φεραπόντ)*

ΦΕΡΑΠΟΝΤ: Τα χαρτιά για να υπογράψετε.

ΑΝΤΡΕΪ, *νευριασμένος:* Άσε με ήσυχο. Παράτα με σε παρακαλώ! *(Προχωράει με το αμαξάκι)*

ΦΕΡΑΠΟΝΤ: Μα γι' αυτό είναι τα χαρτιά κύριε, να τα υπογράφετε! *(Αποσύρεται στο βάθος της)*

σκηνής. Μπαίνουν, η Ειρήνα κι ο Τούζεμπαχ με ψάθινο καπέλο. Ο Κουλίγκιν περνάει από τη μίαν άκρη της σκηνής στην άλλη φωνάζοντας «Άου, άουου, Μάσσα!»)

ΤΟΥΖΕΜΠΑΧ: Θαρρώ πως είναι ο μόνος άνθρωπος μέσα στην πόλη που χαιρέται γιατί φεύγουν οι αξιωματικοί.

ΕΙΡΗΝΑ: Είναι πολύ φυσικό. *(Παύση)* Τώρα η πόλη μας θα ερημωθεί.

ΤΟΥΖΕΜΠΑΧ, κοιτάζει το ρολόι του: Αγάπη μου, θα γυρίσω αμέσως.

ΕΙΡΗΝΑ: Πού θα πας;

ΤΟΥΖΕΜΠΑΧ: Πρέπει να πεταχτώ στην πόλη. Ν' αποχαιρετήσω τους συναδέλφους μου.

ΕΙΡΗΝΑ: Δε μου λες την αλήθεια! Νικολάι, γιατί σήμερα είσαι τόσο αφηρημένος; *(Παύση)* Τι συνέβη χτες κοντά στο θέατρο;

ΤΟΥΖΕΜΠΑΧ, με μια κίνηση ανπομονησίας: Σε μια ώρα θα γυρίσω. Θα 'μαι πάλι κοντά σου. *(Της φιλάει το χέρι)* Γλυκιά μου! *(Την κοιτάζει στο πρόσωπο)* Πέντε χρόνια τώρα σ' αγαπώ κι ακόμα δεν μπορώ να σε συνηθίσω. Κάθε μέρα μου φαίνεσαι και πιο όμορφη. Τι όμορφα, τι υπέροχα μαλλιά! Αύριο θα σε πάρω μακριά, θα δουλέψουμε μαζί, θα γίνουμε πλούσιοι, τα όνειρά μου θα πραγματοποιηθούν. Θα γίνεις ευτυχισμένη! Υπάρχει όμως κάτι, υπάρχει κάτι... Δε μ' αγαπάς.

ΕΙΡΗΝΑ: Αυτό δεν εξαρτάται από μένα. Θα γίνω γυναίκα σου, θα σου είμαι πιστή και υπάκουη, αλλά αγάπη δεν μπορώ να δώσω. Τι να κάνω; *(Κλαίει)* Ποτέ στη ζωή μου δεν αγάπησα! Ω, πόσο ονειρεύτηκα τον έρωτα! Τον ονειρεύομαι χρόνια, μέρα και νύχτα. Όμως η ψυχή μου είναι σαμ ένα πολύτιμο πιάνο κλειδωμένο που το κλειδί του χάθηκε. *(Παύση)* Φαίνεσαι ανήσυχος...

ΤΟΥΖΕΜΠΑΧ: Δεν κοιμήθηκα όλη νύχτα. Στη ζωή μου δε βρέθηκε τίποτα φοβερό που να με τρομάξει. Μονάχα αυτό το ρμένο κλειδί ταράζει την ψυχή μου και μου κόβει τον ύπνο! *(Παύση)* Πες μου κάτι! *(Παύση)* Πες μου κάτι!

ΕΙΡΗΝΑ: Τι; Τι να σου πω; Τι;

ΤΟΥΖΕΜΠΑΧ: Ό,τι να 'ναι!

ΕΙΡΗΝΑ: Έλα τώρα, φτάνει! *(Παύση)*

ΤΟΥΖΕΜΠΑΧ: Πόσες ανοησίες, πόσα μικροπράγματα παίρνουν καμιά φορά στη ζωή μας τεράστια σημασία -έτσι, χωρίς ιδιαίτερο λόγο. Γελάς μ' αυτά στην αρχή, τα θεωρείς ασήμαντα, όμως προχωρείς και νιώθεις πως δεν έχεις τη δύναμη να τα σταματήσεις. Μα ας μη μιλάμε πια γι' αυτό. Είμαι ευτυχισμένος! Νιώθω σαν να βλέπω αυτά τα πεύκα, αυτές τις σημύδες αυτά τα έλατα, για πρώτη φορά στη ζωή μου. Κι όλα αυτά μου φαίνονται πως με κοιτάζουν με περιέργεια και προσδοκία. Τι ωραία δέντρα, κι αλήθεια πόσο όμορφη θα 'πρεπε να 'ναι η ζωή πλάι σ' αυτά. *(Μια Φωνή από μακριά: Άουου, άουου!)* Πρέπει να πηγαίνω, είναι ώρα. Κοίταξε αυτό εκεί το δέντρο, ξεράθηκε. Κι όμως σαλεύει κι αυτό με τον αέρα, όπως τ' άλλα. Έτσι μου φαίνεται κι εμένα, πως κι αν πεθάνω, θα παίρνω μέρος ακόμσ στη ζωή, με τον έναν ή με τον άλλον τρόπο. Αντίο, αγάπη μου *(Της φιλάει τα χέρια)* Κείνα τα χαρτιά σου που μου 'δωκες το 'χω στο γραφείο μου, κάτω από το ημερολόγιο

ΕΙΡΗΝΑ: Θα 'ρθω κι εγώ μαζί σου!

ΤΟΥΖΕΜΠΑΧ, ταραγμένος: Όχι, όχι! *(Φεύγει βιαστικά. Στο βάθος της σκηνής σταματά και στρέφεται)* Ειρήνα...

ΕΙΡΗΝΑ: Τι είναι;

ΤΟΥΖΕΜΠΑΧ, μην ξέροντας τι να πει: Δεν ήπια καφέ το πρωί. Πες τους σε παρακαλώ να μου ετοιμάσουν. *(Φεύγει γρήγορα. Η Ειρήνα στέκει συλλογισμένη, έπειτα προχωρεί προς το βάθος της σκηνής και κάθεται στην κούνια. Μπαίνει ο Αντρέι με το αμαξάκι. Ο Φεραπόντ τον πλησιάζει)*

ΦΕΡΑΠΟΝΤ: Αντρέι Σεργκέιτς, τα χαρτιά αυτά δεν είναι δικά μου, είναι έγγραφα του Δημοσίου. Δεν τα 'βγαλα 'γω από το μυαλό μου!

ΑΝΤΡΕΪ: Αχ, πού πήγαν ολ' αυτά; Πού πήγαν τα περασμένα μου, ο καιρός που ήμουνα νέος, ζωηρός, έξυπνος; Ο καιρός που είχα ωραία όνειρα, μεγάλες σκέψεις, ο καιρός που το παρόν και το μέλλον ήταν φωτισμένα με την ελπίδα. Γιατί μόλις αρχίζουμε να ζούμε, γινόμαστε πληκτικοί, ψυχροί, αδιάφοροι, σκνηροί, άχρηστοι, δυστυχισμένοι; Τούτη η πόλη υπάρχει εδώ και διακόσια χρόνια. Έχει εκατό χιλιάδες κατοίκους. Και δε βρίσκεις ούτε έναν που να μην είναι ίδιος με τους άλλους. Κανένας πρωτοπόρος στο παρελθόν ή το παρόν, κανένας επιστήμονας, κανένας καλλιτέχνης, κανένας άγιος. Κανένας άνθρωπος έστω και στο ελάχιστο αξιόλογος, που θα

μπορούσε να εμπνεύσει τη ζήλια ή το πάθος να τον μιμηθούνε. Μονάχα τρώνε, πίνουνε, κοιμούνται και ύστερα πεθαίνουν. Έπειτα γεννιούνται άλλοι κι αυτοί πάλι τρώνε, πίνουνε, κοιμούνται. Και για να μην αποβλακώνονται από την πλήξη, ποικίλλουσε η ζωή τους με βρωμερά κουτσομπολιά, με τη βότκα, τα χαρτιά, τους καβγάδες και τα δικαστήρια. Οι γυναίκες απατούνε τους άντρες τους και οι σύζυγοι λένε ψέματα και καμώνονται τάχα πως δε βλέπουν και δεν ακούνε τίποτα. Κι αυτή η ακατανίκητη, χυδαία επιρροή, βαραίνει πάνω στα παιδιά τους, σβήνει μέσα τους η θεία φλόγα, και καταντούνε κι αυτά πλάσματα αξιολύπητα, νεκρά, όλα ίδια κι απαράλλαχτα, σαν τους πατέρες και τις μητέρες τους. *(Στον Φεραπόντ, θυμωμένος)* Τι θέλεις;

ΦΕΡΑΠΟΝΤ: Ε; Έφερα τα χαρτιά να τα υπογράψετε

ΑΝΤΡΕΪ: Με παρασκότησες!

ΦΕΡΑΠΟΝΤ, *τον δίνει τα έγγραφα:* Ο Δικαστικός Κλητήρας έλεγε τώρα δα πως το κρύο στην Πετρούπολη έφτασε τους διακόσιους βαθμούς

ΑΝΤΡΕΪ: Το παρόν είναι μισητό. Όμως, όταν σκέφτομαι το μέλλον, τι χαρά που αισθάνομαι! Νιώθω ανάλαφρος, ελεύθερος! Σαν να βλέπω εκεί μακριά να λάμπει ένα φως! Βλέπω την ελευθερία! Βλέπω τον εαυτό μου, τα παιδιά μου, λυτρωμένους από την σκηνή, το πιότη, την καλοπέραση, τον απογευματινό ύπνο, τη βλακεία, την απάτη! Λυτρωμένους από την ταπεινή και παρασιτική ζωή!

ΦΕΡΑΠΟΝΤ: Έλεγε λοιπόν πως ξαπαγιάσανε δυο χιλιάδες ψυχές. Όλοι τα 'χουνε χαμένα, λέει. τώρα. Στην Πετρούπολη έγινε, στη Μόσχα έγινε -δε θυμάμαι καλά.

ΑΝΤΡΕΪ, *μ' ένα ξέσπασμα τρυφερότητας:* Αγαπημένες μου, καλές μου αδελφές! *(Μεσ' από τα δάκρμά του)* Μάσσα, αδελφούλα μου!

ΝΑΤΑΣΣΑ, *στο παράθυρο:* Ποιος φωνάζει έτσι καλέ; Ανφίσσα, εσύ είσαι; Θα ξυπνήσεις το μωρό με τις φωνάρες σου! Il ne faut pas faire de bruit, Sophie est dormee deja. Vous etes un ours!

(Θυμωμένη) Αν έχεις όρεξη να φωνάζεις, δώσε το αμαξάκι με το μωρό σε κάποιον άλλον!

Φεραπόντ, πάρε συ το αμάξι από τον κύριο!

ΦΕΡΑΠΟΝΤ: Μάλιστα κυρία. *(Παίρνει τ' αμάξι)*

ΑΝΤΡΕΪ, *σε αμηχανία:* Μα αφού μιλούσα σιγά...

ΝΑΤΑΣΣΑ, *χαϊδεύει το παιδί που έχει μέσα στην κάμαρα:* Ο μπέμπης μου! Ο άταχτος ο μπέμπης μου! Ο κακός ο μπέμπης μου!

ΑΝΤΡΕΪ, *κοιτάζει τα έγγραφα:* Πολύ καλά. Θα τα κοιτάξω και θα υπογράψω αυτά που θέλουν υπογραφή. Μετά, να τα πάρεις και να τα πας στη Νομαρχία. *(Μπαίνει στο σπίτι διαβάζοντας χαρτιά.*

Ο Φεραπόντ τσουλά τ' αμαξάκι στο βάθος του κήπου)

ΝΑΤΑΣΣΑ, *μιλώντας από μέσα:* Μπέμπη μου, πώς τη λένε τη μαμάκα σου, χρυσούλι μου; Και ποια είναι αυτή εδώ, μωρό μου, πες μου! Αυτή είναι η θεία Όλια. Πες στη θεία, μπέμπη μου:

«Καλημέρα θεία Όλια!»

(Δυο πλανόδιοι μουσικοί, ένας άντρας και μια κοπέλα, μπαίνουν και παίζουν βιολί και άρπα. Από το σπίτι βγαίνουν ο Βερσίνιν με την Όλγα και την Ανφίσσα. Στέκουν για μια στιγμή ακούγοντας σιωπηλά. Η Ειρήνα πλησιάζει)

ΟΛΓΑ: Ο κήπος μας είναι σαν δημόσιος δρόμος. Περνούν από μέσα πεζοί και καβαλάρηδες.

Νταντά, δώσε κάτι στους ανθρώπους

ΑΝΦΙΣΣΑ, *δίνει λεφτά στους μουσικούς:* Σύρτε στο καλό κι ο θεός μαζί σας, καλοί μου άνθρωποι. *(Οι μουσικοί προσκυνούν και φεύγουν)* Οι κακόμοιροι. Θα παίζανε μουσική εδώ κι εκεί. Δεν πρέπει να κάνεις θόρυβο, η Σοφία κοιμήθηκε. Είσαι αρκούο:χ, είχανε να φάνε; *(Στην Ειρήνα.)* Καλημέρα,

Ειρήνουσκα. *(Γη φιλάει)* Άι, άι, άι, παιδάκι μου, να 'ξερες τι ζωή που κάνω τώρα. Περνάω μια χαρά! Μένω στο Γυμνάσιο καλέ, σε δημόσιο χτίριο, μαζί με τη χρυσή μου την Όλιενκα. Έτσι το 'θελε ο θεός τώρα στα γερατειά μου. Εγώ η αμαρτωλή δεν έζησα ποτές μου τόσο καλά όπως τώρα. Το σπίτι είναι μεγάλο, κι εμένανε μου δώκανε μια ολάκερη κάμαρα κι ένα κρεβάτι -κι όλα μ' έξοδα του κράτους. Ξυπνώ καμιά φορά τη νύχτα και λέω: Παναγιά μου, Χριστέ μου, πιο ευτυχισμένη γυναίκα από μένα δεν υπάρχει στο κόσμο!

ΒΕΡΣΙΝΙΝ, *κοιτάζει το ρολόι του:* Σε λίγο ξεκινάμε, Όλγα Σεργκέγεβνα. Είναι ώρα να φεύγω...

(Παύση) Λοιπόν, σας εύχομαι ό,τι ποθείτε, ό,τι ποθείτε! Πού είναι η Μαρία Σεργκέγεβνα;

ΕΙΡΗΝΑ: Εδώ είναι, κάπου μέσα στον κήπο. Πάω να τη φωνάξω

ΒΕΡΣΙΝΙΝ: Σας παρακαλώ, αν είναι εύκολο. Βιάζομαι

ΑΝΦΙΣΣΑ: Πάω κι εγώ να ψάξω. *(Φωνάζει)* Μάσσεγκα! *(Προχωρεί με την Ειρήνα στο βάθος του κήπου)*

ΒΕΡΣΙΝΙΝ: Όλα έχουν ένα τέλος. Να, κι εμείς τώρα χωριζόμαστε! *(Κοιτάζει το ρολόι του)* Μας έκαναν μια δεξίωση στο Δημαρχείο. Ήπιαμε σαμπάνια, ο Δήμαρχος έβγαλε λόγο. Έτρωγα κι άκουγα, όμως η ψυχή μου ήτανε δω, κοντά σας. *(Κοιτάζει γύρω στον κήπο)* Σας συνήθισα τόσο πολύ...

ΟΛΓΑ: Και δε θα ξαναϊδωθούμε καμιά φορά;

ΒΕΡΣΙΝΙΝ: Μάλλον όχι. *(Παύση)* Η γυναίκα μου και οι δυο μου κορούλες θα μείνουν εδώ για δυο μήνες ακόμα. Σας παρακαλώ, αν τους συμβεί τίποτα, αν τύχει και χρειαστούν τίποτα...

ΟΛΓΑ: Πως, πως, μετά χαράς. Μείνετε ήσυχος! *(Παύση)* Απ' αύριο δε θα υπάρχει στην πόλη μας ουτ' ένας στρατιωτικός. Όλα θα γίνουν μια ανάμνηση και φυσικά για μας είναι σαν ν' αρχίζει μια καινούργια ζωή. *(Παύση)* Τίποτα δε μας έρχεται όπως το θέλουμε. Εγώ δεν ήθελα να γίνω Διευθύντρια, όμως να που έγινα. Και φαίνεται πως δεν ήταν γραφτό να πάμε στη Μόσχα.

ΒΕΡΣΙΝΙΝ: Λοιπόν... Και πάλι σας ευχαριστώ για όλα. Να με συμπαθάτε αν σας ενόχλησα σε τίποτα. Λέω πολλά καμιά φορά... Συγχωρέστε με γι' αυτό... Να με θυμόσατε με συμπάθεια.

ΟΛΓΑ, σκουπίζει τα μάτια της: Μα τι κάνει αυτή η Μάσσα; Γιατί αργεί;

ΒΕΡΣΙΝΙΝ: Τι άλλο να σας πω πριν φύγω; Για τι άλλο να φιλοσοφήσω; *(Γελάει)* Η ζωή είναι δύσκολη. Σε πολλούς από μας φαίνεται μαύρη κι απελπιστική. Αλλά πρέπει να παραδεχτούμε πως όσο περνάει ο καιρός γίνεται και πιο καθαρή, πιο ανάλαφρη! Είναι φανερό πως δεν είναι μακριά ο καιρός που η ζωή θα 'ναι γιομάτη από ευτυχία! *(Κοιτάζει το ρολόι του)* Είναι ώρα να φεύγω! Τα παλιά χρόνια οι άνθρωποι είχαν το νου τους στους πολέμους. Γεμίζανε την ύπαρξή τους με εκστρατείες, επιδρομές, κατακτήσεις... Τώρα όλ' αυτά ανήκουν πια στο παρελθόν. Είναι πράγματα που πέρασαν. Άφησαν όμως πίσω τους ένα τεράστιο κενό, που για την ώρα, δεν υπάρχει τίποτα να το γεμίσει. Η ανθρωπότητα ψάχνει με πάθος να βρει τον τρόπο να το καλύψει, και κάποτε βέβαια θα τον βρει. Αχ, ας μπορούσε μονάχα να τον βρει γρήγορα! *(Παύση)* Ξέρετε, λοιπόν, νομίζω πως αν η εκπαίδευση ήτανε συνδυασμένη με την παραγωγή και η παραγωγή με την εκπαίδευση... *(Κοιτάζει το ρολόι του)* Ω, μα είναι ώρα να φεύγω...

ΟΛΓΑ: Νάτη, έρχεται! *(Μπαίνει η Μάσσα)*

ΒΕΡΣΙΝΙΝ: Ήρθα να σας αποχαιρετήσω... *(Η Όλγα τραβιέται παρέκει για να τους αφήσει ελεύτερους ν' αποχαιρετιστούν)*

ΜΑΣΣΑ, τον κοιτάζει στο πρόσωπο: Αντίο... *(φιλιούνται με πάθος)*

ΟΛΓΑ: Ελάτε, φτάνει... *(Η Μάσσα κλαίει με λυγμούς)*

ΒΕΡΣΙΝΙΝ: Γράφε μου... Μη με ξεχνάς... Φεύγω... Η ώρα πέρασε... Όλια Σεργκέγεβνα, πάρτε την... Πρέπει να φύγω... Άρρησα... *(Πολύ συγκινημένος φιλά το χέρι της Ολγας. Έπειτα πάλι αγκαλιάζει τη Μάσσα και φεύγει γρήγορα)*

ΟΛΓΑ: Έλα, Μάσσα, μην κλαις αγαπημένη μου, μην κλαις... *(Μπαίνει ο Κουλίγκιν συγκινημένος και σε αμηχανία)*

ΚΟΥΛΙΓΚΙΝ: Δεν πειράζει, άφησέ την να κλάψει, άφησέ την... Μάσσα, καλή μου, χρυσή μου Μάσσα! Είσαι η γυναίκα μου κι είμαι ευτυχισμένος... Ό,τι κι αν έγινε. Δεν παραπονιούμαι για τίποτα. Δε θα σου πω ούτε έναν κακό λόγο. Να, μάρτυς μου η Όλια! Θα 'ρχίσουμε πάλι την παλιά μας ζωή... Δε θα 'κούσεις από μένα ούτε μια λέξη, ούτε έναν υπαινιγμό!

ΜΑΣΣΑ, συγκρατώντας τους λυγμούς της: Πλάι στην ακροποταμιά πράσινη βαλανιδιά... Πάνω στη βαλανιδιά, αλυσίδα κρεμαστή... Κι η αλυσίδα είναι χρυσή! Θα τρελαθώ! Πλάι στην ακροποταμιά πράσινη βαλανιδιά...

ΟΛΓΑ: Έλα, ησύχασε Μάσσα! Ησύχασε... Δωσ' της λίγο νερό...

ΜΑΣΣΑ: Δεν κλαίω πια...

ΚΟΥΛΙΓΚΙΝ: Ναι, δεν κλαίει πια... Είναι καλή... *(Ακούγεται από μακριά ένας πυροβολισμός)*

ΜΑΣΣΑ: Πλάι στην ακροποταμιά πράσινη βαλανιδιά... Κι η αλυσίδα η κρεμαστή... Η γάτα είναι πρασινωπή... Το δέντρο πρασινίζει... Ου, θα μου 'φύγει το μυαλό! *(Πίνει νερό)* Μια ζωή χαμένη! Δε θέλω πια τίποτα. Θα ησυχάσω τώρα. Δε βαριέσαι! Τι θα πει αυτό, πλάι στην ακροποταμιά; Γιατί με κυνηγούν αυτές οι λέξεις; Οι σκέψεις μου μπερδεύονται... *(Μπαίνει η Ειρήνα)*

ΟΛΓΑ: Ηρέμησε, Μάσσα, ησύχασε... Έλα, καλό μου κορίτσι. Πάμε μέσα...

ΜΑΣΣΑ, *θυμωμένη:* Δεν πάω εκεί μέσα! Άφησέ με μονάχη! *(Κλαίει, αλλά μονομιιάς πάλι συγκρατεί τον εαυτό της)* Δεν ξαναπατάω πια το πόδι μου μέσα σ' αυτό το σπίτι, ούτε τώρα ούτε ποτέ.

ΕΙΡΗΝΑ: Καλά, ας κάτσουμε εδώ μαζί κι ας μη λέμε τίποτα. Αύριο φεύγω κι εγώ ξέρεις... *(Παύση)*

ΚΟΥΛΙΓΚΙΝ: Χτες, λοιπόν, πήρα απ' ένα παλιόπαιδο της τρίτης τάξης τούτα τα μουστάκια και τα γένια. Να, για δέστε με! *(Βάζει το μούσι και το μουστάκι)* Δε μοιάζω με τον καθηγητή των Γερμανικών; *(Γελά)* Ψέματα; Τα παλιόπαιδα, γούστο που το 'χουν!

ΜΑΣΣΑ: Αλήθεια, είσαι ίδιος ο Γερμανός μας!

ΟΛΓΑ, *γελάει:* Ναι, αλήθεια. *(Η Μάσσα κλαίει)*

ΕΙΡΗΝΑ: Φτάνει, Μάσσα!

ΚΟΥΛΙΓΚΙΝ: Μα πολύ του μοιάζω! *(Μπαίνει η Νατάσσα)*

ΝΑΤΑΣΣΑ, *στην υπηρέτρια:* Τι... Όχι, ο κύριος Πρωτοπόπωφ θα κάτσει με τη Σόφοτσα, κι ο Αντρέι Σεργκέγεβιτς θα βγει με τον μπέμπε περίπατο με τ' αμαξάκι. Τι σκοτούρες μ' αυτά παιδιά! *(Στην Ειρήνα)* Αύριο φεύγεις κι εσύ, Ειρήνα, τι κρίμα! Μείνε τουλάχιστο καμιά βδομάδα ακόμα! *(Βλέποντας τον Κουλίγκιν ξεφωνίζει τρομαγμένη. Εκείνος γελώντας βγάζει το μούσι και τα μουστάκια)* Αχ, καλέ! Με τρομάξατε! *(Στην Ειρήνα)* Σ' έχω συνηθίσει. Και μη θαρρείς πως ειν' εύκολο για μένα να σ' αποχωριστώ. Θα πω να βάλουν τον Αντρέι με το βιολί του στην κάμαρά σου -ας γρατζουνάει εκεί μέσα όσο θέλει- και στην κάμαρα τη δική του θα βάλουμε τη μικρή μου τη Σόφοτσα. Αχ, τι γλυκό, τι χαριτωμένο κοριτσάκι! Χάρμα! Σήμερα με κοίταζε έτσι με τα γλυκά της τα ματάκια και μου λέει: "Μαμμμά"!

ΚΟΥΛΙΓΚΙΝ: Σπουδαίο παιδί, αυτό ειν' αλήθεια!

ΝΑΤΑΣΣΑ: Έτσι λοιπόν, από αύριο θα 'μαι πια μοναχή μου εδώ πέρα. *(Αναστενάζει)* Πρώτα πρώτα, θα τους πω να κόψουν, εκείνα τα έλατα κι έπειτα αυτό εδώ το σφεντάμι. Είναι τόσο άσχημο το βράδυ. *(Στην Ειρήνα)* Χρυσή μου, αυτή η ζώνη που φοράς όε σου πάει καθόλου! Είναι κακόγουστη... Εσύ πρέπει να. φοράς φωτεινά χρώματα! Κι έπειτα. θα. τους πω να. μου φυτέγουν λουλουδάκια. ολόγυρα., πολλά πολλά λουλουδάκια. που να. μοσκοβολάει ο τόπος! *(Αυστηρά)* Τι γυρεύει το πιρούνι πάνω στην καρέκλα; *(Μπαίνει στο σπίτι και μιλάει στην υπηρέτρια)* Τι γυρεύει αυτό το πιρούνι πάνω στην καρέκλα., ε; Σε ρωτάω! *(Φωνάζει)* Σκασμός!

ΚΟΥΛΙΓΚΙΝ: Τώρα., ποιος την κρατάει! *(Πίσω από τη σκηνή η Στρατιωτική Μουσική παίζει ένα εμβατήριο. Όλοι ακούνε σιωπηλοί)*

ΟΛΓΑ: Φεύγουνε! *(Μπαίνει ο Τσεμπουτίκιν)*

ΜΑΣΣΑ: Φεύγουν οι άνθρωποί μας. Ας είναι. Καλό τους ταξίδι. *(Στον άντρα της)* Πάμε σπίτι. Πού είναι η κάπα.και το καπέλο μου;

ΚΟΥΛΙΓΚΙΝ: Τα. πήγα. μέσα. στο σπίτι. Θα. σου τα φέρω αμέσως. *(Μπαίνει στο σπίτι)*

ΟΛΓΑ: Ναι, τώρα. μπορούμε κι εμείς να. πάμε σπίτια. μας. Είναι.ι /-χφός.

ΤΣΕΜΠΟΥΤΙΚΙΝ: Όλγα. Σεργκέγεβνα.!

ΟΛΓΑ: Τι είναι; *(Παύση)* Τι;

ΤΣΕΜΠΟΥΤΙΚΙΝ: Τίποτα. Να. Δεν ξέρω πώς να. σας το πω! *(Της ψιθυρίζει κάτι στ' αυτί)*

ΟΛΓΑ, *ταραγμένη:* Δεν είναι δυνατόν!

ΤΣΕΜΠΟΥΤΙΚΙΝ: Ναι. Δουλειά κι αυτή. Κουράστηκα. Είμαι τσακισμένος. Δε θέλω πια να.πω ούτε λέξη. *(Με φούρκα)* Δε βαριέσαι! Δεν έχει σημασία.!

ΜΑΣΣΑ: Τι συμβαίνει;

ΟΛΓΑ, *αγκαλιάζει την Ειρήνα:* Τι τρομερή μέρα.!. Θεέ μου! Εγώ δεν ξέρω πώς να.σου το πω, αγαπημένη μου...

ΕΙΡΗΝΑ: Τι είναι; Πες μου το γρήγορα, τι συμβαίνει; Για τ' όνομα του θεού! *(Κλαίει)*

ΤΣΕΜΠΟΥΤΙΚΙΝ: Πριν λίγο στη μονομαχία σκοτώθηκε ο Βαρόνος!

ΕΙΡΗΝΑ, *κλαίει σιγανά:* Το 'ξερα, το 'ξερα...

ΤΣΕΜΠΟΥΤΙΚΙΝ, *κάθεται στο παγκάκι του κήπου στο βάθος της σκηνής:* Δεν μπορώ πια! Κουράστηκα! *(Βγάζει από την τσέπη του μια εφημερίδα)* Δεν παν' να κλαίνε! *(Σιγοτραγουδάει)* Ταρα-μπαμπούμ-μπι-α! Δε βαριέσαι!

(Οι τρεις αδελφές στέκονται αγκαλιασμένες)

ΜΑΣΣΑ: Ω, ακούστε αυτή η μουσική! Όλοι φεύγουν από κοντά μας. Ένας έφυγε κιόλας, έφυγε για πάντα. Θα μείνουμε μόνες να ξαναρχίσουμε τη ζωή μας... Πρέπει να ζήσουμε! Πρέπει να ζήσουμε!

ΕΙΡΗΝΑ, *ακουμπά το κεφάλι της στο στήθος της Όλγας:* Θα 'ρθει καιρός που όλοι θα ξέρουμε γιατί γίνονται όλ' αυτά, γιατί αυτός ο πόνος. Δε θα υπάρχουν πια μυστήρια. Τώρα όμως πρέπει να ζήσουμε, πρέπει να δουλέψουμε. Μόνο να δουλέψουμε! Αύριο θα φύγω μόνη. Θα είμαι δασκάλα στο σχολειό... Θ' αφιερώσω όλη μου τη ζωή σε κείνους που θα τους είναι χρήσιμη. Τώρα είναι φθινόπωρο, γρήγορα θα 'ρθει ο χειμώνας να τα σκεπάσει όλα με χιόνι. Αλλά εγώ θα δουλεύω, θα δουλεύω!

ΟΛΓΑ, *αγκαλιάζει και τις δυο της αδελφές:* Η μουσική παίζει χαρούμενα, δίνει τόσο θάρρος, και νιώθει κανείς πως θέλει να ζήσει! Θεέ μου! Θα 'ρθει ο καιρός που θα φύγουμε κι εμείς για πάντα. Και θα μας ξεχάσουν. Θα ξεχάσουν τα πρόσωπά μας, τις φωνές μας, πόσες είμαστε. Όμως τα βάσανά μας θα γίνουν χαρά για κείνους που θα 'ρθουν ύστερ' από μας. Η ειρήνη και η ευτυχία θα βασιλέψουν στον κόσμο, και οι άνθρωποι θα θυμούνται με καλοσύνη και θα ευλογούν όλους εμάς που ζήσαμε πριν απ' αυτούς. Ω, αγαπημένες μου αδελφές, η ζωή μας δεν τέλειωσε ακόμη. Θα ζήσουμε! Η μουσική παίζει τόσο εύθυμα, τόσο χαρούμενα και φαίνεται πως λίγο ακόμα και θα ξέρουμε γιατί ζούμε, γιατί υποφέρουμε... Ω, αν ξέραμε μονάχα, αν ξέραμε μονάχα!

(Η Μουσική σβήνει σιγά σιγά. Ο Κουλίγκιν βγαίνει από το σπίτι χαρούμενος και γελαστός φέρνοντας το καπέλο και την κάπα της Μάσσας. Ο Αντρέι σπρώχνει το αμαξάκι και μέσα σ' αυτό κινείται ο μπέμπης)

ΤΣΕΜΠΟΥΤΙΚΙΝ, *σιγοτραγουδώντας:* Ταραμπαμπούμ-μπι-α! *(Διαβάζει την εφημερίδα του)* Δε βαριέσαι! Δε βαριέσαι!

ΟΛΓΑ: Αν ξέραμε μονάχα! Αν ξέραμε μονάχα!

ΤΕΛΟΣ